Dzisiaj 24 strony

Wydanie wieczorne

Cena 20 groszy

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wydaniu wieczornem, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświąteczne tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chełmikowski, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 177

Poznań, sobota dnia 18 kwietnia 1931

Rok XXVI

Zwierciadło deficytu

Przy sposobności obcięcia pracownikom państwowym przyznanego im przed trzema laty przez Sejm 15-procentowego dodatku dowiedzieliśmy się z komunikatu urzędowego o deficycie budżetowym dopiero co zakończonego okresu 1930/1. Przy wyniku po stronie dochodów o 290 miljonów niższym od przewidywanego i kompresji wydatków o 140 miljonów deficyt kasowy wynosi 53 miljony, która to suma byłaby znacznie większa, gdyby nie odroczenie wypłat i sztuczne podwyższenie dochodów przez wpisanie do nich sum, nie będących dochodami budżetowemi. Zresztą nawet i tak wysznurowany deficyt jeszcze wzrośnie, ponieważ wydatki inwestycyjne mogą być dokonywane jeszcze przez trzy miesiące po zakończeniu okresu budżetowego, a zatem do końca czerwca.

Deficyt był przewidywany i ogłoszenie go nie jest żadną sensacją. Wiemy też, że rząd i jego stronnictwo w Sejmie i Senacie nie wyciągnęły żadnej anuki z tego faktu, albowiem budżet tegoroczny nawet po dokonanej na urzędnikach operacji jest jeszcze wyższy od dochodów zeszłorocznych, które w roku bieżącym w dalszym ciągu spadną. Natomiast będzie rzeczą i pożyteczną i ciekawą zbadać bliżej, które to ze źródeł dochodowych tak znacznie wyschły w ubiegłym roku.

Bo nie wszystkie. Z ogłoszonych cyfr za 11 miesięcy wynika, że podatki bezpośrednie i 10-proc. dodatek do danin dały już w tym czasie tyle, ile powinny były dać za cały rok. Niektóre z nich nawet przekroczyły budżet. Podatek od nieruchomości miejskich, który za cały rok miał dać 42 miljony, przyniósł w 11 miesiącach aż 46 miljonów.

Obrodził także i podatek przemysłowy. Zamiast 275 miljonów w ciągu całego roku dał za 11 miesięcy — 283 miljony. Czytelnicy ze sfer kupieckich i przemysłowych przypominają sobie zapewne, jak to dobroczyńca stanu średniego p. poseł Idzikowski po uchwaleniu przeszłorocznego budżetu pomstował na profesora Rybarskiego za to, że dochód z podatku przemysłowego zapreliminował „aż" na 275 miljonów i że skutkiem tego p. minister skarbu nie będzie mógł stosować takich ulg, jakieby pragnął. Tymczasem okazuje się, że gdyby trzymano się granicy p. Rybarskiego, to stan średni byłby bogatszy co najmniej o 30 miljonów. Tak wygląda „sanacyjna" „opieka" nad handlem i rzemiosłem.

Właściwemi źródłami deficytu są: cła, monopole i przedsiębiorstwa państwowe.

Cła za 11 miesięcy dały zaledwie 62 proc. budżetu, a całoroczny niedobór wyniesie około 120 miljonów. Tłumaczy się to częściowo zmniejszeniem przywozu, a głównie zwrotem ceł czyli premjami wywozowemi.

Monopole zawiodły wszystkie, prócz loterji państwowej (także znak czasu!), ale szczególnie nie dopisał monopol spirytusowy. Niedobór jego przekroczy także sumę 100 miljonów.

Przedsiębiorstwa za 11 miesięcy wpłaciły do skarbu zaledwie 42 proc. tego, co się należało według budżetu. Koleje z 91 miljonów nie wpłaciły ani grosza, a liczne przedsiębiorstwa górniczo-hutnicze, pozostające w zarządzie ministra przemysłu i handlu, zamiast 4 miljonów dochodu netto dały — 1 miljon, nawet lasy, dotąd najlepsze źródło dochodu, spadły o przeszło 10 proc. Ogółem niedobór przedsiębiorstw wyniesie około 90 miljonów.

Musimy pominąć szczegółową analizę t. z. dochodów administracyjnych, które w porównaniu z rokiem 1928/9 w niektórych ministerstwach (spraw wojskowych, rolnictwa, oświecenia) spadły do połowy.

Tak wygląda nasz deficyt od wewnątrz. Jest on deficytem nie fiskusu, bo ten ściągnął swoje z nadwyżką, ale deficytu państwa — przedsiębiorcy. To, co dano życiu gospodarczemu pod postacią premij wywozowych, odebrano zaraz drugą ręką w zwiększonych wpływach podatkowych.

Na zakończenie najciekawsza wiadomość: odsetki zwłoki, należności egzekucyjne i grzywny, preliminowane na cały rok w sumie 30 miljonów, przyniosły za 11 miesięcy — 35 miljonów i 775 tysięcy, czyli 119 proc.! To jest obfite źródło dochodów skarbowych.

M. K.

Kontrofensywa francuska przeciw „Zollvereinowi"

Berlin, 18. 4. (Tel. wł.) Prasa niemiecka okazuje duże zaniepokojenie z powodu planu celnego Brianda, mającego stanowić przeciwstawienie unji celnej austrjacko - niemieckiej. Według doniesień prasy niemieckiej Quai d'Orsay przeprowadziło w ciągu ostatniego tygodnia rokowania z szeregiem rządów. Z jednej strony były to rządy wielkich krajów rolniczych Europy środkowej i wschodniej, których troski omawiane już były na niedawnej konferencji agrarnej w Paryżu, a z drugiej rządy krajów przemysłowych, zaprzyjaźnionych z Francją, jak Anglji, Włoch i Czechosłowacji, które wchodzą w grę jako odbiorcy produktów rolnych.

„Vossische Zeitung" jest zdania, że nie należy lekceważyć inicjatywy Brianda, która zamierza do stworzenia porozumienia celnego między obu temi grupami krajów.

Pisma niemieckie przytaczają też komunikat oficjalny francuski, że w rządzie francuskim istnieje zasadniczo gotowość, by przystosować politykę gospodarczą Francji do wielkich planów kontynentalno - politycznych Brianda. Wymagałoby to przedewszystkiem, usunięcia ceł protekcyjnych, co oczywiście natrafi na opór producentów francuskich.

Plan Brianda ma być przedłożony na posiedzeniu komisji europejskiej w dniu 15 maja w charakterze odpowiedzi na wniosek niemiecki w sprawie europejskich zagadnień celnych.

Rokowania w sprawie „Zollvereinu" odłożono?

Berlin, 18. 4. (Tel. wł.) Według doniesień francuskiej urzędowej agencji Havasa, Austrja przyrzekła, że rokowania w sprawie projektu unji celnej austrjacko - niemieckiej zostaną odłożone aż do chwili zbadania tej sprawy przez Radę Ligi Narodów i przez komitet studjów unji europejskiej.

Ze swej strony prasa niemiecka stwierdza, że doniesienie to nie jest ścisłe. Ambasady zagraniczne w Wiedniu, przedewszystkiem ambasada francuska, zwróciły się do rządu austrjackiego z zapytaniem o jego stanowisko w wspomnianej sprawie. Na zapytanie to, wedle dzienników berlińskich, rząd austrjacki odpowiedział, iż ze względu na wniosek ministra Hendersona, by Liga Narodów zbadała umowę austrjacko - niemiecką z punktu widzenia prawnego, rząd austrjacki w zgodzie z rządem Rzeszy w myśl swej objetnicy, iż nie będzie tworzył zgóry żadnego „fait accompli", odczeka postanowień Rady Ligi Narodów tembardziej, że oba rządy obecnie są zajęte pracami wewnętrznemi.

Oświadczenie to prasa berlińska komentuje w ten sposób, że rząd austrjacki bynajmniej nie zrezygnował z realizacji planów unji celnej z Niemcami i że zresztą, jak wynika z jego odpowiedzi, toczą się w dalszym ciągu wewnętrzne rozmowy między obu rządami w tej sprawie.

Niezależnie od tego wiadomo jest, iż wicekanclerz dr. Schober uda się osobiście w maju na sesję Rady Ligi Narodów do Genewy.

Konferencja państw Małej Ententy

Praga, 18. 4. (Tel. wł.). „Prager Tageblatt" potwierdza pogłoski o mającej się odbyć jeszcze przed sesją majową w Genewie konferencji państw Małej Ententy.

Według doniesienia z kół oficjalnych konferencja ma się odbyć w początkach maja w Bukareszcie. Dokładny termin nie został jeszcze ustalony. W tej sprawie toczą się jeszcze pertraktacje pomiędzy zainteresowanemi państwami. Na konferencji ma być omawiane stanowisko, jakie zająć mają zainteresowane państwa w stosunku do niemiecko-austrjackiej umowy celnej.

Nowy rząd w Rumunji

Bukareszt, 18. 4. (Tel. wł.). — Po długich dniach i nocach pertraktacyj z poszczególnemi stronnictwami Titulescu zakończył swoją misję pomyślnie.

W ciągu wczorajszego wieczoru przedstawił on królowi listę nowego gabinetu. Skład jego jest następujący:

Premjer i min. spraw zagran. — Titulescu, spr. wewn. — Ghica, finanse — Veguanu, spr. wojsk. — gen. Sondesci, sprawiedliwość — Lupu, oświata — Jorga, zdrowie — Kantacuzena, komunikacje — Garoflic.

Nowy rząd opracować ma nowy program gospodarczy, który przedstawiony zostanie parlamentowi. Termin zwołania parlamentu ustalony został na przyszły tydzień.

W ciągu wieczora przyjął król również przywódcę chłopów rumuńskich Maniu, odbywając z nim dłuższą rozmowę. Maniu przyrzekł królowi poparcie nowego rządu w parlamencie.

Alfons XIII

O Alfonsie XIII opowiadają, że gdy króla szwedzkiego oprowadzał po grobowcu rodzinnym w Eskurialu, wskazał mu na jedno jedyne wolne miejsce, mówiąc: „Tutaj ja spocznę i będę ostatnim". Dziś można się zapytać, czy nawet to jedno jedyne miejsce nie zostanie puste.

Jakieś fatum ciążyło na hiszpańskim monarsze. Urodził się jako pogrobowiec — królem. Otrzymał bardzo staranne wychowanie od matki swej, regentki Marji Krystyny, siostry arcyksięcia Stefana Habsburga z Żywca, która z talentem i z roztropnością rządziła nową swą ojczyzną, choć i jej Opatrzność nie szczędziła klęsk, do których zaliczyć należy utratę Filipin. Wśród ciągłych burz, intryg i walk poszczególnych klik, regentka utrzymała się w prosty bardzo sposób — ścisłem i lojalnem przestrzeganiem konstytucji.

Alfons XIII nie poszedł śladami swej matki i to go zgubiło. Chciał rządzić samodzielnie. Przyznać należy, że miał po temu wszelkie dane. Młody, energiczny, utalentowany, szlachetny, obdarzony wielką osobistą odwagą i dzielnością, która zjednywała mu ogólne sympatje — mógł oczekiwać samych triumfów. Powiedziano o nim, że był najlepszym politykiem w Hiszpanji, ale nie był mężem stanu. Przyzwyczajony od urodzenia do pochlebstw i do stykania się głównie z arystokracją, nie dostrzegał wyraźnie zachodzących przeobrażeń w społeczeństwie, nietylko hiszpańskiem. Zaprowadził powszechną służbę wojskową, ale nie dostrzegł społecznych i politycznych następstw tego faktu. Nie zrozumiał przewrotu ideowego, jaki wprowadziła wojna.

Od czasu wojny też tron hiszpański zaczął się chwiać. Być może, że śmiałe reformy społeczne, przeprowadzone natychmiast po wojnie z inicjatywy króla zapobiegłyby katastrofie. Ale Alfons XIII. chciał nadal rządzić sam, chciał utrzymać ostatnią monarchję feudalną w Europie w sposób mechaniczny — przez nieszczęsną dyktaturę. Konstytucja została złamana. A ten, kto łamie konstytucję, nie może do niej wrócić.

Usunięcie się króla od władzy jest logicznem następstwem tego błędu, być może, że nieuniknionego. Dramatem jego osobistym i dramatem tej wielkiej dynastji jest to, że Alfons XIII nie miał komu oddać korony: synowie jego nie są zdatni do rządzenia państwem. I w tem widać również fatum, jakie zawisło nad ostatnim królem hiszpańskim, który, jako człowiek, zasłużył na lepszy los, niż na wygnanie.

Ale, mając to na uwadze, rozumiemy, dlaczego Paryż zgotował królewskiej rodzinie hiszpańskiej przyjęcie serdeczne i wzruszające, pełne galijskiej rycerskości, dlaczego w powitaniu jej wzięli udział oficjalni przedstawiciele Francji, choć może ona raczej oczekiwać korzyści ze zmiany ustroju w Hiszpanji, gdyż ludzie, którzy tam doszli do władzy, mają ścisłe związki z pewnemi kołami francuskiemi.

Francja powitała Alfonsa XIII z honorami i z czcią. Bo nie był to król malowany, ani egoista bez sumienia. Był człowiekiem, z wadami, z błędami, ale również z zaletami. Było w nim życie, był rozmach, który zawsze budzi szacunek i popularność. Czy Alfons XIII może mieć dlatego niedzieję?

Powrót prez. Doumergue.

Tulon, 18. 4. (Tel. wł.). Prez. Doumergue przybył tu z Bizerty w dniu wczorajszym. O godz. 19,10 odjechał do Paryża.

Likwidacja agencji „Press".

Warszawa, 18. 4. (Tel. wł.). — Agencja Press po 4-letniem istnieniu wydała wczoraj wieczorem ostatni swój biuletyn. (w)

Echa przewrotu hiszpańskiego we Francji

Wyjazd byłych „wygnańców"

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego")

Paryż, w kwietniu.

Historyczne chwile, jakie obecnie przeżywa Hiszpanja, odbiły się bardzo głośnem echem we Francji, będącej krajem prawdziwej wolności, do którego w momentach trudnych ściągają kolejno jedni, to drudzy „wygnańcy". Tym ostatnim mianem nazywali się dotąd hiszpańscy republikanie; dzisiaj miejsce ich zajęli monarchiści półwyspu iberyjskiego z królem na czele.

Trudno sobie wyobrazić wrzenie, jakie panowało w ostatnich dniach w kolonji hiszpańskiej w Paryżu. Liczyła ona pomiędzy swymi członkami różne wybitne osobistości lewicowe, jak obecnego ministra finansów, p. Indalecio Prieto, i ministra oświaty, p. Marcelino Domingo, oraz sławnego lotnika, komendanta Franco. Dwóch pierwszych w otoczeniu republikańskiego sztabu generalnego spotykaliśmy w jednej kawiarni, położonej przy bulwarze St. Germain, a jeszcze częściej w „Cafe Napolitain", gdzie zresztą również obrali sobie siedzibę anty-faszystowscy Włosi. Tutaj ministrowie Prieto i Domingo przy szklance czarnej kawy dyskutowali o losach r epublikańskiej Hiszpanji. Aż przyszła chwila, kiedy, otrzymawszy wezwanie nowego rządu, opuścili Paryż. Wówczas poraz pierwszy na dworcu Orsay rozległy się okrzyki: „Niech żyje republika hiszpańska".

Równocześnie najbardziej fantastyczne wieści zaczęły krążyć o komendancie Franco. Zdaniem jednych, miał on na tajemniczym samolocie opuścić Francję; inni twierdzili, że wyjechał samochodem do Hiszpanji. Szereg paryskich dzienników otrzymało nawet od swych korespondentów wiadomość, iż przybył on do Madrytu, witany triumfalnie.

Otóż dnia tego na „dziennikarskiej giełdzie", znajdującej się w gmachu, gdzie telegraf i telefon międzynarodowy funkcjonują całą noc, pomiędzy dziennikarzami hiszpańskimi panowało duże zdenerwowanie. Wiadomości telefoniczne przynosiły coraz to inne szczegóły o pierwszych aktach republiki i o wyjeździe króla oraz rodziny królewskiej. Z godziny na godzinę schodziło się coraz więcej Hiszpanów, ażeby zaczerpnąć nowych wieści. Pomiędzy nimi wszedł do naszej dziennikarskiej sali w towarzystwie włoskiego redaktora antyfaszysty, człowiek młody, barczysty, o czarnej brodzie: był to komendant Franco! Nie poznali go nawet znajomi dziennikarze hiszpańscy; tak go owa broda zmieniła. Dzięki niej udało mu się również wymknąć z pod czujności francuskiej policji.

Komendant Franco wczoraj opuścił Paryż. Wyjazd jego stał się powodem niezmiernie symptomatycznej manifestacji, rzucającej ciekawe światło na charakter i prądy, nurtujące młodą republikę iberyjską. Przy wagonie znanego lotnika zebrało się liczne grono publiczności; panie przyszły z bukietami czerwonych róż; dzieci z chorągiewkami trójkolorowemi. W pewnym momencie udało mi się zbliżyć do okna, z którego Franco wyglądał:

„Komendancie, pytam, czy to prawda, że został pan wezwany, aby objąć departament lotnictwa?"

Franco protestuje:

„Nic o tem nie wiem. Mogę tylko tyle powiedzieć, że jestem szczęśliwy, iż powracam do kraju."

„Jaki, zdaniem pana, będzie przyszły ustrój Hiszpanji?"

„Przypuszczam, iż stanie się ona republiką federacyjną, coś w rodzaju szwajcarskiej, gdyż forma taka najbardziej będzie odpowiadała woli narodu."

„Czy nie obawia się pan, że z obecnego przewrotu zechcą skorzystać komuniści, którzy w ostatnich czasach takie postępy zrobili w Hiszpanji?"

Franco z optymizmem odpowiada: „Komunizm nie istnieje u nas". Potem zaś dodaje: „A zresztą damy sobie z nim radę!" W tej chwili rozlegają się ponowne okrzyki: „Niech żyje republika hiszpańska", a równocześnie liczni przyjaciele antyfaszystowscy Franca dorzucają: „Niech żyje republika włoska"; inni znowuż wołają, wyznaczając niejako lotnikowi dosyć szczególne rendez-vous, „Franco, a Roma". Ten odpowiada: „A Roma!"

Ta manifestacja antyfaszystowska nabrała jeszcze większego znaczenia, kiedy na kilka minut przed odejściem pociągu, przybyła delegacja „Ligi praw człowieka" i masonów francuskich z pp. Wiktorem Baschem i posłem Guernut na czele, aby pożegnać Franca! Po jego odjeździe dowiedziałam się z pewnego źródła, że jakoby lotnik przystąpił do tutejszej loży „Plus utra"...

Wypadek Franca nie stanowi oczywiście wyjątku. Mówi się tutaj powszechnie, iż i inni wybitni „wygnańcy" hiszpańscy w czasie swego pobytu w Paryżu nawiązali bliskie stosunki z tutejszemi kołami lewicowemi. Działalność i tak niezmiernie energiczna tych ostatnich zostanie wzmocniona, dzięki przewrotowi w Hiszpanji i możności rozwijania się na nowym terenie. Z tego też powodu, we francuskich kołach politycznych zwraca się specjalnie uwagę na fakt, że granica hiszpańska od lat tak spokojna, jakby ją niemal tworzyło morze, będzie musiała stać się teraz przedmiotem specjalnej czujności. Nie wystarcza bowiem ogłosić republikę, wygnać monarchów; trzeba jeszcze oprzeć nową formę rządu na solidnej podstawie. Trudno dzisiaj powiedzieć, aby młoda republika już ją znalazła. Dlatego niektórzy przewidują, iż po pierwszych tygodniach entuzjazmu, Hiszpanji może grozić anarchja, z której nie omieszkają skorzystać żywioły albo awanturnicze, albo krańcowe.

W każdym razie przyszłość tego kraju znajduje się pod większym niż kiedykolwiek znakiem zapytania. Do tego niesłychanego przewrotu doprowadziła w dużej części Hiszpanję — dyktatura. Jak bowiem słusznie jedna ze znanych tamtejszych osobistości powiedziała: zawsze wiadomo, kiedy dyktatura się zaczyna; nigdy jednak się nie wie, jak się skończy i jakie opłakane za sobą pociągnie dla kraju i narodu następstwa!

I. Briares.

Kłopoty z przykładem hiszpańskim

„Gazeta Polska" zamieściła bardzo zabawny artykuł na temat wypadków hiszpańskich. Pragnie ona wykazać, że nie należy porównywać Hiszpanji z Polską, bo u nas — niema dyktatury, nie grożą więc Polsce takie konsekwencje, jakie spotkały Hiszpanję. „Gazeta Polska" przyznaje bowiem, że „dyktatura siłą rzeczy jest zjawiskiem przejściowem, gdyż ściśle związana z jednostką. Z chwilą śmierci, lub odejścia tej jednostki — automatycznie kończy się dyktatura".

Nie chcąc dopuścić do takich horoskopów, próbuje wykazać „Gazeta Polska", że nie należy porównywać Piłsudskiego z Pangalosem, lub Primo de Riverą, lecz z — Clemenceau, Poincaré i Masarykiem. Twierdzi, że właśnie Piłsudski „przeciwstawił się w Polsce wszelkim próbom dyktatury, faszyzmu itd.", i że obecnie pracuje nad „utrwaleniem ustroju demokratycznego i parlamentarnego" przez „naprawę" ustroju.

Rozumiemy zdenerwowanie i zakłopotanie „Gazety Polskiej", ale mimo to jej argumenty nie są pozbawione humoru. Porównywanie z Masarykiem szczególnie się udało. „Gazeta Polska", aby wykazać, że u nas kwitnie demokratyzm i że niema dyktatury, powinna przypomnieć choćby sprawę Brześcia. Brześć nie zdarzył się ani pod rządami Poincaré'go, Clemenceau lub Mazaryka, ale nawet pod rządami Pangalosa i Primo de Rivery. Chyba, że „Gazeta Polska" stoi na stanowisku, iż to, co jest u nas, z niczem wogóle równać się nie może. Z taką tezą możnaby się zgodzić. Ale w takim razie, czy można z tem pogodzić twierdzenie, że u nas jest ciche, spokojne i dobroduszne „utrwalanie demokracji". Biedna „Gazeta Polska" gubi się w sprzecznościach, aby uśpić obawy swoje i swoich. Inni mogą się przytem uśmiać.

OSTRZEŻENIE!

Tylko dobre się naśladuje i fałszuje

Dlatego musisz chroniąc się przed bezwartościowemi naśladownictwami żądać wyraźnie znanych od dziesiątek lat

czekoladek przeczyszczających

DARMOL

Nr. rej. M. S. W. 1199.

Na każdej tabletce znajduje się napis Darmol J. Brady.

Do nabycia we wszystkich aptekach!

Tw 1206

Wielki proces przeciwpolski w Niemczech

Prawdziwe oblicze pruskiej „sprawiedliwości"

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego")

Słupsk na Pomorzu Pruskiem, 16 kwietnia 1931 r.

Niewątpliwie pamiętają doskonale Czytelnicy „Kurjera Pozn." sprawę barbarzyńskiego napadu rozwydrzonych band niemieckiego „Stahlhelmu" na zabawę dzieci polskiej szkółki we wsi Wojsławowa Dąbrowa (zwana też Osławą-Dąbrową) w powiecie bytowskim we wrześniu ubiegłego roku. Stahlhelmowców sprowadził specjalnie dla pogromu polskich dzieci i ludności miejscowej sołtys, leśniczy Zimmermann, nienawidzący Polaków. Dokuczał on złośliwie i dotkliwie na każdym kroku polskiej ludności. Na drugi dzień po owym najeździe na Dąbrowę wieczorem sołtys zabronił polskiej orkiestrze grać na instrumentach, a wracając do domu napadł na przechodzącego ulicą głuchego kalekę Teofila Cysewskiego, zmaltretował go i chciał zawlec na swe podwórze. Na krzyki nieszczęśliwego zbiegli się licznie mieszkańcy, wobec czego Zimmermann pozostawił swą ofiarę na drodze, a sam pośpiesznie zniknął w domu. Przybyły po pewnym czasie żandarm pruski nie chciał spisać z pobitem Teofilem Cysewskim protokułu, lecz wyśmiewał się z niego.

Poszkodowany wniósł skargę do prokuratora i do landrata na sołtysa. Prokurator jednak nie wytoczył skargi brutalnemu leśniczemu, pastwiącemu się nad kaleką, lecz temuż kalece Teofilowi Cysewskiemu i jego rodzinie, a mianowicie: matce Agacie Cysewskiej i siostrom: Marcie i Leokadji Cysewskim oraz Wandzie Wensierskiej. W procesie, który się toczył przed sądem w Lęborku, prokurator oskarżał Cysewskich o rzekomą obrazę urzędnika, nieuznawanie władzy pruskiej i wywołanie zbiegowiska. Pomimo wyraźnych zeznań świadków i oskarżonych oraz jaskrawo kłamliwych twierdzeń Zimmermanna i jego kompanów — sąd skazał Leokadję Cysewską i Wandę Wensierską na 6 tygodni więzienia, a innych na 3 tygodnie.

Druga rozprawa naskutek odwołania niewinnie skazanych odbyła się w końcu marca r. b. przed sądem ziemskim i stała się parodją rozprawy sądowej, oświetlając równocześnie błyskawicznie tragiczne położenie polskiej ludności w Niemczech.

Rodzina Cysewskich nie znalazła się przed trybunałem sprawiedliwości, lecz przed kilku ludźmi, którzy pałali nienawiścią do polskości i swego usposobienia nie starali się nawet ukrywać. Po rozpoczęciu rozprawy odrazu było wiadome, że sąd, prokurator i oskarżyciel prywatny postanowili wyzyskać ją do wielkiej hecy antypolskiej. Zamiar ten udał się w zupełności, a siedząc na sali sądowej miało się wrażenie przebywania na jakimś hakatystycznym wiecu.

Zajścia z 8 września przedstawiono w kłamliwy sposób, podając Zimmermanna za pokrzywdzonego i ofiarę agresywności polskiej ludności i oskarżając znów Cysewskich. Przesłuchano licznych świadków, przyczem do niektórych z nich odnoszono się w niesłychany i skandaliczny sposób. Wśród nich przesłuchano p. Jana Bauera, kierownika Polsko-Katolickiego Towarzystwa Szkolnego na obwód regencji koszalińskiej w Bytowie i p. M. Labona, nauczyciela polskiej szkoły w Wojsławowej Dąbrowie. Zadawano im pytania z dziedziny szkolnictwa, nie mające nic wspólnego ze sprawą, np. dowiadywano się, jaki jest budżet szkoły w Dąbrowie, ile dzieci uczęszcza do niej. Sąd dopytywał się p. Bauera z największemi szczegółami o pracę jego oświatowo-kulturalną, zagadnienia szkolne i t. d. Zwłaszcza starano się gwałtem wmówić w p. Bauera, że prowadzi propagandę wśród ludu w duchu państwowo-polskim, wrogim Niemcom, że wywołuje niepokój na terenach granicznych. Wszystkie zarzuty i fantazje nacjonalistycznych brukowców powtarzał sąd, pytano np. p. Bauera, ile Polskie Towarzystwo Szkolne płaci rodzicom od jednego dziecka za posyłanie ich do szkoły polskiej!

W odniesieniu do świadków polskich prokurator zażądał, aby zaprzysiężono tylko niektórych, a oskarżyciel prywatny dodał, że w gruncie rzeczy zaprzysiężenie jest obojętne, gdyż tak czy owak świadkowie polscy nie są wiarygodni. Chcąc zdyskredytować p. Bauera postawiono świadka Adamczyka, szynkarza z W. Dąbrowy, który zeznał, że słyszał jak na jakiemś zebraniu szkolnem mówił p. Bauer, że Pomorze Pruskie aż po Odrę będzie należało do Polski. Tenże świadek Adamczyk, zdrajca swych współrodaków i odstępca od wiary i polskości, zeznał pod przysięgą na poprzedniej rozprawie w Lęborku, że nie rozumie wcale po polsku, a tu nagle znów mógł zrozumieć rzekome przemówienie p. Bauera! Ten jeden choćby tylko fakt dosadnie charakteryzuje poziom rozprawy.

Obrońca Cysewskich napiętnował bezprawne postępowanie sołtysa i napaść na Teofila Cysewskiego, na które reakcją tylko było zbiegowisko; charakter polityczny nadali całej sprawie Niemcy. Obrońca żądał uwolnienia, lub gdyby sąd pomimo wszystko uznał jakąś winę oskarżonych, to aby naznaczył im kary pieniężne, a nie karę więzienia.

Prokurator żądał surowego ukarania Cysewskich, opowiadając, że ludność w bytowskiem nie rozumie po polsku, że teren tamtejszy jest zagrożony, że wobec propagandy polskiej położenie Niemców jest ogromnie ciężkie i t. p. bzdury. Również agitacyjny i wiecowy charakter miało przemówienie oskarżyciela prywatnego, który otwarcie wystąpił wrogo przeciw szkołom polskim, roporządzeniu pruskiemu o szkołach mniejszościowych, nauczycielom polskim, mówiąc, iż oburzającem jest, że obywatele polscy nauczają w Niemczech, i wogóle przeciw ludności polskiej i polkości.

Sąd z widocznem zadowoleniem i aprobatą wysłuchał tych przemówień. Późnym wieczorem wydał wyrok, skazujący wszystkich oskarżonych na 3 tygodnie więzienia.

Motywy wyroku są tak niesłychane i nigdzie dotąd niespotykane, że należy się z innemi dokładniej zapoznać tembardziej, że rzucają one nowe i jaskrawe światło na nastrój i ustosunkowanie się władz, a zwłaszcza sądownictwa do mniejszości narodowych.

Zdaniem sądu w Słupsku zatem podkład procesu jest polityczny; wśród ludności powiatu bytowskiego panują niepokoje, które datują się od czasu założenia polskich szkół mniejszościowych i wynikły również wskutek działalności świadka Bauera. Sąd wprawdzie przyznaje, że szkoły mniejszościowe są dozwolone, jak również i praca dla nich, jednak jest granica tam, gdzie zaczyna się działalność w duchu państwowo-polskim, a sąd jest przekonany, że świadek Bauer nie zawsze tej granicy się trzymał. Stronnicy polskich szkół mniejszościowych okazali nieczyste sumienie i stali się złymi patrjotami; nie rozchodzi się tutaj o kwestję szkoły mniejszościowej, lecz o ruch narodowo-polityczny, przynoszący szkodę ludności Wojsławowej Dąbrowy i Rzeszy Niemieckiej. Sąd wymierzył karę więzienia, gdyż karę pieniężną „zapłaciłby kto inny" i ma nadzieję, że skazanie Cysewskich będzie odstraszającym przykładem.

Rząd niemiecki potrafi zręcznie udawać wobec świata niewinnego baranka, kryjąc swą drapieżność. Minister Curtius starał się kołysać opinję świata bajeczkami o świetnem położeniu polskiej ludności w Niemczech, która rzekomo ma się kąpać w słońcu szczęśliwości i przywilejów, spływających ze szczodrobliwej ręki liberalnych Niemiec. Tym, co mu wierzyli choć trochę, najnowszy skandal sądowy, wyrok słupski, skazujący perfidnie Polaków, i cała obłuda niemiecka bijąca zeń — powinny otworzyć oczy. Opinja polska nie powinna pozostać bezczynna wobec tych nowych dowodów ulegalizowanych gwałtów, popełnionych na ludności polskiej za kordonem. Musimy tak długo pracować i tak długo przekonywać świat o niebezpieczeństwie, jakie dla moralności i sumienia narodów przedstawia nowoczesny duch krzyżacki, prześladujący mniejszości narodowe, dopóki nie zmusi się Niemców do dania Polakom swobód i należnych praw.

S. Kawa.

Umorzone postępowanie karne.

W sprawie artykułu p. t. „Inwigilacja ... nabożeństw", podanego przez nas za „Polonją" katowicką w nrze 38 z dnia 24 stycznia rb., wytoczono przeciwko p. red. Ant. Koniecznemu postępowanie karne o występek z par. 28 ustawy prasowej. Obecnie nadeszło uwiadomienie z prokuratury, że postępowanie to zostało umorzone.

Szczegóły napadu na gimnazjum polskie w Gdańsku

Jak zwykle, napastnicy zostali „niewykryci"

Gdańsk, 18. 4. (Tel. wł.) O napadzie na gimnazjum polskie w Gdańsku podać należy jeszcze następujące szczegóły:

Napadu tego dokonano o godz. 12 w południe po czwartej godzinie nauki. Jak wiadomo, niedawno zostały wybite kamieniami liczne szyby w ochronce polskiej na Langgarten. Sprawcy, jak zwykle, pozostali niewykryci; byli oni w uniformach, prawdopodobnie hitlerowskich. Najnowszy napad na gimnazjum polskie w Gdańsku dokonany został również przez jakieś indywidua w uniformach. Napad nastąpił w czasie pauzy. W momencie tym znajdowali się w klasie Quinta D. gimnazjaści Witkowicz, Wyczychowski oraz uczenica Helena Żołądek. Od strony ulicy zbliżyło się 5-ciu osobników i wrzuciło wielką cegłę w okno klasy. Cegła rozbiła trzy szyby i rozprysła się przy uderzeniu w kawałki. Jeden z jej odłamków zranił gimnazjastę Wyczychowskiego w głowę. Zbliżanie się napastników i sam fakt napadu przy pomocy cegieł zauważył gimnazjasta Bernard Badziąg, który przypadkowo patrzył z pierwszego piętra na ulicę.

Gdańskie władze policyjne zostały natychmiast zawiadomione o napadzie. Wysłały one agenta, który zamiast ścigać napastników względnie na miejscu spisać protokół i przeprowadzić przesłuchanie, zabrał trzech gimnazjastów, którzy byli świadkami wypadku, na prezydjum policji, gdzie chłopców poddano dłuższemu przesłuchaniu.

Dyrekcja gimnazjum polskiego wydelegowała natychmiast jednego z profesorów gimnazjum, prof. Romatowskiego, by był obecny przy przesłuchaniu.

Tymczasem oczywiście napastnicy znikli i niewątpliwie powtórzy się znowu historja z „niewykrytymi sprawcami".

Senat gdański i hitlerowcy gdańscy ogłaszają „pacyfikację" „bo nie nadeszła jeszcze właściwa chwila"....

Gdańsk, 18. 4. (PAT). Wczoraj została rozplakatowana w mieście odezwa senatu do ludności, wzywająca do zachowania spokoju i zaprzestania walk ulicznych i żądająca od obywateli gdańskich samodyscypliny.

Senat grozi wystąpieniem z całą bezwzględnością przeciw wszystkim, bez różnicy przynależności partyjnej, kto poważy naruszyć się spokój publiczny.

Dalszym krokiem senatu w tym kierunku jest opublikowana przez pisma wiadomość, iż senat postanowił zabronić wszelkich pochodów i zebrań pod gołem niebem. Trzeciem o zbliżonem charakterze oświadczeniem jest odezwa przywódcy tut. hitlerowców Förstera we wczorajszym numerze, tyg. „Vorpost". W odezwie tej Förster oświadcza, że „hitlerowcy są zbyt mądrzy„ aby w chwili obecnej dopuścić do kroków, które mogłyby spowodować zajęcie Gdańska przez polskie siły zbrojne i do dnia dzisiejszego ani jeden obywatel polski nie został przez nich napadnięty". Förster wzywa wszystkich swoich towarzyszy partyjnych do unikania wszelkich kroków prowokacyjnych, „trzymania głęboko rąk w kieszeni aż do dnia, gdy nastąpi moment generalnej rozprawy z Polską".

Procesy przeciw Młodym O. W. P.

Echa wyborów w Gnieźnie — Uwolnienie Młodych od winy i kary — Sprawa manifestacji na cześć uwięzionego posła Lewandowskiego

Gniezno, 17. 4. (Tel. wł.) Przed sądem grodzkim w Gnieźnie pod przewodnictwem sędziego Krycha toczyły się wczoraj dwie sprawy karne przeciw członkom Obozu Wielkiej Polski.

W pierwszym wypadku zarzucał akt oskarżenia pp. Domicelowi Weissowi, Kazimierzowi Mężyńskiemu i Bogdanowi Weissowi, że dnia 15 listopada 1930 o godzinie 24. w Gnieźnie na ulicy Chrobrego, uzbrojeni w silne pałki dębowe, które mieli ukryte, usiłowali malować białą farbą „czwórki" na chodnikach. Oskarżyciel publiczny, starszy przod. Pawlus domagał się ukarania oskarżonych po myśli § 360 ustęp 11 i 43. (ciężki wybryk) aresztem po 14 dni. Obrońca oskarżonych dr. Zgaiński w swej przemowie uwypuklił bezpodstawność tego oskarżenia, a mianowicie w tym kierunku, że usiłowany ciężki wybryk nie jest ustawą objęty i w konkluzji wniósł o uwolnienie oskarżonych. Sąd po krótkiej naradzie uwolnił wszystkich oskarżonych od winy i kary.

Ten sam Sąd rozpatrywał drugą sprawę przeciw członkom Obozu Wielkiej Polski pp. Edwardowi Pawlakowi, Mieczysławowi Weissowi, Domicelowi Weissowi i Jerzemu Stanikowskiemu. Akt oskarżenia zarzuca podsądnym, że dnia 6 listopada 1930 w Gnieźnie około godziny 22,15 dopuścili się ciężkiego wybryku przez to, że śpiewali w większej ilości osób przed więzieniem na cześć posła Lewandowskiego, który wówczas znajdował się w więzieniu.

Czyn ten określony został jako wykroczenie z § 360 ustęp 11 (ciężki wybryk).

Oskarżeni Domicel Weiss i Edward Pawlak przyznali się do tego, że śpiewali razem z innymi „Rotę", zaprzeczyli jednakże, aby urządzali wówczas demonstrację, względnie wnosili okrzyki na cześć uwięzionego p. posła Lewandowskiego. Oskarżeni oświadczają, że dostali się przypadkowo w tłum śpiewających i odruchowo wraz z innymi śpiewali „Rotę. Oskarżony p Mieczysław Weiss i nieobecny na rozprawie Jerzy Stanikowski zaprzeczyli, aby brali udział w tej manifestacji, co stwierdził także świadek p. Bolesław Różakólski.

Oskarżyciel publiczny , st. przod. Pawlus poparł akt oskarżenia i domagał się ukarania pp. Domicila Weissa i Edwarda Pawlaka za ciężki wybryk z § 360 ustęp 11 aresztem przez 14 dni, zaś co do oskarżonych Mieczysława Weissa i Jerzego Stanikowskiego wniósł o ich uwolnienie. Sąd po naradzie skazał Domicila Weissa i Edwarda Pawlaka, za śpiewanie „Roty" pod więzieniem po 3 dni aresztu, oraz na 1 zł kary i koszty postępowania z zawieszeniem kary warunkowo na przeciąg dwóch lat. Pp. Mieczysława Weissa i Jerzego Stanikowskiego sąd od winy uwolnił.

Szósty dzień procesu przeciw „upiorowi" z Düsseldorfu

Zeznają dwie kobiety, które uniknęły śmierci — Sadyzm zbrodniarza nie znał granic — Potworne morderstwo, dokonane na 5-letniem dziecku

Düsseldorf, 18. 4. (Tel. wł.) Szósty dzień procesu przeciw mordercy Kuertenowi rozpoczął się od przesłuchiwania świadków na okoliczność śmierci Doerrierówny. Znaleziono ją, dającą jeszcze słabe znaki życia, niedaleko toru kolejowego, ze śladami śmiertelnej walki, stoczonej ze zbrodniarzem. Świadkowie przypominają wstrząsające szczegóły o wyszukanych cierpieniach, jakie zadał zbrodniarz swej ofierze. Pierwsi, którzy ją dostrzegli, znaleźli ją jeszcze przy życiu, kiedy przybyła na miejsce zbrodni komisja sądowa, ofiara już konała z upływu krwi. Lekarz, który badał zwłoki Doerrierówny, stwierdza, iż znalazł na powiekach zmarłej cięte rany, i częściowo odkryty mózg.

Świadek Nubertine Meurer należy do tych, które cudem prawie uszły z rąk oprawcy i zostały przy życiu. Jej spotkanie ze zbrodniarzem miało przebieg następujący:

„Krytycznego dnia, t. j. 25 października — opowiada świadek — wracałam ciemną drogą do domu. Tuż obok mnie szedł jakiś mężczyzna, który świecił lampką elektryczną. Nieznajomy skierował pod moim adresem pytanie, czy się nie boję iść sama.

„Niech pani pamięta — ostrzegał nieznajomy — jak to stało się z zamordowaną Scheer".

„Chciałam się pozbyć natręta, który wydał mi się podejrzany, aż tu w pewnej chwili otrzymałam uderzenie tak silne, że zemdlona padłam na ziemię. Kiedy oprzytomniałam, było już naokoło mnie kilku ludzi.

Ofiarę odwieziono do szpitala, gdzie leczyła się przez 3 tygodnie. W szpitalu zaszedł ciekawy wypadek. Mianowicie do sióstr szpitalnych zgłosił się pewnego dnia jakiś mężczyzna z prośbą o możność widzenia się z Meurerówną. Kiedy go siostry zaczęły dopytywać, jaki jest jego stosunek do chorej i w jakim przychodzi celu, nieznajomy wikłał się w odpowiedziach i w końcu zrezygnował z wizyty. Prawdopodobnie nie był to nikt inny, jak sam Kuerten.

36-letnia Frischowa zeznaje, iż w drodze do parku, na moście, uderzona została nagle przez kogoś z tyłu tak silnie, że padła zemdlona. Początkowo przypuszczała, że w ten sposób zemścił się na niej jej dawny mąż, później dopiero przypuszczenie to okazało się mylne.

Przewodniczący zapowiada, iż zeznania w następującej sprawie, w sprawie zamordowania 5 i pół letniego dziecka Gertrudy Alberman, przedstawiają dla całości wielką wagę i wzywa świadków do możliwie dokładnego odzwierciedlenia wszystkich okoliczności, dotyczących tej zbrodni Kuertena.

Dziecko zamordowane zostało wieczorem dnia 7 listopada. Sekcja zwłok wykazała na ciele ofiary 36 ran kłutych. Krytycznego dnia widziano niedoszłą ofiarę bestjalskiego mordu idącą w towarzystwie jakiegoś mężczyzny. Charakterystyczne są przy tem zeznania świadka Vossa, który na widok owego mężczyzny z dzieckiem, tknięty złem przeczuciem, wyraził do swego kolegi przypuszczenie, że to pewnie „tajemniczy zbrodniarz".

Jugosłowiańska wystawa turystyczna.

Warszawa, 18. 4. (Tel. wł.). — W sobotę w południe została w sali kina „Colosseum" otwarta jugosłowiańska wystawa turystyczna. (w)

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań dnia 18 kwietnia 1931 r.

Warunki: Handel hurtowy, parytet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy: a) żyta 692,5 gr (117,9 f w h.), b) pszenicy 735,5 gr (124,8 f w h) c jęczmienia przemiałowego 667,0 gr (113,1 f. w. h.), d) owsa 464,5 gr (77,5 f. w. h.).

„Ceny orjentacyjne"
parytet Poznań

Żyto	26.75— 27.00
Usposobienie mocne.	
Pszenica	31.00— 31.50
Usposobienie stałe.	
Jęczmień przemiałowy	24.50— 25.50
Usposobienie stałe.	
Jęczmień browarowy	27.00— 28.00
Usposobienie stałe.	
Owies pastewny	24.50— 25.50
Owies jednolity nadający się do siewu	27.50— 28.50
Usposobienie stałe.	
Mąka żytnia 65% wł work.	39.00— 40.00
Usposobienie stałe.	
Mąka pszen 65% wł work.	47.50— 50.50
Usposobienie spokojne.	
Otręby żytnie	22.00— 23.00
Otręby pszenne	22.00— 23.00
Otręby pszenne (grube)	23.00— 24.00
Rzepak	38.00— 40.00
Gorczyca	42.00— 47.00
Wyka latowa	45.00— 47.00
Peluszka	47.00— 50.00
Groch polny	26 00— 27.00
Groch Victoria	27.00— 31.00
Łubin niebieski	24.00— 26.00
Łubin żółty	34.00— 38.00
Koniczyna czerwona	300.00—350.00
Koniczyna biała	340.00—460.00
Koniczyna szwedzka	230.00—260.00
Koniczyna żółta odłuszczona	140.00—170.00
Koniczyna żółta w łuskach	60.00— 70.00
Przelot	200.00—240.00
Tymoteusz	90.00—105.00
Rajgras angielski	90.00—110.00
Tatarka	28.00— 30.00
Ziemniaki jadalne	5.50— 6.00
Ziemniaki eksportowe	8.50— 10.00

Ogólne usposobienie stałe.

Tranzakcje na odmiennych warunkach: żyta 45 tonn.

Uwagi: Żółtomięsne ziemniaki na eksport ponad notowania.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.9265 zł; w Gdańsku na Warszawę 8.9275 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu, płacił dziś za 100 marek niem. w dewizach 212.14 do 212.44 zł, gotówką 211.74 zł, za 100 guld. gd. w dewizach 173.01 do 173.27 zł, gotówką 172.67 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, dnia 18. 4. 1931 r.

Tendencja dzisiejszego zebrania była bez zmiany. Tranzakcje zawierano tylko w dziale pap. procent., które bez wyjątku były w poszukiwaniu, przy bardzo słabej podaży. Płacono mianowicie za 5% poż. konwers. 48¾% oraz za 4% poż. inwestycyjną 88%. Z pap. lokacyjnych P. Z. K. płacono za 8% listy dolarowe (stare) 91% oraz za 8% listy dol. amortyzacyjne 86%— 4% listy zast. konwert. poszukiwano po 37¾% zaś 6% listy żytnie, które się nieco podniosły w kursie poszukiwano po 19.25.

Akcje bankowe wzgl. przemysłowe bez obrotu i notowania. Ofiarowano Bk. Polski po 121.— i R. Maya po 23.—

Ceduła Urzędowa Giełdy Poznańskiej.
Papiery procentowe:
(Kurs w procentach nominału).

5% Pożyczka konwersyjna 48¾ P.
8% listy zast. konw. Pozn. Ziem. Kredyt. 91.— P.
8% listy dolarowe w złocie amortyzacyjne 86.— P.
4% listy zastaw. konw. Pozn. Ziem. Kredyt. 37¾ P.

(Kurs w złotych).

6% listy żytnie Pozn. Ziem. Kredyt. 19.25 P.
4% Prem. Pożyczka Inwestycyjna 88.— P.

Tendencja: Bez zmiany.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 18. 4. 1931 r.

Waluty **Gotówka**

Dolary St. Zjedn. tr.: 8.92, sp.: 8.94, kup.: 8.90.

Dewizy:

	trans.	sprzed.	kup.
Bukareszt	5.31½	5.33	5.30
Holandja	358.42	359.32	357.52
Nowy Jork kabel	8.928	8.948	8.908
Londyn	43.36¾	43.48½	43.26
Paryż	34.90½	34.99	34.82
Praga	26.43¼	26.50	26.37
Szwajcarja	171.90	172.33	171.47
Wiedeń	125.50	125.81	125.19
Włochy	46.75½	46.87	46.64
Berlin	212.53		

Tendencja utrzymana.

Papiery wartościowe i obligacje:

4% poż. inwest.	88.50—88.00
4% poż. inw szt. ser.	93.50
3% poż bud.	46.50
5% poż konw.	49.00—49.20
6% poż. dol.	71.75—72.25
10% poż. kol.	104.50

Akcje w złotych:

Bank Polski	125.00—124.00
Lilpop	0.00— 20.50
Norblin	0.00— 30.50
Starachowice	0.00— 1[illegible].87
Haberbusch	0.00— 85.00

Tendencja niejednolita.

Komentarz.

Tendencja dla papierów państw. niejednolita, dla list. zast. przeważnie słabsza, dla akcyj niejednolita. Z akcyj bankowych mocniejszy Bank Polski, utrzymany Lilpop, słabszy Norblin i Starachowice, ze spożywczych słabszy Haberbusz.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1 000 kg reszta za 100 kg.

Berlin, 18. 4. 1931.

Pszenica march. 75—76 kg.	288.00—290.00
Tendencja stała.	
Żyto march. 70—71 kg.	192.00—194.00
Tendencja mocniejsza.	
Jęczmień march. brow. od st. załadowania	243.00—250.00
Tendencja stała.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	228.00—242.00
Tendencja stała.	
Owies march od st. załad.	181.00—185.00
Tendencja mocna.	
Mąka pszenna	34.75—40.50
Tendencja spokojna.	
mąka żytnia przemiał do 70 procent.	26.60—28.75
Tendencja stała.	
Mąka żytn przemiał do 60%	27.60—29.75
Tendencja stała.	
Ospa pszenna	13.00—13.25
Tendencja spokojna.	
Ospa żytnia	13.50—13.80
Tendencja mocniejsza.	
Groch Victoria	24.00—29.00
Groch drobny jadalny	23.00—27.00
Groch pastewny	19.00—21.00
Peluszka	25.00—30.00
Bób polny	19.00—21.00
Wyka	23.00—26.00
Łubin niebieski	13.50—15.50
Łubin żółty	22.00—26.00
Seradela nowa	66.00—70.00
Makuchy rzepakowe	9.80—10.20
Makuchy lniane	14.30—14.50
Wytłoki suche paryt. Berlin	7.70— 8.00
Śrót Soya	14.20—14.90
Płatki ziemniaczane	15.50—16.00

Ogólna tendencja dobrze utrzymana.

Notowania złotego w Berlinie
z dnia 18. 4. 1931 r

Wypłaty na Warszawę	46.925 47.125
Noty wielkie	46.775—47.175

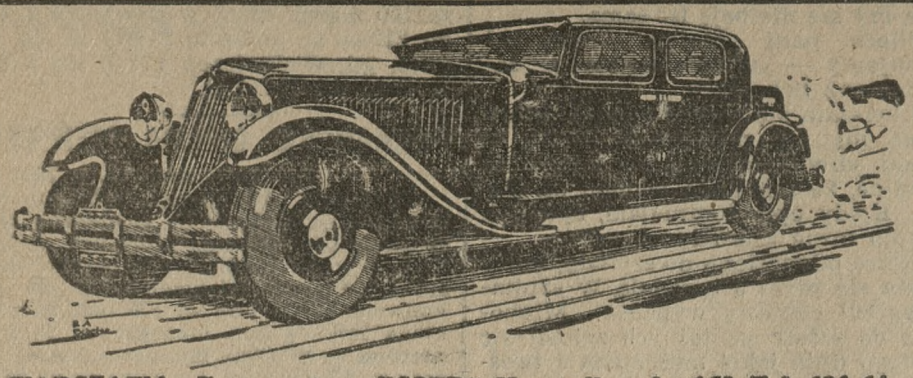

RENAULT

Ceny modeli 1931 roku znacznie zniżone.

MONASIX 8/25 KM 6 Cyl. Kareta . . . . . od 1 250 dol.
10 CV 10/35 KM 4 Cyl. „ . . . . . od 1 765 dol.
VIVASIX 15/50 KM 6 Cyl. „ . . . . . od 1 935 dol.
NERVAHUIT 24/80 KM 8 Cyl. „ . . . . . od 2 920 dol.

Karoserje specjalnie luksusowe, smarowanie centr., szyby nie rozpryskujące się etc. Tw 1092

MONASTELLA 8/25 KM 6 Cyl. Kareta 4 drzwiowa . . . . . 1 600 dol.
VIVASTELLA 15/50 KM 6 Cyl. „ 4 „ . . . . . 2 700 dol. 5 osob.
„ . . . . . 2 990 dol. 7 osob.

SAMOCHODY CIĘŻAROWE: Podwozie kompletne 1 800 kg nośność ogólna 1 100 dol.
„ „ 2 500 „ „ „ 1 775 „
„ „ 3 500 „ „ „ 2 350 „
„ „ 5 000 „ „ „ 3 450 „

Podwozia specjalne autobusowe, traktory, samochody użyteczności publicznej oraz strażackie.

WARSZAWA: Towarzystwo „ESPER", Marszałkowska 153. Tel. 621-64
KATOWICE: Towarzystwo „ESPER", Zabrska 24. Tel. 585
KRAKÓW: Towarzystwo „ESPER", Karmelicka 9. Tel. 155-05

W przededniu reformy prawa małżeńskiego w Polsce

a po wydaniu Encykliki Piusa XI o małżeństwie

(Dokończenie)

Rozwody

Wprowadzenie t. zw. ślubów cywilnych nie pociąga za sobą koniecznie uznania rozwodów: we Francji prawie do końca 19. wieku, pomimo cywilnej formy małżeństwa, rozwody były wykluczone tak, jak i kodeks cywilny włoski rozwodów nie znał, pomimo że państwo włoskie zerwało z Kościołem. Jeśli świat katolicki, czynniki kościelnie i uczeni wierzący mają w sprawie rozwodów zdanie jasne i jednolite, że „co Bóg złączył, tego człowiek niech nie rozłącza", to w obozie niekatolickim panuje rozbieżność zdań. Jest wielu przeciwników rozwodów i u niekatolików, jeśli wymienię tylko takiego ministra amerykańskiego Phelpsa lub głośnego angielskiego polityka Gladstona.

Rzeczywiście walczą tu z sobą dwa przeciwne kierunki i prądy, dwa sprzeczne światopoglądy — jeden, dla którego najwyższym celem życia jest dogodzenie jednostce, i drugi, który dobru ogólnemu każe podporządkować interes jednostki.

Pierwszy wyrósł w szkole socjalizmu i materjalizmu, i głosi, że kontrakt małżeński stoi na równi z każdym innym kontraktem, z kupnem, sprzedażą, darowizną, najmem, a więc jest zależny od woli człowieka, może być dziś zawarty, jutro odmieniony, a pojutrze odwołany.

„Wiedz, jak głosił Luter, — że małżeństwo jest rzeczą zewnętrzną i cielesną, jak każda inna ziemska czynność".

Obóz przeciwny zaś głosi, że małżeństwo nie jest tylko zwykłym kontraktem, lecz wielką instytucją społeczną, istniejącą w interesie porządku społecznego i państwowego; odwołuje się do sumienia ludzi, w których te dwie rzeczy były i będą zawsze co do istoty różne: mianowicie sprzedaż jakiegoś prawa i małżeństwo.

Dużo argumentów za i przeciw rozwodom można przytoczyć, znane przecież są dyskusje, które wywołała walka o rozwody we Włoszech pod koniec 19. wieku, kiedy to ówczesny prezes rady ministrów Zanardelli uzasadniał przedłożenie rządowe, jednak bez powodzenia. Większość bowiem ówczesnego parlamentu z pewnością nie ze względów religijnych, lecz kierowana jedynie troską o dobro, zdrowie i potęgę narodu i państwa, odrzuciła wniosek, domagający się wprowadzenia rozwodów. „Z punktu widzenia socjologicznego, oto słowa jednego senatora włoskiego, dozwolony i uprawniony rozwód jest cofnięciem się wstecz; bo ewolucja społeczna najwidoczniej prowadzi ludzkość od wielożeństwa do monogamji. A nie łudźmy się, prawo rozwodowe jest zamaskowanym powrotem do wielożeństwa — jest reakcją pokutujących w ludzkości instynktów poligamicznych".

Podobnie i Włochy dzisiejsze, faszystowskie rozwodów zupełnie nie znają; można mieć zastrzeżenia co do rządów wielkiego wodza włoskiego, lecz trudno zaprzeczyć, że naród ten, ceniący nierozerwalność i świętość małżeństwa, wykazał i wykazuje dużo żywotności, tężyzny i siły moralnej której naszemu młodemu państwu tylko życzyć należy.

To też słusznie zaznaczył prof. Abraham ze Lwowa, że naszemu społeczeństwu z jego wybujałym swawolnym indywidualizmem taki hamulec i taka ofiara z interesów jednostki na rzecz całości państwa są niezbędne i że nasz naród przedewszystkiem w poczuciu i poszanowaniu zaciągniętych obowiązków powinien być wychowany.

Zaprzeczyć nie można, że zwolennicy rozwiązalności małżeństwa przytaczają mnóstwo argumentów, któremi siłą się udowodnić swoją tezę; lecz na każdy z nich łatwo znaleźć odpowiedź, która jeśli nie obali, to conajmniej osłabi dowód. Papież Pius XI. w ostatniej encyklice o małżeństwie rozważając powody w obronie rozwodów i dzieląc je na przyczyny podmiotowe i przedmiotowe, przytacza trzy rodzaje dowodów, któremi posługują się ich zwolennicy: wzgląd na dobro samych małżonków, zwłaszcza strony niewinnej, dalej wzgląd na dobro dzieci i ich wychowanie, a wreszcie dobro całej społeczności wymaga rzekomo wprowadzenia rozwodów. „Wszelako, Czcigodni Bracia, naprzeciw tym szalonym pomysłom stoi niewzruszenie owo jedno przykazanie Boże, przez Chrystusa w całej rozciągłości potwierdzone, którego żadne ustawy ludzkie, żadne narodów uchwały ani ustawodawcy wola obalić nie mogą: Co Bóg złączył, człowiek niechaj nie rozłącza. Gdyby zaś człowiek bezprawnie to rozłączył, byłoby to zupełnie bez znaczenia" (Encyklika: Casti connubii). Pomijając zupełnie dowód nadprzyrodzony, dogmatyczny wzięty z Objawienia, o którym już wspomniałem, śmiem twierdzi, że powyższe właśnie względy przemawiają za nierozerwalnością małżeństwa; bo nikt nie zaprzeczy, że rozwody rozpętując namiętności, degenerują rasę, pogarszają przedewszystkiem położenie kobiety, następnie nieobliczalne wprost szkody przynoszą dzieciom, szarpiąc węzły łączące rodziców z dziećmi, które przecież nigdy nie mogą być rozwiązane, a wreszcie demoralizują ogół społeczeństwa, bo jak słusznie w senacie włoskim podniesiono — najgroźniejszą jest dla moralnego zdrowia społeczeństwa sama możliwość rozwodu w ustawodawstwie przewidziana.

Kościół zaś, który jak to podniósł przed kilku dniami w swej mowie inauguracyjnej pierwszy prokurator najwyższego sądu włoskiego, zawsze walczył z rozwodami i ma niezaprzeczoną do tego powagę, — współczuje z nieszczęśliwemi małżeństwami i w takich wypadkach udziela t. zw. separacji czyli rozdziału wspólności małżeńskiej.

Żywię gorącą nadzieję, że przy dobrej woli władzy państwowej zreformujemy w Polsce podobnie, jak to się stało we Włoszech, nasze prawo małżeńskie ku zadowoleniu obu władz, społeczeństwa i całego narodu.

(—) Ks. dr. Brasse.

Nieprawdopodobne informacje o francuskiej pożyczce kolejowej

Berlińska „Vossische Zeitung" zamieszcza w dzisiejszym numerze artykuł swego korespondenta warszawskiego o konflikcie polsko - gdańskim, przyczem podaje informacje o rzekomych warunkach francuskiej pożyczki kolejowej dla Polski.

„W tych dniach — pisze „Vossische Ztg." — tu i tam omawia się jeszcze w Paryżu ostatnie warunki pożyczki z przedstawicielami firmy Schneider-Creuzot oraz z Banque des Pays Nord — ale zasadnicze linje tego osobliwego interesu są już ustalone. Francuscy dostarczyciele pieniędzy otrzymują wzamian za kredyt w wysokości około 40 miljonów dolarów (miljard franków brzmi przyjemniej dla społeczeństwa polskiego, ale tego miljarda niema) oprocentowanie w nominalnej wysokości 9½ procent. Towarzystwo, w którem mają oni większość udziałów, otrzymuje jednak równocześnie także długoterminowy kontrakt dzierżawny na eksploatację kolei. Nadto — rzecz główna — ma ono prawo wprowadzać tam taryfy, które bardzo poważnie przewyższają taryfy na polskich kolejach państwowych (?). Ponieważ górnośląski przemysł węglowy nie będzie oczywiście na jednej linji kolejowej płacił wyższych frachtów, niż na innych linjach, państwo polskie przejmuje odpowiednie dopłaty do frachtów (?), które przez różnych rzeczoznawców zależnie od ich poglądów na wywóz węgla oceniane są na 25 do 40 miljonów złotych. Temsamem jednak faktyczne oprocentowanie kredytu francuskiego wzrasta na 18 do 20 procent rocznie.

Szykany z powodu protestów brzeskich

Czytamy w gnieźnieńskim „Lechu": „Nie jest dla nikogo tajemnicą, że po znanych wypadkach brzeskich popłynęła fala protestów przeciwko stosowanym tam metodom barbarzyńskim. Tak samo i nasza parafja nie pozostała w tyle za innemi zakątkami kraju. Z inicjatywy ks. prob. Raczkowskiego pewien robotnik ze wsi chodził od domu do domu i pod wspólny protest zbierał podpisy. Protest ten został swego czasu ogłoszony w „Kurjerze Poznańskim". Tymczasem znalazł się jakiś domorosły denuncjant, który ks. proboszcza i p. Dargla, to jest tego co zbierał podpisy zadenuncjował w wójtostwie wzgl. starostwie. Policja zaczęła więc nachodzić mieszkania wymienionych, grożąc karami administracyjnemi. Wobec tego, że takie zbieranie podpisów nie może być karane, można tylko przypuścić, że w ten sposób chce się tak ks. proboszcza jak i p. Dargla nastraszyć.

„Przykro jest jednak stwierdzić, że są jeszcze ludzie, którzy w taki sposób popierają „moralnie" oprawców brzeskich.

„Ale oprócz tego są jeszcze inne szykany ze strony władz, w stosunku do obywateli, którzy podpisali protest. P. Wrzesiński, gospodarz z Ryszewa poszedł z prośbą do p. starosty o sprolongowanie podatku dochodowego. W odpowiedzi p. starosta wziął do ręki odnośny numer „Kurj. Pozn." i wskazując na umieszczone tam pod protestem nazwisko petenta oświadczył, że dla ludzi, którzy protest podpisali ulg żadnych niema. Dalej ks. proboszcz jako prezes Kółka Rolniczego, podjął starania celem uzyskania dla swych parafjan kredytów na zasiewy wiosenne. Sprawa była na dobrej drodze, Państw. Bank Rolny przeznaczył na ten cel dla powiatu żnińskiego ca 40 tysięcy złotych. Zarząd Pow. Kasy Oszcz., która ten kredyt uzyskała do podziału, na posiedzeniu swem przed świętami uchwalił odmówić kredytu jednej wiosce w całym powiecie. Tą nieszczęśliwą wioską zostało znowu Ryszewo. Członkowie zarządu Kasy, który notabene w większości swej składa się z „sanatorów", motywują krok ten tem, że Ryszewo postanowiło niepewnych żyrantów. Jednak ludzie, dobrze wtajemniczeni w te sprawy twierdzą kategorycznie, że przyczyną odmowy jest przedewszystkiem wynik wyborów do Sejmu, Ryszewo bowiem nie oddało ani jednego głosu na „jedynkę". Tak to wygląda rządowa pomoc finanoswa dla rolnictwa!

„Oto obrazki z wsi wielkopolskiej, ilustrujące stosowanie zasady „wolności przekonań!"

Liga Narodów a kryzys ekonomiczny

Pod powyższym tytułem wygłosi wybitny uczony francuski, prof. uniwersytetu w Bordeaux i sekretarz gen. Unji międzynarodowych towarzystw Ligi Narodów, p. Theodore Ruysseu we wtorek, dn. 21 bm. w sali 18 Collegium Minus odczyt w języku francuskim. Odczyt ten niewątpliwie zainteresuje szerokie koła publiczności, interesującej się międzynarodowem regulowaniem spraw gospodarczych. Wstęp na salę wolny.

Tw 1 2

Przedstawiciel na Poznańskie i Pomorze
BR. ŻMIDZIŃSKI
Poznań, Piekary nr. 5. nw 9087

Tw 1 2 3

B. car Bułgarji na żołdzie niemieckim

W prasie obecnie żywo się komentuje sprawę stałych zasiłków pieniężnych, jakie pobiera od rządu Rzeszy Niemieckiej b. car bułgarski Ferdynand za to, że w czasie wojny światowej pchnął naród bułgarski do udziału w walce po stronie Niemiec. W związku z tą aferą, ukazał się w czasopiśmie „Welt am Montag" dłuższy artykuł Gerlacha, który w ten sposób tłumaczy genezę kosztownej dla rządu niemieckiego znajomości z byłym monarchą:

W przededniu przystąpienia Bułgarji do wojny światowej, car Ferdynand znalazł się w obliczu utraty pewnej części swego osobistego majątku, która to część złożona była w Banku Angielskim. Sumy te, które podówczas przepadły, zobowiązały się Niemcy zwrócić carowi, i istotnie w 1921 r. rząd niemiecki, zgodnie z obietnicą, wręczył monarsze 25.000.000 marek, którą to sumę uznał car za dostateczną. Ale nie koniec na tem. Po niejakim czasie b. car zwrócił się do rządu niemieckiego z żądaniem wypłaty dalszych zasiłków. Otrzymał wówczas dwukrotnie za pośrednictwem prezydenta Hindenburga t. zw. pożyczkę bezterminową na ogólną sumę 2.000.000 marek, nakoniec zaś rząd niemiecki wyznaczył niedawno b. carowi pensję dożywotnią w wysokości 120.000 marek rocznie.

Na obradach Reichstagu z 19 i 25-go marca r. b. posłowie Torgler i Kippenberger poruszali sprawę darowizn użyczanych carowi, a sądzono powszechnie, iż czynniki miarodajne zaprzeczą pogłoskom, za jakie miano wzmianki pojawiające się w pismach. Jednakże minister skarbu, Dietrich, nie zaprzeczając niczemu, odmówił dania wyjaśnień, zasłaniając się tajemnicą urzędową. Sprawa zasiłków b. cara powędrowała wówczas do komisji parlamentarnej dla spraw zagranicznych, gdzie zakwalifikowano ją jako „długi i zobowiązania wojenne".

Na pytanie, dlaczego te długi wojenne nie są uwzględnione w budżecie państwa, usłyszano w odpowiedzi, iż sprawa b. cara Ferdynanda należy całkowicie do t. zw. tajnego funduszu dyspozycyjnego ministra spraw zagranicznych. Na tem podobno utknęły poszukiwania posłów Torglera i Kippenbergera, zarówno bowiem wysokość wielkiej części owego tajnego budżetu, jak i jego źródło pokryte są nieprzejrzaną mgłą tajemniczości. Jedno tylko wiadomo powszechnie, a mianowicie to, iż minister spraw zagranicznych Rzeszy rozporządza olbrzymiemi sumami. Skąd jednak czerpie je i na co wydaje — wie o tem tylko nieliczne grono wtajemniczonych.

J. K.

Ks. Teofil Kłos, mianowany kanonikiem honorowym Kapituły gnieźnieńskiej.

Przebudowa portu gdyńskiego

Gdynia, w kwietniu.

Przed kilku tygodniami zamieszczony był w „Kurjerze Poznańskim" artykuł p. t. „Huragany w Gdyni". W artykule tym zwrócono uwagę na szkody, wyrządzane w porcie gdyńskim przez burze południowo-wschodnie, przed któremi Gdynia nie jest dostatecznie zabezpieczona. Dalej wyrażono pogląd, że port gdyński, jako dzieło rąk ludzkich, nie jest pozbawiony wad i winien być odpowiednio przebudowany, im szybciej, tem lepiej. Oczywiście, że artykuł ten nie wzbudził entuzjazmu w sferach, które są odpowiedzialne za projekt i budowę obecnego portu w Gdyni. Prawda rządko bywa miłą.

Ostatnio odbyła się w Gdyni, w urzędzie morskim, specjalna konferencja, w której wzięli udział przedstawiciele towarzystw ubezpieczeniowych i firm, związanych z życiem portu gdyńskiego. Przewodniczył dr. Hilchen, kierownik departamentu morskiego w min. przem. i handlu. Na konferencji tej, mającej rozstrząsnąć sprawę bezpieczeństwa statków w porcie gdyńskim podczas przeciwnych burz, zdał dłuższe sprawozdanie dyr. Korzón, który, będąc konsulem szwedzkim w Gdyni, pertraktował niedawno w Szwecji z tamtejszemi towarzystwami ubezpieczeniowemi i armatorami na temat wyżej wspomniany. Zainteresowane koła szwedzkie, które ze względu na niedostateczne bezpieczeństwo statków w porcie gdyńskim, zamierzają podwyższyć dla Gdyni stawki ubezpieczeniowe, co tem samem podroży koszta przewozowe do Gdyni i bije ją we współzawodnictwie z Gdańskiem, żądają kategorycznie radykalnego zabezpieczenia statków w porcie gdyńskim, na wypadek burz południowo-wschodnich.

W dyskusji, która wywiązała się na konferencji, wyłoniły się dwa projekty przebudowania portu, zasługujące na uwagę.

Pierwszy projekt przewiduje zamknięcie wjazdu do basenu południowego i przebicia mola węglowego. Z nabrzeża szwedzkiego mola węglowego możnaby było dostać się na nabrzeże śląskie bez potrzeby wyjeżdżania na pełne morze. Projekt ten nie zabezpiecza statków, znajdujących się przy innych nabrzeżach.

Drugi projekt domaga się budowy nowego potężnego łamacza fal, sięgającego od Oksywia aż prawie pod Kamienną Górę. Projekt ten w wykonaniu byłby nadzwyczaj kosztowny.

Tak, czy inaczej, stosowna przebudowa portu gdyńskiego, mająca na celu zabezpieczenie statków na wypadek burz południowo-wschodnich, pozostaje zagadnieniem, które wymaga szybkiej realizacji.

Fob.

IV Zjazd Kół Farmaceutycznych P. M. A.

W Poznaniu odbywa się IV Zjazd Kół Farmaceutycznych, który obesłały Koła Farmaceutów z Warszawy, Wilna, Krakowa i Poznania. Ogólna liczba delegatów wynosi 22 osoby. Uroczysta inauguracja odbyła się dnia 17. b. m. o godz. 11 w gmachu Chemji (Grunwaldzka 14) przy udziale profesorów, przedstawicieli sfer zawodowych, wojskowych i organizacji akadem. oraz licznem gronie słuchaczów tut. Uniwersytetu. W skład prezydjum honorowego wchodzą: p. prof. K. Hrynakowski jako przewodniczący, p. radca Jasiński, p. aptekarz Majorowicz — prezes P. P. T. F. p. mg. Szymański — prezes Zw. Zaw. Farm. Prac.

Przewodniczącym obrad jest p. J. Szewczyński z Koła Poznańskiego, sekretarzami p. Offierska z Poznania i p. Włodarczyk z Warszawy. Zjazd potrwa jeszcze 2 dni. W programie obrad Zjazdu są rozliczne sprawy naukowe i zawodowe.

J. S.

Ćwierć wieku pracy społecznej

Dn. 15. 4. 1931 r. w pięknych salach Klubu polskiego w Bydgoszczy zebrały się władze, przedstawiciele organizacyj i elita towarzystwa Bydgoszczy, aby uczcić zasłużoną działaczkę społeczną, a przewodniczącą Czerwonego Krzyża p. drową Szubertową. Upływa bowiem 25 lat, kiedy rozpoczęła pracę charytatywną w tow. Wincentego à Paulo, a 10 lat jej pracy w Czerwonym Krzyżu w Bydgoszczy.

Pan dr. Biziel, honorowy obywatel m. Bydgoszczy i pierwszy przewodniczący Czerw. Krzyża za czasów polskich w serdecznych słowach podniósł pracę wytrwałą jubilatki i zalety jej charakteru, wielką prostotę, skromność, zapał, takt i pracę dla ideału, nie dla ambicji. Wręczył też jubilatce piękny adres, ofiarowany przez Czerwony Krzyż i organizacje.

Następnie składała życzenia wiceprzewodnicząca Czerw. Krzyża p. dyr. Skalska, przewodnicząca Kat. Koła Pań p. dyr. Guentzlowa, przewodn. tow. Winc. à Paulo p. Margajowa, imieniem Nar. Org. Kobiet p. Jaworowiczowa, im. Czytelni Ludowych ks. prob. Skonieczny, a jako przedstawiciel rządu i władz p. starosta Bereta. P. dr. Krzymińska odczytała wielką liczbę nadesłanych telegramów, między innymi od Głównego zarządu Czerwonego Krzyża z Warszawy, od prezydenta miasta i prezesa rady m., Młodych Polek i inne.

Wzruszona uznaniem jubilatka podziękowała wszystkim serdecznem słowem. Nastąpiły potem artystyczne produkcje muzyczne, śpiewaczki p. Wigurzyny i znanej pianistki p. Pollheimowej. Miłą tę i bardzo sympatyczną uroczystość zakończyła herbatka, do której zasiadło ok. 70 osób.

J. J.

Tw 1326

Ś. p. Jarosław Łomnicki

W dniu 15 b. m. zmarł we Lwowie w 58 r. życia ś. p. Jarosław Łomnicki, emerytowany profesor gimnazjum i dyrektor tyle dla przyrodniczego poznania Polski zasłużonego muzeum im. Dzieduszyckich.

Pochodził z rodziny, w której praca w służbie nauki dziedzictwem przeszła na syna, ojciec Jego bowiem, Marjan, zmarły w r. 1916, należał do tych, którzy przed 70-ciu zgórą laty kładli we wszystkich dziedzinach podwaliny pod przyrodnicze poznanie ziem naszych.

Umiłowanie przyrody wyniósł tedy z domu rodzicielskiego, znajomość jej dały mu studja w kraju i zagranicą oraz wieloletnia współpraca z najwybitniejszymi przyrodnikami naszymi i obcymi, widomym tej znajomości przyrody wyrazem są Jego prace naukowe z dziedziny geologji i zoologji. Szczególnie z tego ostatniego zakresu pozostawił szereg cennych prac, dotyczących entomologji, a w szczególności fauny mrówek, nad któremi pracował od lat 20 i był jedynym u nas w tym kierunku specjalistą.

Około Jego właśnie osoby skupiło się grono młodszych badaczy, z którego przed paru laty wyłonił się jako poważne naukowe stowarzyszenie Polski Związek Entomologiczny.

I żaden chyba dział zoologji nad mrówki, nie odpowiadał bardziej ś. p. Łomnickiemu, człowiekowi rozległej wiedzy, o głębokiem wprost sercu, a ewangelicznej pracowitości. Uległ chorobie przedwcześnie, lecz wiązanka prac, które wydał, zapisze chlubnie imię Jego w rocznikach nauki polskiej.

J. Grochmalicki.

Samobójstwo urzędnika konsulatu angielskiego.

Warszawa, 18. 4. (Tel. wł.). — Wczoraj wieczorem zastrzelił się w taksówce na rogu ul. Jerozolimskiej i Kruczej Albert Dick, obywatel angielski i urzędnik angielskiego konsulatu.

Z chwilą proklamowania republiki w Hiszpanji królowa opuściła Madryt i przybyła do Paryża. Na zdjęciu widzimy ją na stacji w stolicy Francji; na prawo stoi ambasador hiszpański p. Quinones de Leon.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Fatalna pomyłka

Brat postrzelił brata.

Nasz korespondent pelpliński (ds) donosi:

Brat handlarza p. Orłowskiego przyjechał ostatnim pociągiem,, ,chcąc odwiedzić krewnych. Udał się do domu p. O. i obchodził dom, szukając wejścia. Mieszkańcy słyszeli koło domu podejrzane szmery i przypuszczali, że przyszli złodzieje.

P. Orłowski otworzył okno i wystrzelił na postrach. Kula jednak trafiła stojącego pod oknem brata i ciężko raniła go w pierś. Rannego wniesiono do domu i przywołano 2 lekarzy, Rana okazała się jednak bardzo ciężka, tak że musiano zranionego odstawić do szpitala. Orłowski z powodu tego strasznego wypadku tak się zmartwił, że ciężko zachorował.

„Ojciec i syn"

Dziś odbędzie się ta ciekawa premjera w Teatrze Polskim.

Piszą nam z kancelarji Teatru Polskiego.

Dziś ukaże się po raz pierwszy przemiła, pełna pogody i wdzięku duńska komedja „Ojciec i syn" przygotowana od dłuższego czasu.

Zabawne sytuacje i typy tej ciekawej nowości czynią ją interesującą i niezwykle sympatyczną, a pełen uroku opromieniony szczerym sentymentem wzajemny stosunek obu bohaterów sztuki — ojca i syna budzi jeszcze większą sympatję dla dzisiejszej premjery.

Główne role powierzono pp. Noskowskiemu — ojciec, Biesiadeckiemu — syn, Grabowskiej — Ethel Holm, Godlewskiemu, Zarębińskiej, Zasempiance i Tylczyńskiemu. Reżyserja spoczywa w rękach p. Młodziejowskiej.

W niedzielę po raz drugi „Ojciec i syn", który niewątpliwie zdobędzie całą sympatję poznańskiej publiczności.

KALENDARZYK

Sobota, 18 kwietnia 1931.

Słońce: wschód 4,51 — zachód 18,54 — długość dnia 14 godzin 3 min.

Księżyc: wschód 4,50 — zachód 19,45 — nów.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Sobota, godz. 7 rano. Temperatura powietrza umiarkowana plus 4 st. C. Pochmurno. Wiatr południ.-wsch. — Ciśnienie atmosferyczne niskie 746 mm. W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 11 st. Cels., najniższa plus 3 st. Cels.

Przepowiednia pogody na niedzielę: Pochmurno, temperatura nieustalona, skłonność do deszczu.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych w Poznaniu dziś plus 1,58 m.

Kal. -rz.kat.: Apolonjusz M. — jutro Tymon M.

Kal. słow.: Gościsław — jutro Władimir.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka św. Marcina, ul. Fr. Ratajczaka 12. — Apteka pod Białym Orłem, Stary Rynek 41. — Apteka św. Piotra, ul. Półwiejska 1.

Wilda: Apteka pod Koroną, G. Wilda 61.

Jeżyce: Apteka pod Gwiazdą, ul. Kraszewskiego 12.

Łazarz: Apteka p. Plucińskiego, ul. Marszałka Focha 72.

W innych dzielnicach miasta apteki tam się znajdujące.

KRONIKA KOŚCIELNA

— * **Nabożeństwo w kościele SS. Karmelitanek Bosych.** W niedzielę 19 b. m. o godzinie 10 msza św. za wszystkich dobroczyńców Karmelu. Po południu o godzinie 5 nabożeństwo ku czci św. Teresy od Dzieciątka Jezus, z kazaniem i wystawieniem Najśw. Sakramentu.

OSOBISTE

— * **P. Wanda Chełmońska - Boczkowska,** artystka - malarka, wyjechała do Paryża na otwarcie własnej wystawy.

— * **Z Uniwersytetu Poznańskiego.** — Dyplom i tytuł magistra praw uzyskali pp. Leopold Szareyko z Wołkowyska w woj. białostockiem i Józef Jakób Wysiatycki z Rzeszowa w woj. lwowskiem, a dyplom magistra nauk ekonomiczno - politycznych p. Egon Harro Kielc z Warszawy. Dyplom lekarza uzyskała p. Irena Józefa Nowakowska ze Słocima. Dyplom magistra farmacji uzyskali pp. Adam Orchowski z Lądka, Jadwiga Smoleńska z Gostkowa i Marjan Stryczyński z Wronek.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— * **Z Stowarzyszenia Dowborczyków.** Dnia 25 bm. o godz. 18 odbędzie się nadzwyczajne walne zebranie Oddziału Poznańskiego Stowarzyszenia Dowborczyków „Ku Chwale Ojczyzny". Na porządku obrad między innemi wybory uzupełniające. Obecność wszystkich członków jest konieczna.

— * **Ze Związku Pracowników Elektrotechnicznych Z. Z. P.** Walny zjazd delegatów odbędzie się w drugie święto Zielonych Świąt, dnia 25 maja rb. w Poznaniu. Zarządy filijne powinny na najbliższych zebraniach przeprowadzić wybór delegatów. Także miejscowości dotychczas niezorganizowane uprasza się o udział przez delegatów. Bliższe szczegóły w sekretarjacie Związku, Poznań, ulica Półwiejska 20, telefon 54-22.

— * **XIII Zjazd gazowników i wodociągowców polskich** odbędzie się w dn. od 10 do 14 maja rb. w Warszawie, w sali Rady Miejskiej. Szeroki zakres zagadnień znajdzie wykładnię w źródłowych referatach, zgłoszonych już na zjazd w liczbie 20, które wygłoszą najwybitniejsi przedstawiciele naszych gazowników i wodociągowców. Komitet organizacyjny Zjazdu, którego prezydjum składa się z przewodniczących: pp. Czesława Świerczewskiego — dyrektora gazowni miejskiej i Włodzimierza Rabczewskiego — dyrektora wodociągów i kanalizacji w Warszawie, oraz wiceprzewodniczących: pp. Ludwika Piekarskiego — dyrektora Polskiego Instytutu Wodociągowo - Kanalizacyjnego w Warszawie i Stefana Torżewskiego — dyrektora Fabryki Chemicznej Gazowni Miejskiej, opracował szeroki program Zjazdu i dokłada wszelkich starań, aby tegoroczny Zjazd, na który zapowiedzieli przyjazd zaproszeni przedstawiciele zrzeszeń gazowników i wodociągowców z Czechosłowacji, Jugosławji, Francji, Węgier i Austrji, wypadł jaknajświetniej.

— * **Koło Inżynierji Wodnej i Studentów Politechniki Warszawskiej** urządza 10 maja uroczysty obchód w auli Politechniki 15-lecia swej pracy i zjazd inżynierów — senjorów Koła, celem zrzeszenia inżynierów wodnych przy Stowarzyszeniu Techników w Warszawie i nawiązania ścisłego kontaktu między obecnymi studentami Wydziału Inżynierji Wodnej a tymi, którzy już mury Uczelni opuścili.

WYKŁADY

— * **Morfina — opium — kokaina:** oto temat pierwszego „poranku eugenicznego", który się odbędzie w sali wykładowej Bibljoteki Uniwersyteckiej (ul. Ratajczaka 4-6) w niedzielę, dnia 19 bm. o godz. 12,15. Temat to aż nadto aktualny na naszym terenie poznańskim. Słyszeliśmy w ostatnich czasach kilkakrotnie z łamów „Kurjera", że i u nas zgubne te nałogi bogate zbierają żniwo. Żywe słowa powołanego mówcy wytłumaczą nam, w jaki sposób leki, stanowiące prawdziwy dar boży dla cierpiącej ludzkości, mogą się stać źródłem strasznego nałogu, wiodącego do ruiny fizycznej, moralnej i materjalnej nieszczęsnych ofiar. Wstęp na ten ciekawy wykład jest bezpłatny.

WYSTAWY

— * **W Salonie Wlkp. Związku Artystów Plastyków** (pl. Wolności 14 a) mieści się kolekcyjna wystawa obrazów p. M. Łada - Maciągowej z Krakowa, poza tem obrazy Zofji Stryjeńskiej oraz tkaniny nowogródzkie. Wystawę zwiedzać można codziennie od godz. 10—17, w niedzielę i święta od 11—15.

— * **Z Tow. Przyj. Sztuk Pięknych** (pl. Wolności 18). W Salonie Tow. jest obecnie wystawa Zrzeszenia Artystów Plastyków z Warszawy pod nazwą „Szkoła Warszawska" i wystawa najnowszych arcydzieł graficznych profesora Leona Wyczółkowskiego, które wydał w tece pod tytułem „Wrażenia z Pomorza". Teka ta dotychczas nigdzie nie była jeszcze wystawiona. Wystawa otwarta w dnie powszednie od godz. 11—17, w niedzielę i święta od godz. 12—15.

— * **Otwarcie Wystawy Styków.** W niedzielę o godz. 11 nastąpi otwarcie wystawy Styków. Wczoraj przyjechał z Paryża Adam Styka w celu uczestniczenia w akcie otwarcia Wystawy dzieł śp. Ojca, Brata i swoich. Katalog wystawy obejmuje przeszło 300 dzieł.

WYCHOWANIE, KURSY

— * **Wyższe Studjum języka francuskiego** rozpocznie trzeci kwartał we wtorek, 21 bm. Program bieżącego kwartału: We wtorki o godz. 18 wykład prof. Mathieu: „Le Consulat et l'Empire" W piątki o godz. 18 prof. Uniw. Langlade: „La Litterature regionaliste en France", następnie o godz. 19 prof. Uniw. Morawski: „Le realisme et le naturalisme au XIX siecle". Wpisy przyjmuje się w sekretarjacie (w Stowarzyszeniu Polsko-Franc.) ul. Sew. Mielżyńskiego 26-27 codziennie od godz. 5—7 po południu.

— * **Ze Zw. Tow. Pom. Fryzjerskich.** W piątek 24 bm. o godz. 20 odbędzie się lekcja próbna czesania pań, a w niedzielę 26 bm. o godz. 16 konkurs w sali p. Jarockiego, przy ulicy Masztalarskiej nr. 8. Wzywa się wszystkich kursistów oraz modelki o punktualne przybycie.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— * **Tow. Powstańców i Wojaków Łazarz - Górczyn.** Zbiórka w niedzielę, dn. 19 bm. o godz. 8,45 przed kościołem Matki Boskiej Bolesnej na Łazarzu celem udziału w uroczystej mszy św.

— * **Zwiedzenie zbiorowe Fary** urządza Komitet zjednoczonych organizacyj przeciwalkoholowych m Poznania w niedzielę 19 bm o godz. 13,30 i wzywa członków bractw wstrzemięźliwości i Katolickich Kół Abstynentów i innych bratnich organizacyj do jaknajliczniejszego udziału.

— * **Czas najwyższy zgłaszać się do Uniwersytetów Ludowych!** Kurs żeński rozpoczyna się już 4 maja i trwać będzie 4 miesiące. Koszta wraz z całkowitem utrzymaniem wynoszą za ten czas tylko 350 zł, które można spłacić ratami. Piszcie czemprędzej do Dyrekcji Uniwersytetu Ludowego w Dalkach (p. Gniezno) oraz w Odolanowie Wlkp. — 25 gr na odpowiedź.

KRONIKA MIEJSCOWA

— * **Pięknie wyglądać będą** pochody młodzieży i dzieci w dniu 3 Maja, gdy każde dziecko pójdzie z chorągiewką! Kupujcie więc te chorągiewki; Zamawiajcie je w Towarzystwie Czytelni Ludowych, ul. Fr. Ratajczaka 16, a na prowincji w Komitetach Powiatowych T. C. L. Jedna chorągiewka — 10 groszy.

Unikniesz kłopotów

jeśli zaabonujesz zaraz „Kurjer Poznański" na pozostałe dwa miesiące kwartału, maj i czerwiec, lub tylko na miesiąc maj — jak wolisz zresztą. Poczta bowiem poręcza dostawę wszystkich pierwszych egzemplarzy w nowym miesiącu tylko tym abonentom, którzy uskutecznią zamówienie najpóźniej do 25 b. m. Zwracamy uwagę na powyższe wszystkim prenumeratorom pocztowym, zwłaszcza tym, którzy nie zamawiają gazety wprost na poczcie, lecz przesyłają przedpłatę pod adresem wydawnictwa i. przypominamy, że pieniądze od nich powinniśmy otrzymać najpóźniej dnia 24 b. m., byśmy jeszcze w ostatnim dniu wyznaczonego terminu mogli na czas przekazać gazetę.

— * **J. Em. Ks. Kardynał - Prymas odbył wizytację kanoniczną** w biurach rady wyższej Stowarzyszenia Pań Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo, wobec członków rady wyższej i swego delegata ks. inf. Rucińskiego. Po powitaniu Jego Eminencji przez prezydentkę rady wyższej p. szambelanową Turno i po sprawozdaniu sekretarki p. J. Hinzowej, przedłożono Ks. Prymasowi książki kasowe. Dostojny Wizytator omówił szereg spraw aktualnych, poczem udzielił dla wszystkich stowarzyszeń oraz ubogich, pozostających pod ich opieką, pasterskiego błogosławieństwa. W związku z wizytacją odbyło się tego samego dnia wieczorem uroczyste nabożeństwo w obecności Ks. Prymasa w kaplicy św. Józefa. W tem nabożeństwie wzięły liczny udział panie miłosierdzia i członkowie konferencyj męskich.

KRONIKA POLICYJNA

— * **Kradzieże i włamania.** Dzisiejsza kronika policyjna notuje 8 kradzieży i włamań. — Między innemi włamano się przy ul. Skarbowej 8 do mieszkania p. Smoniewskiej i skradziono odzież i bieliznę wartości około 400 zł. (z)

— * **„Klijenci" jubilera.** Do składu jubilerskiego p. Stefana Huberta przy św. Marcinie 35 przybył w towarzystwie dwóch kobiet jakiś mężczyzna celem kupna pierścionków. Towarzystwo było „bardzo wybredne", więc żądało przedłożenia coraz to nowych przedmiotów. W pewnej chwili trójka skradła 5 obrączek ślubnych i wskoczywszy do dorożki samochodowej, odjechała posipesznie w kierunku placu Wolności. Wszczęty natychmiast pościg był skuteczny, gdyż złodziei przytrzymano. Są nimi: Janina Szostak, św. Marcin 64, Karolina Cwelich, Wenecjańska 7 i Andrzej Ulbrych, również ul. Wenecjańska 7. (z)

U ludzi cierpiących na żołądek, kiszki i przemianę materji, stosowanie naturalnej wody gorzkiej **„Franciszka-Józefa"** pobudza prawidłowość funkcji narządów trawienia i kieruje odżywcze dla organizmu soki do krwiobiegu. nw 9287

— * **Włamania na prowincji.** Donoszą nam o kilku większych kradzieżach i włamaniach. W Nowej Wsi Wielkiej (pow. bydgoski) wtargnięto do mieszkania miejscowego proboszcza ks. Janiszewskiego. Łupem złodziei padło 40 zł gotówki oraz portfel skórzany i rewolwer. — W Krobi (pow. gostyński) z mieszkania p. Wawrzyńca Kosowskiego skradziono 650 zł w gotówce. Jako sprawcę przytrzymano 26-letniego Leona Dutkiewicza z Gostynia, któremu odebrano pieniądze i który przyznał się do kradzieży — W Masłowie (pow rawicki) nieznani włamywacze zrabowali 400 zł z mieszkania p. Berty Baum. — Większej kradzieży z włamaniem dokonano w Śremie w mieszkaniu p podpułk. Wilhelma Popelki. Niewyśledzeni narazie włamywacze zabrali dwa płaszcze wojskowe i srebra wartości około 1500 zł. (k)

— * **Czyje rzeczy?** W komisarjacie 7 policji złożono w tych dniach torbę skórzaną, zawierającą książkę do nabożeństwa, książkę powieściową, parę pantofli, kilka chustek i parę rękawiczek, oraz inne rzeczy. Właściciel może się zgłosić w komisarjacie. (z)

KRONIKA WYPADKÓW

— * **Cyklista najechany.** Na Chwaliszewie samochód P Z 41768 najechał cyklistę Stanisława Grachowskiego z Naramowic. Rowerzysta pokaleczył się, kołowiec uszkodzony. (z)

— * **Pożary.** W Salni (pow. krotoszyński) spłonęła stodoła p. Józefa Berka. Straty wynoszą około 7 tys. zł. — W Sławnie (pow gnieźnieński) u p. Antoniego Kasprzyńskiego spaliła się stodoła z zapasami i narzędziami rolniczemi wartości około 8 tys. zł. — U p. Wincentego Budzyńskiego w Gaju (pow. gnieźnieński) spłonęła stodoła z narzędziami rolniczemi i kurnik. Straty ocenia się na 14 tys. zł. — W Mląskowie (pow. śremski) poszła z dymem stodoła, zboże i narzędzia rolnicze u p. Antoniego Górniasia, wartości około 4 tys. zł. (k)

— * **Wskutek zatrucia alkoholem** zmarł pracujący przy odstawie spirytusu w gorzelni w Lubaszu (pow. czarnkowski) 65-letni robotnik Jan Hajdysz. Przywołany lekarz stwierdził śmierć z powodu zatrucia alkoholem. (k)

KRONIKA SĄDOWA

— * **Za uraz cielesny z wynikiem śmiertelnym.** Wydział karny przy sądzie okręgowym w Gnieźnie pod przew. wiceprezesa p. Hoppego rozpatrywał sprawę karną przeciw Ignacemu Radnickiemu, Stanisławowi Adamskiemu, Franciszkowi Adamskiemu z Popowa - Ignacewa, oskarżonym o ciężki uraz cielesny z wynikiem śmiertelnym. Oskarżeni w dniu 8 lutego rb wtargnęli na zabawę Straży Pożarnej w lokalu p. Michałowicza w Popowie - Tomk i bez żadnej przyczyny wywołali awanturę, w której posługiwali się nożami i pałkami, zadając kilku osobom rany. W szczególności poranili bardzo ciężko Władysława Woźniewicza, który wskutek odniesionych ran na miejscu zmarł. Oskarżyciel publiczny zażądał ukarania Radnieckiego i Stanisława Adamskiego 3 latami ciężkiego więzienia, a Franciszka Adamskiego 7 latami ciężkiego więzienia. Trybunał podyktował każdemu z oskarżonych 3 lata ciężkiego więzienia. (br)

— * **Po dwa lata domu karnego za krzywoprzysięstwo.** Powyższą karę podyktował sąd okręgowy w Toruniu niejakiemu Szpielmanowi i jego przyjacielowi Styburskiemu za krzywoprzysięstwo wzgl. za namowę do tej zbrodni. Styburski w procesie o alimenta powołał Szpielmana na świadka, który zeznał pod przysięgą, że on również utrzymywał stosunki z powódką, co jednak nie było zgodne z prawdą Obaj oskarżeni pozbawieni zostali poza tem praw obywatelskich na lat pięć, ponadto usłużny Szpielman utracił prawo zeznawania pod przysięgą. (x)

JARMARKI

— * **Czarnków.** (Wizytacja.) W dniu 15 maja r. b. będzie wizytował naszą parafję J E. ks. biskup Dymek. (cn)

— * **Szubin.** W środę, dnia 6 maja rb. odbędzie się jarmark kramny i na konie. Spęd bydła i zwierząt racicowych niedozwolony.

Z WIELKOPOLSKI

— * **Wągrowiec.** (Z Kółka Rolniczego.) W niedzielę ub. odbyło się miesięczne zebranie Kółka Rolniczego pod przewodnictwem prezesa p. Kapsy z Ryielska. Po sprawozdaniu p. Krusia z zebrania delegatów Kółek Rolniczych w Poznaniu wygłosił referat p Kapsa na temat „Obecne położenie rolnictwa" a p. Marlewski odczyt p. t. „Jęczmień eksportowy". W wolnych głosach omawiano sprawę zarazy pryszczycy oraz sprawę założenia przyrzeźni w Wągrówcu spółdzielni bekonowej. (ek)

Obóz Wielkiej Polski.

Placówka Śródmieście

Zebranie placówki Młodych odbędzie się **w sobotę, 18 b. m.** o godzinie 8 wiecz. w sali Stronnictwa Narodowego, św. Marcin 65.

Referat wygłosi poseł Młodych m. Poznania p. red. R Piestrzyński.

Obecność jak największej liczby Młodych obowiązkowa!

Placówka Winiary-Sołacz

Pierwsze zebranie samodzielnej placówki Młodych O. W. P. na Winiarach i Sołaczu odbędzie się **w niedzielę, 19 b. m.** o godz. 3,30 po południu **w sali na boisku „Sokoła"**, przy szosie Obornickiej.

Referat wygłosi **poseł Młodych** m. Poznania p. red. **R. Piestrzyński.**

Goście i sympatycy mile widziani.

Oprócz członków z placówki Winiary Sołacz zaprasza się kierownictwa wszystkich placówek Młodych O. W. P. m. Poznania.

— * **Pniewy.** (Kradzieże.) W nocy na 16 bm. nieznani złoczyńcy włamali się do składu kupca p. Florjana Muszyńskiego w Pniewach. Włamywacze wytłoczyli szybę i skradli bławaty wartości około 2 tys. złotych. — W Chełminku włamano się do zabudowań rolnika p. Wilhelma Reicha i skradziono kilka par szorów. — W Nojewie włamano się do rolnika p. Andrzeja Wiry i skradziono 3 centnary mąki, 2 ctr. łubinu i seradelę. (k)

— * **Szubin.** (Pożar.) Z niestwierdzonej narazie przyczyny zapaliło się w tych dniach w zabudowaniach rolnika p. Ignacego Zablockiego w Jabłówku. Pastwą płomieni padły stodoła, szopa i narzędzia rolnicze, wartości około 9 tys. zł. (k)

— * **Bydgoszcz.** (Nieszczęśliwy wypadek.) Podczas przetaczania wagonów na bocznicy kolejowej Zakładów Impregnacyjnych w Solcu Kujawskim 21-letni Józef Wilczyński z Zielonczyna wpadł między wagony, odnosząc zgniecenie klatki piersiowej i złamanie prawej ręki. Ciężko poranionego przewieziono do bydgoskiej lecznicy. (k)

Z POMORZA

— * **Grudziądz.** (Z parafji.) Dnia 15 b. m. przejął ks. prob. Partyka agendy proboszcza parafji grudziądzkiej, którą objął po ks. prałacie Dembku, obecnie biskupie diecezji łomżyńskiej.

— (Tajemniczy zgon.) Na szosie pod Kabotem przed kilku dniami znaleziono w stanie nieprzytomnym jakiegoś mężczyznę, który zmarł w drodze do szpitala. Dochodzenia ustaliły, iż zmarłym jest niejaki Paweł Szubert z Nowejwsi pod Grudziądzem.

— (Strzał podczas zabawy.) Podczas zabawy młodzieży w Rogoźnie Pom. padł w nocy, niewiadomo skąd, strzał, przyczem dwie osoby odniosły rany. Zabawę przerwano, lecz sprawców wypadku nie zdołano wykryć. (x)

Warunki zaspokojenia wierzycieli Banku Przemysłowców

Zebranie wierzycieli Banku Przemysłowców odbyło się w sali Domu Rzemieślniczego w środę ,dnia 15 bm. Zebranie, które trwało zaledwie kilka minut, miało charakter informacyjny. Propozycje układowe, podane już przez nas, były następujące: Wierzycielom, objętym odroczeniem wypłat, proponuje się: 1) zmniejszenie sumy długu o 30 proc., przyczem odsetki od 1 stycznia 1930 r. ulegną umorzeniu, 2) rozłożenie spłaty umniejszonego długu na termin łączny dwóch lat. Tu następowało szczegółowe wyliczenie terminów ,co do których wniesiono na ostatniem zebraniu odmienną propozycję, złożoną do sądu. Według ostatniej propozycji przewiduje się następujące wypłaty: a) po 9 mies. 5 proc. wkładów, b) co kwartał dalszych 5 proc., c) w ostatnim kwartale po upływie 2 lat wypłacenie pozostałych 45 proc. wkładów. W ten sposób po upływie 2 lat wierzyciele uzyskają 70 proc. swych wkładów. Niezależnie od tego usiłowania Banku idą w kierunku wcześniejszego wypłacenia poszczególnych rat.

Następne zebranie przewidziane jest na początek maja. (in.)

Z Wielkp. Zw. Kół Spiew.

Zawody śpiewacze Okręgu I (Poznań) odbędą się w niedzielę, dnia 26 bm. o godz. 20-tej. Do zawodów staje 13 chórów okręgu w trzech kategorjach. Chóry ubiegają się o nagrody wędrowne st. m. Poznania, firmy W. Szulc i firmy E. Bamber. Zawody będą urozmaicone, bowiem poza pieśniami konkursowemi odśpiewa każdy chór pieśń dowolnie wybraną; pozatem zaś wystąpią chóry zbiorowe. Impreza więc będzie miała charakter koncertu. W programie utwory Szymanowskiego, Wallek - Walewskiego, Maklakiewicza, Wiechowicza i innych.

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Jan Bortko, kapitan, 38 l. Jan Weichbrodt, kowal, 61 l. Henryk Timm 5 lat, 6 m. 17 d. Emilja Spritullina z d. Delzerówna, wdowa, 78 l. Dyonizy Stanisław Błaszyk 2 godz. Władysław Czyż, biurowy, 30 l. Elli Rienas 1 r. 2 m. 15 d. Eleonora Gruntkowska z d. Galińska, wdowa, 54 l.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: Biedermann 2 zł; — Kantowska (Krzyżowa 5) z prośbą o zdrowie i błogosławieństwo 5 zł; — Zofja Zielińska za otrzymane łaski 5 zł; — J. N. z prośbą o zdrowie dla wnuków 5 zł; — M. P. w pewnej intencji 0,50 zł; — J. W. o pomoc 2 zł; — Sobolewski z prośbą o pomyślny wynik w zamierzeniu 5 zł; — Mikołaj Roszkiewicz, Buk o zdrowie dla żony 5,20 zł; — Szyszka z podziękowaniem za otrzymane łaski z prośbą o dalsze, 2 zł; — Mieczysław Kajkowski zamiast wieńca dla śp. Klemensa Waberskiego 20 zł; — Rabstowie zamiast wieńca na trumnę śp. Piotra Sternala 15 zł; — razem z poprzednio pokwitowanemi 921,90 zł.

Na Tow. „Caritas": N. N. znalezione pieniądze 10 zł; — razem z poprzednio pokwitowanemi 58 zł.

Na chleb św. Antoniego: Jadwiga Baranowska 5 zł; — razem z poprzednio pokwitowanemi 8 zł.

Na Tow. św. Wincentego a Paulo przy Farze: 30 zł; — wypłacono dnia 16. 4. Stow. Pań Miłosierdzia przy Farze.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Polski Związek Przykrawaczy Krawieckich.** Zebranie w sobotę 18 bm. o godzinie 20 w lokalu p. Młodożyńskiej, Wielkie Garbary 41.

— **Wydział Uczennic Krawiectwa Damskiego.** Zebranie odbędzie się w niedzielę 19 bm. o godz. 10 na salce cechowej przy ul. Romana Szymańskiego 10.

— **Kółko Rolnicze Poznań - Winiary.** Zebranie obędzie się dnia 19 bm. o godz. 16 na salce p. Kotlińskiego.

— **Sodalicja Pań Zawodu Kupieckiego.** Zebranie plenarne Sekcji Eucharystycznej z wykładem ks. dyr. Janiaka odbędzie się w poniedziałek, 20 bm. o godzinie 19 w Ochronce św. Józefa.

— **T. U. H. Sekcja Cyklistów** urządza 19 bm. wycieczkę rowerami do Buku. — Zbiórka o godz. 7 na Al. Marcinkowskiego przy wejściu do Ogniska.

— **Koło Absolwentek przy VI. szkole wydziałowej.** Zebranie sekcji Pracy odbędzie się dn. 19 bm. o godz. 10,45.

— **Kat. Zw. Abstynentów, Poznań - Jeżyce.** Zebranie plenarne odbędzie się w dniu 19 bm. o godz. 16.15 w salce parafjalnej. — W dniu 26 bm. o godz. 18 urządza Koło wieczornicę w złotej sali Domu Amarantowego przy ulicy Słowackiego nr. 19-21

— **Sodalicja Panien Urzędniczek.** Zebranie instrukcyjne dla pp. kandydatek i aspirantek odbędzie się w poniedziałek, dnia 20 bm. o godz. 19,30 przy Piekarach nr. 2, parter.

— **Tow. Cechowej Czeladzi Krawieckiej.** Kwartalne zebranie plenarne odbędzie się w poniedziałek 20 bm o godzinie 20 w sali Domu Rzemieślniczego, Wały Zygmunta Starego 9, I ptr. Na porządku obrad przełożony z ostatniego zebrania, wybór wydziału czeladniczego.

— **Koło Starszych Harcerek przy II żeńskiej drużynie im. Król. Jadwigi.** — Dnia 20 bm. o godz. 20,30 wygłosi p. asyst. nauk R. Szymańska, ul. Podgórna 7, I ptr. wykład na temat „Architektura gotycka ze specjalnem uwzględnieniem gotyku w Polsce".

— **Kat. Tow. Rzemieślników Polskich.** Zebranie odbędzie się w poniedziałek, dnia 20 bm. o godzinie 20 na sali Domu Królowej Jadwigi. Na porządku obrad wykład.

— **Sodalicja Młodzieży i Uczniów Kupieckich.** Sekcja Religijno - Społeczna zwołuje zebranie w dniu 21 bm. do biura Poznańskiego Okręgu „Caritas", Nowy Rynek 13. Zagajenie o godz 20.

— **Tow. Przemysł, „Jedność" pod wezw. św. Antoniego w Poznaniu.** Zebranie plenarne odbędzie się we wtorek, 21 bm. o godzinie 20 w lokalu posiedzeń p Ograbowicza przy ul. Ślusarskiej 6. Na porządku obrad odczyt p. dyr. Stillera. W kasie lokalnej płatny jest wypadek 31.

REWJA DLA WSZYSTKICH

to hasło wprowadziła w czyn dyrekcja teatru **„Dobry wieczór"** przy ul. Fr. Ratajczaka 21g (3 minuty od pl. Wolności) dając do poniedziałku włącznie przedstawienie **po zniżonych cenach** umożliwiając w ten sposób wszystkim podziwianie wielkiego programu wiosennego pt. „Wiosna idzie" składającego się z 17 obrazów z udziałem niezrównanej MELI GRABOWSKIEJ, ulubienicy publiczności poznańskiej, dalej udział biorą: Blanka Orszańska — Eugenja Popielewska — Marja Żerańska — Michał Danecki — Paweł Dobiecki — Jan Fabian — Roman Juraszek — Kazimierz Szerszyński — Jerzy Sulima — Prof. Z. Zawrocki i 12 uroczych MELA GIRLS.

Tańce i ewolucje układu baletmistrza Jana Fabiana. Nowe dekoracje pędzla art. mal. W. Skworcoffa. Orkiestra pod batutą kapelmistrza i kompozytora kilku nowości „Dobrego wieczoru" Brunona Kubika.

W dnie powszednie tylko **jedno** przedstawienie o godz. 8.15 wiecz. zaś w soboty i niedziele **dwa** przedstawienia o godz. 7.15 i 9.15 wieczorem.

Wcześniejsza sprzedaż biletów w Kolekturze Loterji Państwowej J. Langera przy ul. Fredry narożnik ul. Sew. Mielżyńskiego.

zw 28 932

WARSZAWSKA SZOPKA POLITYCZNA 1931

Tematem rozmów w całym Poznaniu są przedstawienia Szopki Politycznej, które ściągają codziennie do pięknej sali **Kina Stylowego** tłumy publiczności która rozbawiona do łez, **huraganami oklasków** nagradza wykonawców.

Szopka ta ze względu na zapowiedziane już w przyszłym tygodniu przedstawienia w Toruniu, Gdańsku i Bydgoszczy, opuszcza nasze miasto już w niedzielę w nocy. Ażeby **szerokie masy** publiczności miały możność zobaczenia i usłyszenia Szopki, dane będzie **w sobotę 18 i niedzielę 19 bm. 2 ostatnie pożegnalne przedstawienia,** a mianowicie **w sobotę 2 przedstawienia:** o godz 7.15 i 9.00 wiecz. **oraz w niedzielę 3 przedstawienia:** o godz. 5-tej po poł., 7.15 i 9.15 wiecz. **Bilety** zniżone! Bilety wcześniej do nabycia w firmie F. Zygarłowski ul. Gwarna.

zw 28 929

KONCERT MARJI SZRAJBERÓWNY.

Dnia 23. 4. 1931 r. odbędzie się w sali Domu Ewangielickiego o godzinie 20-tej recital skrzypcowy znanej i wysoko cenionej wiolinistki, p. Marji Szrajberówny. Na program koncertu składają się następujące utwory: Koncert skrzypcowy E-dur Bacha, Suita na skrzypce solo Wł. Górskiego (dotychczas w Polsce nie grana), koncert skrzypcowy D-moll Wieniawskiego i szereg utworów muzyki nowoczesnej. Wysoki poziom kultury muzycznej p. M. Szrajberówny, jej technika oraz szlachetność tonu jak i subtelny sposób interpretacji, zalety znane publiczności poznańskiej tak z dawniejszych koncertów publicznych jak i koncertów radjowych zapewniają wysoki poziom koncertu. Przy fortepianie p. prof. Marjan Sauer. Przedsprzedaż biletów u p. Szrejbrowskiego, ul. Gwarna.

zw 28 874

Teatr Wielki

DZIŚ — „Lady Chic".

Niedziela, 19 4. popołudniu „Piękna Helena".

Niedziela, 19. 4. wieczorem „Cavalleria rusticana" i „Pajace". Występ gościnny pierwszego tenora Opery Warszawskiej Stanisława Gruszczyńskiego.

Poniedziałek, 20. 4 „Lady Chic".

Początek o godzinie 8 wieczorem.

Przedsprzedaż biletów w biurze ogłoszeń „Par" ul 27 Grudnia 18, od godz 10 do 17 W niedziele i święta w Teatrze Wielkim od godź. 11.30 do 13.45.

Teatr Polski

DZIŚ — „Ojciec i syn" — premjera.

Niedziela 19 4. o godz. 15 „O żonach złych i dobrych". Ceny zniżone.

Niedziela, 19 4 wiecz „Ojciec i syn".

Poniedziałek, 20 4. „O żonach złych i dobrych" po raz 25

Początek o godzinie 8 wieczorem.

Bilety poprzednio nabyć można w kasie teatralnej.

Teatr Nowy

DZIŚ — „Tamten". Gościnny występ Junoszy - Stępowskiego

Niedziela, 19 4. o godz. 3 po poł. „Krasnoludki i zajączek" — bajka dla dzieci.

Niedziela, 19. 4. wiecz. „Gdy kawaler zostaje papą" — występ Junoszy - Stępowskiego

Poniedziałek, 20. 4. „Gdy kawaler zostaje papą" — występ Junoszy-Stępowskiego.

Początek o godzinie 8 wieczorem.

Teatr Rewja — Dobry Wieczór

DZIŚ — „Wiosna idzie".

Stronnictwo Narodowe

Koło Poznań-Śródmieście

Miesięczne plenarne zebranie odbędzie się we wtorek, 21 bież. mies. o godz. 19,30 w sali Stronnictwa Narodowego (ul. św. Marcin 65, w podwórzu I piętro, prawo). Porządek obrad przewiduje interesujący i aktualny referat p. red. Jerzego Herniczka, który mówić będzie na temat:

„Podważanie fundamentów pokoju"

Ponadto, w związku ze zbliżającym się zjazdem wojewódzkim, poruszy się cały szereg doniosłych zagadnień organizacyjnych.

Ze względu na specjalne znaczenie obrad, zarząd uprasza o punktualne stawienie się wszystkich członków Koła

Koło Wildeckie

Miesięczne zebranie Koła odbędzie się we wtorek, dnia 21 kwietnia r. b., o godz. 7,30 wieczorem w lokalu p. Zawadkowej, Górna Wilda 75.

Na porządku obrad referat red. Adama Piotrowskiego.

Wszystkich członków oraz pp. mężów zaufania zaprasza

ZARZĄD.

Przez szybkę

Gehenna kuracjusza

Mamy w kraju różnego rodzaju wody lecznicze, że zdawałoby się kuracje zagraniczne zupełnie są niepotrzebne. A jednak corocznie wzrasta liczba wydawanych zagranicznych paszportów. Czemu ludzie jeżdżą zagranicę? Czemu wywożą pieniądze, których w kraju nie mamy i tak zadużo?

Odpowiedź na to przynosi list pewnej pani, która w myśl hasła „popierajcie uzdrowiska krajowe" wybrała się z chorem dzieckiem do Truskawca. Opisuje ona swą podróż, istną gehennę człowieka, który uparł się być dobrym patrjotą.

Akcja rozpoczyna się w Poznaniu. Informacji udziela się telefonicznie na dworcu.

— Proszę pana, czy wagon bezpośredni Poznań—Truskawiec już kursuje? (sezon rozpoczyna się 1. 4.).

— Nie jeszcze!

— A od kiedy kursuje?

— Niewiadomo.

— Czy wobec tego w Przemyślu trzeba się przesiadać?

— A czy pani kiedy tamtędy jechała?

— Owszem. Zawsze jedzie się przez Przemyśl.

— No, to prawdopodobnie i teraz panią to czeka!

Zbyt dokładnemi nazwać tych informacyj nie można.

Po przyjeździe na dworzec podróżny stwierdza, że z wielkiego miasta Poznania do znanego uzdrowiska nie ma gotowych biletów, lecz trzeba czekać 10 minut zanim urzędnik odszuka w spisach potrzebne dane i wypisze bilet.

Trzecia niespodzianka, to informacje konduktora, który zapewnia, że w Przemyślu czeka się 15 minut. Trągarz lepiej poinformowany oświadcza, że na pociąg trzeba poczekać 5 godzin. Niestety już zapóźno wracać do wagonu i jechać do Lwowa, skąd może jest lepsza komunikacja. Po 5 godzinach oczekiwania jedzie wreszcie chory podróżny do Drohobycza, a tu czeka nowa niespodzianka. Pociąg do Truskawca odchodzi na drugi dzień o godz. 5 rano. Wycieczka samochodem spaliła na panewce, gdyż zaspy śnieżne nie pozwoliły przebić się do Truskawca. Trzeba wracać do Drohobycza zanocować w chałaciarskiem eldorado, i albo zrywać się na pociąg o godz. 5 rano, albo próbować dostać się do Truskawca sankami.

Oczywiście, powie czytelnik, to jest zorganizowane specjalnie, żeby dać możność szlachetnego cierpienia dla idei zwolennikom hasła „popierajcie polskie uzdrowiska". Ale są przecież ludzie słabej woli, którzy nie doceniają w pełni, jak pięknem jest cierpienie dla idei.

Możeby wziąć to jednak pod uwagę i gehennę podróżniczą kuracjuszy jakoś umilić. Możeby mniej wtedy było paszportów zagranicznych.

X. Awery

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

„SZKOŁA WARSZAWSKA"

(Wystawa w Poznaniu)

„Szkoła warszawska", która ma wystawę u Przyj. Sztuk Pięknych — jest po „Bractwie św. Łukasza" niejako drugiem wdaniem uczniów Tadeusza Pruszkowskiego. Między temi dwoma zrzeszeniami istnieje jedna wspólna cecha. Jest nią zwrócenie głównej uwagi na rysunek realistycznie traktowany i modelunek bryły, a przestawienie na plan drugi zainteresowań kolorystycznych. Jednakowoż w „Szkole warszawskiej" można zauważyć dość wyraźne rozszerzenie tego stanowiska, wyczuwa się mianowicie tendencję do barwności i zręczne wymykanie się ze śliskiej płaszczyzny tonów czarnych i szarych, których nadużywanie może prowadzić w prostej linji do maniery. Pokutuje przecież ta tradycja jeszcze nieznacznie u niektórych artystów, np. Bylina w dwóch obrazach („Pies" i „Scena w koszarach") hołduje im w całej pełni.

Bartoszewicz w kolorystyce swych portretów posługuje się chętnie tonami szaremi, czego typowym przykładem jest portret pani w czarnej sukni, bardzo dobrze wkomponowany w tło pejzażowe, a kolorystycznie interesujący dzięki subtelnie zróżniczkowanym tonom szarobronzowym, dostrojonym konsekwentnie do czarnej plamy ubrania. Nie posiada takiej zamkniętej całości, mimo nader trafnej charakterystyki twarzy i starannego rysunku rąk, portret ks. biskupa Teodorowicza, któremu by potrzeba tła bardziej zróżniczkowanego w tonach. Duży obraz figuralny „Handel zbożem w Kazimierzu nad Wisłą" jest ilustracją, powiedzmy: gawędą szlachecką, na temat dawnych czasów polskich. Artysta zręcznie ugrupował postacie na planie pierwszym, charakteryzując je dosadnie w oryginalne typy i podporządkowując im piękny pejzaż nadwiślański w Kazimierzu i ruchliwą scenę targu. Kolorystycznie rozpływa się w półtonach, brak jasnej decyzji w zaakcentowaniu kolorów poszczególnych i zestawienia ich w wyraźnie przemawiającą całość. Rysowany jest śmiało, z wprawą i dużą swadą.

„Woltyżerka" Palessy jest malowane fragmentarycznie. Do stojącego aktu doczepiony od tyłu kawałek białej szaty, z boku ustawione jakieś kukły, reszta wypełnione kawałkami tła i draperji — niektóre szczegóły kolorystycznie ineresujące, lecz całość się rozsypuje. „Baletnice" i „Cyrk" jakkolwiek bardziej w kompozycje scalone, jednak w kolorze niemiłe. „Staruszka" Ujejskiego, wprawdzie silnie od Pruszkowskiego zależne, jest dobrem studjum malarskiem a w obrazie „Przy studni" zdobywa się młody artysta na udatny wysiłek kompozycyjny. Rytmika postaci interesująca, kolorystyka dosadna a sharmonizowana.

Zupełnie odmienne jest podejście malarskie Bielskiej. Nie porywa się na duże płótna, imponujące przestrzenią, lecz na mniejszych rozmiarach, kierując się wrażeniem i spokojną obserwacją maluje swoje martwe natury, pejzaże i portrety. Natura jest dla niej punktem wyjścia. Studjuje ją rozważnie, komponując rozmyślnie obraz na zasadzie akordu barwnego, który bądź silnie akcentuje, bądź też rozdziela na tonacje lżejsze, osiągając w niektórych martwych naturach i krajobrazach (Pejzaż II) bardzo dodatnie rezultaty. Portrety jej, szeroką płaszczyzną traktowane, cechuje uproszczony rysunek i udatne skomponowanie figury.

Również dużą wrażliwość na kolor wykazuje M. Seidenbeutel. Maluje z dużym rozmachem, powiedzmy raczej z tupetem. Widać, że bardzo łatwo, czasem bez większego wysiłku zakłada płótno, rozmieszczając na niem barwy — raz silniej natężone i treściwe (w dwóch martwych naturach i w jednym pejzażu), gdzieindziej natomiast nieco powierzchownie i pretensjonalnie. Dwa duże płótna (dwaj gitarzyści w rękawiczkach) malowane są z brawurą i werwą malarską. Czuć w młodym artyście rasowy temperament malarski. Miłe są szkice pejzażowe i pleinairy. W motywach swych wybiera jakiś fragment pejzażowy, czy też figurę na tle pleinairu, które silniej barwą podkreśla; reszta zaś obrazu, pojęta jako tło, rozpływa się w przymglonych zabarwieniach, rysunkowo pobieżnie znaczonych. W ten sposób przeprowadzone jest studjum „Pleinair" II, gdzie postać dziewczynki, umieszczona na pierwszym planie, stanowi główny motyw barwny, do którego dostrojone jest wnętrze ogrodu, świeże i żywe w kolorze. „Fara w Kazimierzu" bardziej intensywnie barwami malowana, jest jedną z lepszych prac artysty.

Przeradzka daje kilka rodzajowych obrazków, niepozbawionych życia i ruchu i narratorskiej swady, podobnie jak Roszkowska, której tempery posiadają ponadto dość silny element groteskowy. Wyczuwa się u niej nieznaczne wpływy Stryjeńskiej.

Wpływ sztuki Pruszkowskiego, z którego cennych wskazówek korzystała „Szkoła warszawska", musiał oczywiście zaciążyć w pewnych szczegółach na prawie całej gromadce, lecz jest to objaw zupełnie naturalny u talentów młodych, będących w stadjum krystalizacji. Natomiast nabyli oni w tej szkole wiedzę malarską, która sprawia, że wszyscy — przy różnorodnych zamiłowaniach kolorystycznych — posiadają dużą umiejętność i staranność rysunku, niektórzy władają nim z biegłością i wprawą, pozatem mają daleko zaawansowaną umiejętność używania światłocienia i zdolność silnie plastycznego formowania bryły. W pejzażach podnieść należy konsekwentne rozmieszczenie planów i odpowiednie wyznaczanie ich wzajemnych odległości.

Poznań. J. Mroziński.

ŻYCIE KULTURALNE

NIE BĘDZIE W WARSZAWIE „FUZJI" TEATRÓW MIEJSKICH

Z Warszawy piszą nam:

I tak wpadł w wodę projekt zmniejszenia deficytu teatrów miejskich przez złączenie ich w spółkę ze scenami szyfmanowskiemi. Rzecz nie przysła nawet na Radę miasta. Rokowania, wszczęte w tej sprawie przez magistrat, wywołały, jak wiadomo, kampanję prasy „sanacyjnej", która forytuje na prezesa teatrów miejskich p. J. Kaden-Bandrowskiego. Obawiający się o zniżkę wygórowanych gaż aktorzy przyłączyli się do tej nagonki urzędowo, za pomocą ZASPU, zespoły opery ogłosiły, że nie ustąpią ani grosza ze swych poborów. Wreszcie ZASP wysłał delegację do ministerstwa oświecenia, gdzie w departamencie sztuki założył swoje gromowładne veto wobec dyrektora p. Skoczylasa, a pisma doniosły, że interwencja ta odbyła się „w porozumieniu z ministerstwem spraw wewnętrznych jako władzą nadzorczą samorządu".

Należy przypuszczać, że ten ostatni wzgląd musiał przeważyć na poufnych obradach przedstawicieli klubów radzieckich. Notatka ta daje bowiem do zrozumienia, że ministerstwo spraw wewnętrznych nie zatwierdziłoby antydeficytowych zamierzeń miasta, które zatwierdzenia takiego by potrzebowały. Wobec tego magistrat ma opracować nowy projekt „wyodrębnienia teatrów w samoistne i samowystarczalne przedsiębiorstwo". Oby się to udało. Trzeba przypomnieć, że taki projekt już raz był poruszony, ale, ile sobie przypominam, z zastrzeżeniem, aby personalne pobory nie zostały zmniejszone. „Upierz mi kożuch, ale go nie zamocz" W każdym razie mogą być na razie spokojni ci, którzy obawiali się uporządkowania tego chaosu, jaki przedstawiają teatry miejskie. A warto przypomnieć, że deficyt tegoroczny teatrów wyniesie około czterech miljonów złotych, rząd zaś już parokrotnie odmówił jakiegokolwiek zasiłku na operę, którą miasto utrzymuje przecież dla względów reprezentacyjnych, jako stolica państwa, a która pochłania miljony. (tw)

Z teatru w Toruniu. Nasz korespondent toruński (A. M.) donosi nam: Po „Golgocie" Rosłana, która wypełniła szereg wieczorów teatralnych w okresie przedświątecznym, oraz po „Roxy" z p. Porębską w roli tytułowej teatr nasz wystawił sztukę St. Brandowskiego p. t. „Sarajewo, 1914", osnutą na tle spisku na życie austrjackiego następcy tronu arcyksięcia Franciszka Ferdynanda. Obecnie dobiegają końca próby z komedji Marjusza Maszyńskiego „Koniec i początek". W dniach najbliższych na repertuar operetkowy wejdzie „Piękna Carenna" („Noc w San Sebastian") z Lucyną Messal. Rocznicę Konstytucji uświetni „Halka". — Pp. Malicka i Węgierko występowali gościnnie, grając „Świt, dzień i noc".

LITERATURA

Poeci wileńscy. Piszą nam z Wilna: Nasze Środy Literackie są coraz bardziej ożywione. Niedawno hucznym śmiechem witano świetne ironje Magdaleny Samozwaniec, teraz mieliśmy wieczór poetów wileńskich. Czytali swoje niedrukowane jeszcze utwory pp. Wanda Dobaczewska, Tadeusz Łopalewski, Stefan Wierzyński i Jerzy Wyszomirski. (ll) (lw)

SLAWISTYKA

Lwów ma wystawę turystyczną. Piszą nam ze Lwowa: W muzeum przemysłu artystycznego otwarto wojewódzką wystawę turystyczno-krajoznawczą. Urządził ją pułk. Śniadowski wraz z całym komitetem wystawowym, oraz zarządem Muzeum. Lwów ma osobną salę, tak samo osobno umieszczono pamiątki z walki „orląt". Ze zdrojowisk okolicznych jest reprezentowany Niemirów, Horyniec i Iwonicz. Mnóstwo ciekawych eksponatów dał lwowski Komitet Ochrony Przyrody. W dwu salach mieści się ceramika ludowa, sprzęty i stroje, pochodzące głównie z muzeum Dzieduszyckich. Mnóstwo jest fotografij zabytków naszego województwa, które dopiero na tej wystawie okazuje się pierwszorzędnem centrum do turystyki i „zwiedzania". Ułatwi je mapa turystyczna, przejrzyście ułożona. (lo)

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Propaganda przemysłu ludowego. Ze Lwowa donoszą nam: W Przemyślu odbyła się wystawa wyrobów zdobnictwa ludowego z różnych stron Polski. Objęła ona ceramikę, tkaniny, koszykarstwo, wyroby drzewne itd. Miała wielkie powodzenie w ciągu swego sześciodniowego trwania i okazała się wybornym środkiem propagandowym. (lk)

MUZYKA

Zgon świetnego artysty. Z Warszawy donoszą nam: W Milanówku, gdzie od dłuższego czasu przy rodzinie przebywał, zmarł, licząc lat 82, znakomity komik warszawskiej operetki, Rufin Morozowicz. Był on aktorem z Bożej łaski i komikiem tak samo. Jego suchy, cichy, trochę wątrobiany humor miał moc nieprzepartą. Wytworzył też jakby całą „szkołę", a u publiczności miał kredyt nieograniczony. Dość było, aby ukazał się na scenie, a zaraz na wejście sypały się oklaski, towarzyszące niemal każdemu konceptowi, który wypowiedział. Słynny Menela, w „Pięknej Helenie", pułkownik bułgarski w „Bohaterach" itd., stworzył dziesiątki kreacyj pierwszorzędnych, które w ówczesnej operetce warszawskiej łączyły się z mistrzostwem takich artystów jak Messal, Kawecka, Redo i wysuwały ją bodaj na pierwsze miejsce w Europie.

W życiu prywatnem odznaczył się niezwykłą ruchliwością życia jako... przedsiębiorca. Próbował kolejno różnych sposobów zrobienia majątku, miał miodosytnię, najdłużej utrzymał się przy sprzedaży środków kosmetycznych i ostatecznie w rezultacie zdobył dostatek, miał willę w Milanówku i żył bez troski. Osierocił syna, również aktora, oraz córkę, Marję, w czasach przed wojną aktorkę i utalentowaną pisarkę, która wyszła zamąż za znakomitego artystę rzeźbiarza, Jana Szczepkowskiego. (tw)

MAJORKA UCZCI CHOPINA

W maju odbędą się wielkie międzynarodowe uroczystości na Majorce (jednej z wysp balearskich) ku czci Fryderyka Chopina, który na wyspie tej dłuższy czas przebywał i stworzył tam cały szereg arcydzieł. Czytelnicy nasi pamiętają wysoce interesujące informacje, jakich udzielił im profesor Uniwersytetu Poznańskiego dr. Krygowski o muzeum chopinowskiem na Majorce. Znajduje się ono w pozostałych po klasztorze w Valdemosa lokalnościach, gdyż tam właśnie Chopin był mieszkał.

Uroczystości rozpoczną się w mieście Palma, które jest stolicą Majorki a to dnia 16 maja. Obliczone są wszelako na dwa tygodnie, oczywiście z przerwami. Pierwszego dnia odbędzie się koncert symfoniczny, dyrygowany przez Pablo Casalsa, słynnego wiolonczelistę i kapelmistrza. Po tym koncercie władze miasta wydają wielkie przyjęcie ku czci gości zagranicznych, którzy zapowiedzieli swe przybycie z różnych stron świata. Reprezentowane będzie oczywiście i polskie poselstwo w Madrycie. Nazajutrz ma odbyć się koncert fortepianowy, na który zaproszono Paderewskiego, wracającego z początkiem maja z tornee po Ameryce. Jest podobno możliwe, że Paderewski zgodzi się uświetnić obchód swoim współudziałem. Dnia 18 maja jest projektowana wycieczka do Valdemosa, do muzeum chopinowskiego. Reszta programu nie doszła jeszcze do wiadomości. Będzie to w każdym razie wielki hołd międzynarodowy, złożony twórczości Chopina.

VARIA

Ze wspomnień o Janie Kasprowiczu. W ostatnim zeszycie „Tęczy", ks. biskup Laubitz, przyjaciel i kolega z ławy szkolnej Jana Kasprowicza, opowiada kilka epizodów z młodzieńczych lat poety. Między innemi ks. Laubitz podaje wiadomość o zeszycie wierszy młodzieńczych, ofiarowanym mu przez poetę, a w wiele lat później przez niegoż pożyczonym i prawdopodobnie zagubionym. Dowiadujemy się dalej o pasji Kasprowicza do rysunków. Poeta lubił rysować szczególnie twarze ludzkie i miał podobno zacięcie karykaturzysty. Artykuł ilustruje kilkanaście nieznanych jeszcze rysunków Kasprowicza. (tk)

Z NASZYCH REGJONÓW

WYSZEDŁ NOWY „MESTWIN"

Z Torunia donosi nam nasz korespondent (A. M.)

Świeżo opuścił prasę (2-gi) numer siódmego rocznika „Mestwina". Naczelne miejsce zajęły w nim dwa inwentarze domowe Czapskich z pierwszej połowy XVIII-go wieku, a mianowicie: „Rejestr" wyprawy ślubnej wojewodziny Orzeskiej Rozalji Ewy z Czapskich, Adamowej Chodkiewiczowej, córki Piotra, wojewody pomorskiego i Konstancji z Gnińskich, wciągnięty do akt sądowych gdańskich 19 stycznia 1739 roku — i inwentarz nieruchomego i ruchomego majątku po zmarłym w roku 1742-gim byłym wojewodzie chełmińskim i Podskarbim Wielkim Koronnym Janie A. Czapskim, uwieczniony również w księgach sądowych Starego Miasta Gdańska z okazji działu spadkowego. Wydobył je na światło dzienne z Archiwum państwowego w Gdańsku ks. Alfons Mańkowski i pomnożył w ten sposób niezbyt jeszcze obfite źródła dziejów obyczajowości szlachty pomorskiej z przed dwu stuleci. Obydwa inwentarze rzucają sporo światła na upodobania wybitnego i bardzo w swoim czasie wpływowego na Pomorzu rodu magnackiego, lecz świadczą niestety o wyraźnem zaniedbaniu kultury umysłowej i o braku upodobań artystycznych, przy równoczesnem zamiłowaniu do bogactw materjalnych i zewnętrznego przepychu.

P. Janusz Staszewski ogłasza VI. rozdział swojej rozprawy na temat „Z dziejów pomorskiej gwardji narodowej", w którym kreśli, trudności, z jakiemi po ustąpieniu austryjaków z zajętych przez nich Kujaw i części Pomorza walczyć musiała Prefektura Bydgoska podczas organizowania Gwardji Narodowej Księstwa Warszawskiego, przeznaczonej do służby garnizonowo-policyjnej. Kończy ten numer stały dział „Kronika Pomorska", którą może wartałoby zastąpić przez systematycznie prowadzoną Bibljografję pomorską. Wyczerpujący wykaz bibljograficzny, nawet szerokim warstwom czytelników więcej przyniesie korzyści, aniżeli zbiór kronikarskich wiadomości, na które zresztą również może znaleźć się trochę miejsca.

Przed 200 laty w szkołach śląskich. Punktualnie ukazujący się cieszyński kwartalnik regjonalny „Zaranie śląskie" przynosi w swym kwietniowym zeszycie b. ciekawy artykuł ks. A. Buzeka o nauce w szkołach zboru ewangelickiego w Cieszynie z lat 1740—1830. Z wywodów autora, który oparł się na wypracowaniach uczniów i programach szkolnych, widać jasno, iż podstawowym językiem, tak wykładowym w szkołach, jak potocznym wśród ludności był język polski, i że pieczołowicie go pielęgnowano. Polskości Śląska w początkach ubiegłego stulecia dowodzi również rozprawa poznańskiego historyka J. Staszewskiego o pograniczu śląskiem w 1806 r., gdy ludność tamtejsza wyczekiwała i wzywała pomocy od wyzwalającego się z pod przemocy pruskiej Księstwa Warszawskiego. (M. Pr.)

Pisma nadesłane

„Ruch Słowiański". Nr. 1—2. Treść: A. Parczewski: „Z Łużyc i o Łużycach". — M. Krjećmar: „Jakub Bart-Ciśiński, największy poeta łużycki". — J. Pata: „Duch współczesnej literatury łużyckiej". — T. Lehr-Spławiński: „O mowie łużyczan". — W. T. Wisłocki: „Dar Polski dla Łużyc". — A. Fischer: „Rozwój łużyckich badań etnograficznych". W. T-i: „Powrót Marcina Nowaka do swego narodu". — H. Batowski: „Jak mogą inni Słowianie dopomóc Łużyczanom". — Poezje. — Recenzje. — Kronika. — Bibljografje.

„Iuventus Christiana". Nr. 1. Treść: List ks. Kardynała Hlonda. — Z. T. Plisowska: „Rozważania nad Ewangelją" — Mg. J. Sokołowska: „Dostojeństwo duszy ludzkiej w filozofji św. Augustyna". — Mg. J. Lindner: „Religijność Kochanowskiego". — A. Ruckgaberówna: „Beethoven". — I. Szperlówna: „Św. Franciszek a radość życia". — Kronika.

„Pamiętnik Warszawski". Zeszyt 3. Treść: A. Żółtowski: „Idea ewolucji w filozofji". — W. Berent: „Wywłaszczenie muz". — L. Staff: „Marcowe słońce"; „Patrz na te chmury". — M. Morstin-Górska: „Majaki". — J. E. Skiwski: „Śród nocy ciemnej pustyni". — S. Karpiński: „Liryczny wiersz". — W. Czereśniewski: „***" — G. Timofiejew: „Życiu naprzeciw", „O człowieka". — „Dom i kraj". — Z. Nałkowska: „Dzień jego powrotu". — M. Dąbrowska: „W cieniu" — Cz. Pietkiewicz: „Umarli w wierzeniach Białorusinów". — Krytyka. — Noty. — Książki nadesłane.

O TARGACH POZNAŃSKICH

Na tydzień przed otwarciem Targów

Za tydzień nastąpi otwarcie jubileuszowych Targów Poznańskich. Odbędą się one w okresie mało sprzyjającym inicjatywie i duchowi ekspansji kół gospodarczych. Wbrew tym niepomyślnym konjunkturom Targi Poznańskie rzucają za Galileuszem swoje dumne „Eppur si muove". Temu uporowi trzeba z ogólnych i lokalnych względów tylko przyklasnąć, bo nie wolno jest zaprzepaszczać tego dorobku, tego kapitału pracy, wysiłków, nawiązanych stosunków handlowych, wreszcie prestiżu, jaki nagromadziły Targi Poznańskie w ciągu swej dziesięcioletniej działalności. Nie wolno nam też niedoceniać roli Targów w rozbudowie znaczenia miasta Poznania jako poważnego ośrodka przemysłowo-handlowego w ramach gospodarki krajowej i międzynarodowej.

Należy zatem wyrazić zadowolenie, iż utrzymana została ciągłość pracy tej pożytecznej instytucji na którą zwrócone są oczy nietylko naszych krajowych sfer gospodarczych, które odnoszą się do nich z niezmienną życzliwością, ale i oczy spoglądające na sprawy polskie z niechęcią lub zawiścią, które w lot pochwytują wszelkie objawy obniżania się napięcia naszej energji i nie omieszkują wykorzystać swych spostrzeżeń na naszą szkodę. Jakiegoż to argumentu dostarczylibyśmy wrogiej propagandzie, gdyby Targi Poznańskie miały zawiesić swą działalność w r. bieżącym. Ileż by to wiadomości poszło na szeroki świat o „sezonowości" naszych podstaw politycznych i gospodarczych, o naszej niezdolności do trwałych i ciągłych wysiłków w żmudnej pracy gospodarczej.

Targi Poznańskie i Lwowskie stanowią symbole naszej energji twórczej na polu ekonomicznem, są wyrazem postępu, zastoju czy cofania się polskiego życia gospodarczego. Porównanie cyfr wystawców za ostatnie lata działalności Targów Poznańskich wykazuje ścisłą zależność powodzenia tej instytucji od ogólnej konjunktury gospodarczej.

To też nie należy się łudzić, abyśmy w bieżącym roku, kiedy natężenie kryzysu osiągnęło bodaj że punkt kulminacyjny, mogli liczyć na obesłanie Targów równające się przeciętnemu stanowi z okresu przedkryzysowego. Zbyt silnie życie gospodarcze jest wyczerpane finansowo, aby stać je było na obfitą i liczną reprezentację na Targach, związaną bądź co bądź z dość poważnemi wydatkami.

Powodów nieobecności pewnej części sfer gospodarczych jest wiele i nie możemy tu wszystkich wymieniać. Dość poważną rolę odgrywa niewątpliwie i niepewna sytuacja na rynku kredytowym. Obniżenie się wypłacalności nawet poważnych przedsiębiortw, ogólna płynność stosunków panująca w dziedzinie gospodarczej, skłania raczej do powściągliwości w nawiązywaniu nowych stosunków handlowych.

Niezrażone licznemi trudnościami kierownictwo Targów podjęło w bieżącej kampanji inicjatywę, zasługującą na baczną uwagę. Postanowiło bowiem objąć swą działalnością dziedzinę, która dotąd niesłusznie do pewnego stopnia, stroniła od korzystania z Targów jako instrumentu propagandy i zbytu swych wytworów. Chodzi mianowicie o wciągnięcie w orbitę wpływów Targów tych wszystkich gałęzi gospodarstwa rolnego wzgl. przemysłu opartego na rolnictwie, które mają szanse ulokowania swych nadwyżek na rynkach zagranicznych. Nastawienie eksportowe całej tej akcji zasługuje na szczególne podkreślenie, jakkolwiek zainteresowane gałęzie mogłyby przez uczestnictwo w Targach Poznańskich odnieść dość poważne korzyści i w stosunku do rynku krajowego.

Z pośród wspomnianych gałęzi gospodarstwa względnie przemysłu rolnego, których udział zdaniem kierownictwa Targów byłby pożądany, wymienić należy bekoniarstwo, wędliniarstwo, mleczarstwo (masło, sery itd.), jajczarstwo, garbarstwo, reprezentowane zresztą oddawna na Targach, przetwórstwo pierza i puchu, młynarstwo, dziedzina zbóż selekcyjnych, nasiennictwo, zioła lecznicze, wielki dział przetwórstwa cukru, spirytusu, przemysł ziemniaczany itd.

Wprowadzenie produktów wymienionych gałęzi rolnictwa i przemysłu pochodnego na arenę Targów powinno być jednak poprzedzone dokładną i sumienną analizą, czy mianowicie wszystkie te produkty odpowiadają ze względu na swój charakter warunkom, w jakich dokonywują się tranzakcje targowe, czy produkty te posiadają t. zw. zdolność czy właściwość targową („Messefähigkeit).

Czem bowiem są targi? — Są one instytucją handlową, pewnego rodzaju giełdą, odbywającą się w określonych terminach (raz lub dwa razy do roku), na których dokonywa się tranzakcyj nie na miejscu, nie in natura, lecz przyjmuje zamówienia na towar według próbek wystawionych w stoisku. Oczywiście towar dostarczony później odpowiadać musi ściśle próbkom i nie jest do pomyślenia, aby na targi mogły być wprowadzone artykuły z natury swej niejednolite, nie dające gwarancji, iż odpowiadać będą ściśle próbkom na targach wystawionych. Ażeby użyć jaskrawego przykładu — nie nadają się jako eksponaty konie rasowe i wogóle przedmioty żywe, bo każdy z nich będzie posiadał różne właściwości indywidualne, których nie wytępią nawet najdalej przeprowadzone zabiegi hodowlane lub t. p.

Dlatego też uważać należy za wypaczenie idei targów włącznie w ich ramy wystaw hodowlanych, jak to się dzieje n. p. we Lwowie. Wystawy takie mogą mieć znaczenie jako atrakcje, ale w zasadzie nie mają nic wspólnego z właściwemi zadaniami i funkcjami targów.

Pomysł Targów Poznańskich, inicjujących wciąganie w zakres swej działalności niektórych dziedzin rolnictwa i przemysłu z niem związanego, pozostaje, jak się zdaje, w granicach właściwej sfery działania targów. Polska eksportuje coraz więcej produktów rolniczych, widoczny też jest pewien postęp w uszlachetnianiu oraz w jednoliceniu tych produktów przeznaczonych na wywóz. Rację bytu na Targach Poznańskich mają tylko te artykuły, w zakresie których standaryzacja dokonała się w tym stopniu, aby nabywca zagraniczny nie był narażony na zawód przy odbiorze towaru, zamówionego na podstawie próbek na Targach.

Jeśli inicjatywa Targów znajdzie choćby częściowe powodzenie, przypuszczać można, iż przyczyni się ona do postępu idei standaryzacyjnej wogóle. A pod tym względem w Polsce jest wiele jeszcze do zrobienia. Targi Poznańskie spełniają zatem pod tym kątem widzenia bardzo pożyteczną misję o znaczeniu ogólno - gospodarczem i niewątpliwie należy zachęcić poważnych wystawców z wymienionych poprzednio gałęzi produkcji rolniczej i rolniczo-przemysłowej, aby dopomogli do skutecznej realizacji tej misji.

Z zainteresowaniem będziemy śledzili postęp tej akcji, tak doniosłej dla torowania nowych dróg naszej ekspansji eksportowej, życząc jej pełnego powodzenia.

Dr. M. Chełmikowski.

Z historji Targów Poznańskich

Geneza.

Okres przygotowawczy do powstania Targów Poznańskich przypada na rok 1920; mianowicie ważną dla historji tej instytucji jest data 20 marca 1920 r., kiedy to zjazd delegatów Związku Towarzystw Kupieckich, z inicjatywy ówczesnego prez., p. Edwarda Mazurkiewicza, powziął uchwałę, zalecającą utworzenie stałej imprezy targowej w Poznaniu.

Inicjatywę tę podjęły i urzeczywistniły władze stoł. m. Poznania. Powołano do życia „Komitet Wystawy", na czele którego stanął ś. p. prezydent J. Drwęski. Na posiedzeniu w dniu 4 października 1920 r. ustalono nazwę „Targów Poznańskich", przyczem warto zaznaczyć, że istniał pierwotnie zamiar ochrzcenia ich mianem „Kontraktów Poznańskich" z podtytułem „Wystawa Wzorów Przemysłu".

Pierwsze Targi odbyły się w dniach od 28 maja do 5 czerwca 1921 r. Do roku 1924 Targi Poznańskie miały charakter wyłącznie krajowy i udział w nich był dostępny jedynie dla przedsiębiorstw mających siedzibę w obrębie obszaru celnego Polski. Uchwała deputacji z dnia 2 czerwca 1924 r., zatwierdzona przez rząd, nadała V-tym Targom Poznańskim charakter międzynarodowy.

„Foire officiellement reconnue".

Ze względu na normy ustawodawstwa międzynarodowego, zalecone przez Międzynarodową Izbę Handlową w Paryżu, p. Prezydent R. P. , pod datą 17 listopada 1927, wydał rozporządzenie dot. reglamentacji targów. Zgodnie z tem rozporządzeniem, minister przemysłu i handlu w dniu 12 marca 1928 r. podpisał oficjalne zatwierdzenie Targów Poznańskich, charakteryzując je — w myśl prawnej nomenklatury — jako ogólne i międzynarodowe. Na podstawie tego dokumentu Targom Poznańskim przysługuje prawo określenia „foire officiellement reconnue".

Reskrypt ministra p. i h. nakłada na Targi Poznańskie pewne obowiązki mianowicie:

1) o każdej zmianie w organizacji i składzie zarządu Targów Poznańskich należy powiadomić min. p. i h.,

2) corocznie, conajmniej na 9 miesięcy przed otwarciem Targów należy podać do wiadomości min. p. i h. termin otwarcia, czas trwania, regulamin i szczegółowy program Targów,

3) corocznie, w terminie 3-miesięcznym po zakończeniu Targów, należy przedstawić min. p. i h. szczegółowe sprawozdanie z działalności.

Wyrazem opieki, jaką rząd otacza Targi, jest również fakt, iż otwiera je zazwyczaj bądź minister p. i h., bądź jego zastępca.

Jeżeli „oficjalne uznanie" Targów daje im oparcie dyplomatyczne w dziedzinie porozumienia międzynarodowego dotyczącego gospodarczych funkcyj Targów na terenie światowym, to (datujący od dnia 15 grudnia 1927 r.) udział Targów Poznańskich w związku europejskim międzynarodowych targów daje im możność współdziałania przy kształtowaniu ustawodawstwa i techniki targów międzynarodowych.

Ustrój.

Początkowe starania czynione w kierunku utworzenia z Targów spółki akcyjnej nie doszły do skutku ze względu na niemożność zebrania odpowiednich funduszów oraz tę okoliczność, że instyt. targowa nie może być obliczona na zyski, a raczej winna posiadać znamiona gospodarczo-społecznej organizacji.

Forma prawna Targów została ostatecznie ustalona uchwałą korporacyj miejskich z dnia 16 maja 1928 r. Targi stanowią oddzielne przedsiębiorstwo miejskie, administrowane przez Miejski Urząd Targów Poznańskich, podległy Deputacji Targowej.

Deputacja składa się z 13 członków z pośród których 4 deleguje magistrat, 9 wybiera rada miejska, w tem 3 na wniosek związków kupieckich i dalszych 3 na wniosek związków przemysłowych i rzemieślniczych. Przewodniczącym deputacji jest prezydent miasta wzgl. wskazany przez niego członek magistratu. Mandaty wybranych członków deputacji kończą się z chwilą wygaśnięcia mandatów rady miejskiej z powodu upływu kadencji lub jej rozwiązania.

Do zakresu działania deputacji należy: ustalenie ogólnych zasad polityki targowej, zestawienie i przedkładanie magistratowi budżetu i bilansu etc.

Łącznikiem między zarządem miasta a M. U. T. P. jest decernent targowy.

Budownictwo targowe.

Pierwsze Targi, w r. 1921, odbyły się na czterech terenach, mianowicie przy wieży górnośląskiej i w szkołach przy ul. Berwińskiego, Słowackiego i Różanej. Zdając sobie sprawę z niedogodności rozrzucenia targów na czterech, od siebie dość odległych miejscach, postanowiono koncentrować targi na jednym terenie. Udało się to ostatecznie na V-te Targi. Miasto wykupiło grunty przylegające do terenu przy wieży górnośląskiej i rozpisało konkurs na rozwiązanie terenu i zabudowania.

Wówczas, w r. 1925, istniały już, poza wieżą górnośląską, „hala maszyn" (4.400 m. kw.) i dwa „pawilony bankowe" (2.000 m. kw.). W r. 1925 do kompleksu tego doszedł jeszcze „pałac targowy" (8.160 m. kw.) oraz dom administracyjny, mieszczący również restaurację.

Do dalszej rozbudowy przystąpiono jesienią r. 1927, budując na VIII Targi, „halę centralną" (7.200 m. kw.). Dwa lata później, jesienią 1929 r., odkupiło miasto od PWK kompleks budynków wzdłuż ulicy Bukowskiej o powierzchni 10.632 m. kw. Ponadto Targi poniosły połowę kosztów przebudowy Hali Maszyn oraz przystąpiły do rozszerzenia lokalu restauracyjnego.

Ogółem, Targi dysponują obecnie 14 pawilonami o ogólnej powierzchni 45.200 m. kw.

Wystawcy.

Pierwsze cztery targi nosiły charakter nieco jarmarczny i kramikarski. Właściwy poziom osiągnęły dopiero V Targi, co znalazło swój wyraz zarówno we wzroście metrażu, jak i w rosnącym udziale firm większych. Ilość wystawców w ostatnich 5 latach (od daty „umiędzynarodowienia") przedstawiała się następująco:

1925	1926	1927	1928	1930
920	1.400	1.065	1.620	833

Niska ilość wystawców w targach zeszłorocznych tłumaczy się szeregiem momentów: „wyczerpaniem powystawowem" (po PWK), brakiem zazwyczaj bogatego działu samochodowego (przejętego przez MWKT), no — i pogorszeniem się położenia gospodarczego.

Podział wystawców według branż uwidacznia, że najsilniej reprezentowane są przemysły: metalowy, maszynowy i narzędziowy (w r. 1930 — 31,9 proc.), tekstylny, konfekcyjny i kuśnierski (12,5 proc.), chemiczny (8,5 proc.), papierniczy (7,8 proc.), ceramiczny (7,8 proc.), oraz drzewny (7,11 proc.).

Udział wystawców zagranicznych rośnie z roku na rok:

1925	1926	1927	1928	1930
(w procentach ogólnej ilości wystawców)				
22,45	22,74	25,64	28,33	30,30

Analizując zestawienie obrazujące udział wystawców zagranicznych, t. j. stosunek procentowy wewnątrz grupy cudzoziemskiej, stwierdzamy, że rośnie udział państw ościennych, mianowicie Niemców. W porównaniu z r. 1927 udział Niemiec wzrósł z 26,3 proc. na 37,2 proc., Austrji z 11,3 proc. na 13,8 proc., Czechosłowacji z 6,2 proc. na 9,4 proc. Prawdopodobnie tylko przejściowej przyczynie przypisać należy spadek udziału Francji z 27,4 proc. na 7,3 proc.

Zwiedzający.

Celem Targów nie jest ściąganie szerokiej publiczności, lecz oddanie jaknajdalej idących usług przemysłowi i kupiectwu, ułatwiając im warunki zakupu i sprzedaży. To też Targom nie przyświeca myśl uprzystępnienia wstępu szerokiej publiczności, która mogłaby krępować rzeczywistych interesentów w dokonywaniu tranzakcji. Targi zeszłoroczne były może najbardziej z pośród dotychczasowych zbliżone do właściwego typu targów i jaknajbardziej odbiegały od charakteru wystaw. Zwiedziło je około 50 tysięcy osób, z pośród których conajmniej 85 proc. stanowili odbiorcy.

K-j.

PRZED TARGAMI POZNAŃSKIEMI

(t) **Zjazd burmistrzów w czasie Targów Poznańskich.** Na wtorek, 28 kwietnia zwołany jest do Poznania walny zjazd delegatów Koła Miast Wielkopolskich. W programie zjazdu poza szeregiem spraw wewnętrznych przewidziane jest gremjalne zwiedzenie Targów. Dlatego też należy pamiętać, że zarządy miast są obecnie w każdej niemal dziedzinie poważnemi konsumentami najrozmaitszych maszyn, urządzeń, materjałów, narzędzi, lokomocji itd. Niema bodaj dziedziny produkcji, w której samorządy miejskie nie byłyby odbiorcami niemal hurtowymi. Zwiedzanie Targów przez przedstawicieli miast ma wielkie znaczenie dla gałęzi przemysłu, związanych z gospodarką miejską.

(t) **Propaganda reklamy na Targach Poznańskich.** Praktyka europejska stwierdziła, że im głębszy zachodzi kryzys gospodarczy, tem silniejsza wymagana jest reklama ze strony przemysłu i handlu, aby utrzymać sprzedaż towaru na poziomie rentowności. Z inicjatywy Stowarzyszenia Kupców Chrześcijańskich powstanie na Targach tegorocznych pawilon, poświęcony zagadnieniu nowoczesnej reklamy, z uwzględnieniem ostatnich zdobyczy zasad psychotechniki, dostosowany do potrzeb i możliwości, które daje towar polski i psychologja polskiego klienta.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Lewiatan zwiedza Sowdepję

A więc jednak, po 24-ch godzinach niepewności, wycieczka przemysłowców polskich, zorganizowana przez centralny związek przemysłu, górnictwa, handlu i finansów („Lewiatan") wyruszyła w drogę, dla zwiedzenia Z. S. S. R.! Ileż to pytań nastręcza się wyjeżdżającym do Sowdepji! Perspektywy powodzenia planu pięcioletniego, nadzieja dostaw artykułów produkcyjnych i wyrobów fabrycznych, obawa przed naciskiem konkurencji sowieckiej w płodach rolnych i leśnych, już dziś, a w wytworach przemysłu może jutro, wiążące się z tem widoki i rachuby polityczne — wszystko to sprawia, że powrotu naszych przemysłowców z Rosji oczekujemy z najżywszem zainteresowaniem, ufni, że przywiozą nam odpowiedzi, mniej lub więcej pewne, na wyliczone powyżej pytania.

Chwilowo, wiadomości z Sowdepji przychodziły do nas drogą przez Niemcy, których sfery gospodarcze bodajże że żywiej od naszych interesują się przeszłością stosunków w Z. S. S. R. Sądząc po relacjach Niemców, którzy powrócili z Rosji, mimo straszliwych braków w personelu technicznym i robotnikach wykwalifikowanych, mimo najprzykrzejszych luk w wyposażeniu technicznem, najcięższych przeszkód biurokratycznych itd., wykonanie planów sowieckich idzie naprzód.

Jak wiadomo, najbliższym celem, jaki sobie Sowiety wytyczyły, jest uzyskanie zupełnej samostarczalności na polu przemysłowem, dla uchronienia systemu od zaburzeń ze strony krajów kapitalistycznych. Otóż, jak dotychczas, ilościowy rozwój przemysłu rosyjskiego był naogół pomyślny, bo produkcja przemysłowa pod koniec ub. roku była w przecięciu 2 razy większa niż przed wojną. Ten ilościowy wzrost został okupiony niesłychanem pogorszeniem jakości produkcji. Ponieważ cały nowopowstały przemysł przedstawia nie więcej, jak 10—15 proc. ogólnej produkcji przemysłowej (za wyjątkiem niektórych dziedzin, jak traktory, maszyny rolnicze i wyroby elektrotechniczne), zaś wydajność ogólną przemysłu rosyjskiego mierzyć należy głównie wydajnością starych, wyniszczonych i zużytych warsztatów, absolutnie niezdolnych do konkurencji z zagranicą, mimo niewolniczych warunków egzystencji warstwy robotniczej, przeto chwilowo o sowieckim dumpingu przemysłowym mowy być nie może. Natomiast należy liczyć się z wzrostem importu do Z. S. S. R. środków produkcyjnych.

Ta zaś konieczność importu środków produkcji stwarza drugą konieczność: wzmożenia dumpingu drzewnego i naftowego, nie mówiąc o dumpingu innych surowców, z którym również należy się poważnie liczyć.

Jest rzeczą znamienną, że z danych prasy niemieckiej wynika niezbicie słuszność oceny perspektyw piatiletki, którą to ocenę podał Roman Dmowski na łamach naszego pisma. Również i fachowcy niemieccy uznają, że jeżeli Sowietom uda się przez 10 lat uniknąć zawikłań wojennych, to gospodarstwo sowieckie, mimo przekraczających wszelką imaginację biurokratycznych utrudnień, mimo braku zgrania się poszczególnych działów i t. p., zdoła zapewne, dzięki niezmierzonym źródłom surowców i niskiemu poziomowi potrzeb bezmiernie cierpliwej ludności, koniec końców, zapewnić wreszcie tej ludności jako tako znośne warunki życia oraz wzmocnić i utrwalić stanowisko Sowietów w świecie.

Krótkie informacje gospodarcze

— W związku z otwarciem Targów Poznańskich w Poznaniu odbędzie się zjazd związku Izb przemysłowo-handlowych. Zjazd trwać będzie dwa dni i rozpocznie się prawdopodobnie 26. b. m.

— Wobec wzrastającego wywozu bekonów władze miejskie w Chojnicach uchwaliły rozbudowę rzeźni kosztem 150 tysięcy zł.

— Ruch pasażerów w m. marcu był stosunkowo mały. Przyjechało do Gdyni ze Stanów Zjednoczonych 2 osoby, wyjechało zaś 206, z których do Anglji 34, do Stanów Zjedn. A. P. 170 i Szwecji — 2.

— Dn. 17 kwietnia rb. wchodzi w życie rozporządzenie austrjackiej rady ministrów upoważniające ministra rolnictwa do użycia 2,3milj. szylingów na podtrzymanie cen trzody chlewnej.

Położenie młynarstwa handlowego

W dniu 17 kwietnia br. odbyło się walne zebranie Zjednoczenia Młynów Handlowych w Poznaniu, na którem prezes organizacji p. dyrektor A. Grandkowski wygłosił referat o położeniu przemysłu młynarskiego, który w streszczeniu podajemy ze względu na interesujące przedstawienie przyczyn kryzysu w przemyśle młynarskim, a częściowo i w rolnictwie ziem zachodnich.

Położenie młynarstwa handlowego Ziem Zachodnich charakteryzuje się w roku 1930 dalszem zmniejszeniem produkcji, a co zatem idzie również obniżeniem rentowności wskutek skurczenia się i zmiany rynków zbytu, spowodowanych pośrednio lub bezpośrednio przez stałą tendencję zniżkową na zboża chlebowe. Zarządzenia wydawane w celu złagodzenia kryzysu rolnego, niezawsze uwzględniały podstawowe interesy młynów, powodując częstokroć niepewność oraz utrudniając na rynku zbożowym i mącznym normalną kalkulację handlową, nawet przy interesach krótkoterminowych. Z gospodarczych względów pomijanie interesów młynarstwa w ramach ogólnych wysiłków, mających na celu poprawienie położenia rolnictwa i utrudnianie jego bytu jest równocześnie osłabieniem całej akcji, zmierzającej do złagodzenia kryzysu rolnego.

W latach 1926—1928, które można uważać jako normalne, młyny handlowe, położone na terenie województwa poznańskiego i pomorskiego, przerabiały rocznie przeszło 600 000 tonn zboża, wykorzystując w 60—80 proc. swoją zdolność przemiałową. W 1929 r. przemiał zmniejszył się o 189.000 t. zboża, a w r. 1930 o dalsze 82.000 t., czyli razem o 271.000 t. W rezultacie wykorzystanie ogólnej zdolności przemiałowej spadło w 1930 r. do ca. 37 procent.

Przyczyną tak znacznego pogorszenia się sytuacji w tutejszym przemyśle młynarskim jest zmniejszenie się popytu na mąkę z młynów handlowych na lokalnym rynku oraz wyparcie naszej mąki z dalej położonych rynków zbytu, jak Górny Śląsk, Małopolska i częściowo Kongresówka.

Rynek lokalny, który w dużej mierze zaopatrywały młyny handlowe, zwłaszcza większe ośrodki, uległ głębokim przemianom na skutek interpretacji przepisów o podatku obrotowym oraz po wprowadzeniu normalizacji przemiału żyta w 1927 r. Przepisy podatku obrotowego są tak ujęte, że piekarzowi lub kupcowi kalkuluje się korzystniej oddawać zboże do przemiału na mąkę do młynów gospodarczych, aniżeli mąkę kupować, bo mąka z młyna handlowego jest obciążona podatkiem we wysokości 2 proc. od wartości, podczas gdy przy przemiale obcego zboża podatek wynosi tylko 2 proc. od wynagrodzenia za przemiał, czyli 8—10 groszy za 100 kg, zamiast 80 groszy.

Normalizacja przemiału żyta ułatwiła również małym młynom zbyt mąki, bo trudno kontrolować wszystkie drobne młyny, a mąka o wymiale 50 do 60 proc. cieszy się większym popytem. Powyższe zmiany na rynku lokalnym, wywołane przepisami ustawowemi, za mało się dotąd docenia, chociaż ich skutki odczuwają młyny handlowe przez zmniejszenie się popytu oraz dezorganizację handlu mącznego i zbożowego.

Utrudnienie sprzedaży mąki na dalej położonych rynkach zbytu zostało spowodowane podwyższeniem taryfy na mąkę w 1929 r. Koszty przewozu wzrosły przy dalszych odległościach do przeszło 30 proc. ,natomiast obniżono je na krótkich odległościach o 5—10 proc., co jeszcze więcej utrudniło naszym młynom konkurencję z tamtejszem młynarstwem. To też wywóz z Dyrekcji Kolejowej poznańskiej i gdańskiej do innych dzielnic zmniejszył się w 1930 r. w stosunku do wywozu w 1928 r. o 110 000 t. mąki, czyli o ca. 180.000 t. zboża. Wprawdzie od 1 października 1930 r. została taryfa na mąkę przy dalszych odległościach nieco obniżona przez zastosowanie baremu różniczkowego, jednakże mimo to koszty przewozu są zbyt wysokie i utrudniają wywóz mąki na dalsze rynki krajowe. Wskutek spadku cen mąki koszty przewozu stanowią bowiem znacznie wyższy procent wartości towaru, mianowicie od 12—22 proc., podczas gdy n. p. w 1929 r. przewóz nawet przy wyższej taryfie stanowił tylko 8—12 proc. wartości towaru.

Nie bez poważnego wpływu na zdolność konkurencyjną naszych młynów na rynku krajowym pozostał eksport zboża, zwłaszcza eksport żyta w ziarnie, kierowany wyłącznie w kierunku północno - zachodnim. W chwilach eksportu żyta jego cena była najwyższa w okręgach najbliżej położonych granicy zachodniej i portów, a zmniejszała się w miarę odległości od granicy, t. zn. o koszty transportu. W ten sposób młyny, położone na północ od Poznania, szczególnie pomorskie, miały najwyższą cenę zboża oraz równocześnie najwyższe koszty przewozu na główne rynki krajowe, jak Górny Śląsk i Małopolska, leżące w kierunku południowym. Z tych samych względów młyny położone na południe od Poznania miały niższe ceny zboża i wobec bliższej odległości od tych rynków były nieco lepiej zatrudnione. Nie negując konieczności eksportu zboża w ziarnie, należy stwierdzić, że eksport ten był równocześnie jedną z przyczyn utraty przez nasze młyny dalej położonych krajowych rynków zbytu.

Z chwilą wprowadzenia pod koniec 1929 r. zwrotu cła przy eksporcie mąki, początkowo w wysokości 9 zł od 100 kg. a następnie od 1. 7. 1930 r. we wysokości 12 zł przy mące I kategorji i 9 zł przy II kategorji, — eksport mąki rozwinął się pomyślnie, mimo znacznych początkowo trudności W 1930 r eksportowały młyny prywatne ogółem 51.305 t., z czego nasze młyny wywiozły zagranicę 27.165 t. W bieżącym roku eksport w pierwszym kwartale wykazuje również poważne rezultaty, jednakowoż dalszy jego rozwój jest niepewny wobec obniżenia od 1 maja zwrotu cła na 10 zł przy I kategorji, a 8 zł przy II kategorji. Zwłaszcza obniżenie premji na pełną mąkę I kategorji może całkowicie podciąć eksport tego gatunku mąki ze względu na wielką konkurencję na rynku zagranicznym. W chwili obecnej młyny prywatne nie eksportują wskutek podniesienia się poziomu cen w kraju o kilka złotych ponad ceny światowe. Eksportują natomiast w dalszym ciągu P. Z. P. Z., które, jak wiadomo, kupują mąkę oraz dają zboże do przemiału w niektórych prywatnych młynach.

Należy jednak zaznaczyć, że mimo znacznego eksportu mąki w 1930 roku, który w przeliczeniu stanowi ca 80.000 tonn zboża, ogólny zakup zboża ze strony młynów handlowych zmniejszył się, z powodów wyżej przedstawionych, bardzo poważnie, bo o ca. 250.000 t. zboża, co nie mogło pozostać bez ujemnego wpływu na kształtowanie się cen zboża w naszym okręgu.

W rezultacie więc polityka zbożowa była zbyt jednostronna i przy całym koniecznym wysiłku dla podniesienia cen zboża w kraju za mało uwzględniała interesy młynarstwa obydwóch województw zachodnich, co nie dało korzyści rolnictwu, a młynarstwu przyniosło bardzo ciężkie straty. Dowodem tego są bilanse młynów za ostatni rok gospodarczy.

Niezależnie od dalszego popierania eksportu zboża w ziarnie i mące należy tutejszemu młynarstwu umożliwić odzyskanie dalej położonych krajowych rynków zbytu przez wprowadzenie ulgowej taryfy na mąkę w kierunku wschodnim, jaką już posiadają inne dzielnice w kierunku północnym i zachodnim. Ulokowanie nadwyżek produkcyjnych żyta i pszenicy, jakie stale wykazują obydwa województwa zachodnie, przedewszystkiem na rynku krajowym, jest koniecznością, podyktowaną interesem rolnictwa tego okręgu oraz tutejszego młynarstwa handlowego.

KRONIKA GOSPODARCZA

Stosunki handlowe z zagranicą

Firma czeskosłowacka poszukuje w Polsce przedstawiciela na przerywacze prądu.

W Izbie przem.-handlowej w Poznaniu (pokój 9) jest do przejrzenia skrót sprawozdania przedstawiciela polskich sfer rolniczych, który przeprowadzał badania na rynku argentyńskim w sprawie możliwości eksportu polskich artykułów na wymieniony rynek.

W czasie od 9 do 26 maja b. r. organizuje się w Poznaniu wycieczka na Wystawę Kolonjalną w Paryżu. Zainteresowani zechcą się zgłosić do Izby p.-h. w Poznaniu (pokój 9).

W czasie od 5 do 21 maja b. r. urządza grecko-polska Izba handlowa w Atenach wycieczkę do Grecji. Plan wycieczki jest do przejrzenia w Izbie p.-h. w Poznaniu.

W czasie od 1 do 5 czerwca b. r. odbędzie się we Frankfurcie n/M. międzynarodowy kongres urządzeń mieszkalnych, dostosowanych do obecnych potrzeb społeczeństwa. Bliższych informacyj udziela Izba.

Z KRAJU

(k) **Zamierzone zniesienie przymusu świadectw pochodzenia.** W sferach miarodajnych projektowane jest zniesienie obowiązkowego przedkładania świadectw pochodzenia przy imporcie towarów z Jugosławji. Projektowane zmiany dążą w tym kierunku, aby uznać zaświadczenia urzędów celnych za wystarczające.

(k) **Zjednoczenie Młynów Handlowych.** W dniu 17 kwietnia 1931 r. odbyło się w gmachu Izby przemysłowo - handlowej w Poznaniu roczne walne zebranie sekcji poznańskiej Zjednoczenia Młynów Handlowych Stow. zap. w Poznaniu. Przewodniczył długoletni prezes organizacji p. dyr. A. Grandkowski, który w obszernem przemówieniu scharakteryzował obecne położenie młynarstwa handlowego. Streszczenie przemówienia podajemy w osobnym artykule. Pozatem omawiano na zebraniu szereg spraw, jak: politykę taryfową, podatkową i celną oraz szczególnie obecną politykę zbożową i zarządzenia władz administracyjnych idące w kierunku obniżania cen na mąkę i pieczywo. Do zarządu wybrano ponownie pp.: dyr. A. Grandkowskiego, dyr. St. Kisielewskiego, P. Schillinga i A. Muślewskiego ze Śremu. Do komisji rewizyjnej pp.: Koerpla i T. Sternickiego. Na 1 stycznia 1931 r. Zjednoczenie liczyło 49 członków o łącznej sprawności przemiałowej na dobę ca 2.000 tonn zboża.

Z ZAGRANICY

(z) **Rokowania niemiecko-rumuńskie a traktat handlowy.** Rokowania rumuńsko-niemieckie o nowy traktat handlowy zostały, jak się dowiaduje „Neue Freie Presse", zawieszone wobec zmiany gabinetu w Rumunji. Delegacja rumuńska chce poinformować nowy rząd o stanie i przebiegu rokowań. „Berliner Tageblatt" twierdzi, że traktat będzie oparty na taryfach celnych preferencyjnych, ale nie będzie się wiązał bezpośrednio z paktem celnym austro-niemieckim.

(z) **Inwestycje drogowe a bezrobocie.** Według obliczeń amerykańskich około 110 państw autonomicznych całego świata wyda w 1931 r. na budowę dróg i objektów drogowych blisko 3 miljardy dolarów. Te kolosalne inwestycje wskazują, że wszystkie państwa świata znajdują w budowie dróg jeden z ważniejszych środków zapobiegających bezrobociu. Potwierdzeniem tego jest fakt, że kapitały inwestowane na drogi w 1930 r. były daleko większe, niż w r. 1929, zaś rok 1931 będzie pod tym względem rekordowy.

(z) **Praca stoczni światowych.** Według danych definitywnych, dotyczących pracy stoczni światowych w dziedzinie marynarki handlowej, ilość statków zbudowana w ciągu całego ubiegłego roku wyniosła 1.084 jednostek o łącznej pojemności 2 889.482 tonn, czyli o 93.000 tonn więcej, niż w 1929 r. Włochy zwiększyły swą produkcję, zajmując 9 miejsce po Anglji, Niemczech, Stanach Zjednoczonych Holandji, Japonji, Danji, Szwecji i Francji z ilością tonn 87.709, czyli o niecałe 16.000 tonn więcej, niż w 1929 r.

Z RYNKÓW NABIAŁU

Również w ubiegłym tygodniu sprawozdawczym od 10—16. 4. 31. sytuacja rynkowa nacechowana była wybitną tendencją zniżkową. Notowanie londyńskie z dnia 10. b. m. uwidoczniło ogólne obniżenie cen. Mianowicie na masło duńskie o 2 sh. kolonjalne i argentyjskie o 1—2 sh. Nadeszły również pierwsze transporty masła syberyjskiego, które zrealizowano po 110 sh. Ceny masła duńskiego stosownie do ogólnej sytuacji obniżano stopniowo. Osiągnęły one jak onajniższy poziom 115 sh per cwt fob. Mimo to duńskie notowanie rozliczeniowe z dnia 16. b. m. pozostało bez zmiany na koron 200.— per 100 kg, co odpowiada ca zł 4,75 pro kg dla mleczarń.

Rynek niemiecki w dalszym ciągu jest bardzo spokojny. Wobec silnej podaży z zagranicy oraz na skutek oceny ogólnej sytuacji obniżono notowanie berlińskie w dniu 16. b. m. o 3 marki na mk. niem. 125.— per 50 kg franko stacja odbiorcza za I gat., 117 — per 50 kg za II gat., 103.— per 50 kg za III gat. przy spokojnej tendencji.

Rynek krajowy spokojny.

POPIERAJCIE TANIE KUCHNIE BO ONE KARMIĄ WSZYSTKICH GŁODNYCH!

RUCH KOBIECY

pod redakcją: dr. Bożeny Stelmachowskiej.

Opuszczone dzieci

Potrzeba chwili narzuca pewne konieczności, a zastosowanie i dyskusja nad racjonalnością pewnych poczynań zjawia się dopiero jako przejaw wtórny. I tak w łączności z bezrobociem i kryzysem ekonomicznym zaostrza się więcej niż kiedykolwiek sprawa opieki nad opuszczonemi dziećmi i kwestja metody tej opieki.

Na kongresach międzynarodowych opieki nad dzieckiem i w prasie poszczególnych państw wysunięto zagadnienie: zakład czy dom? — i w tej chwili dyskusja na ten temat toczy się w różnych ośrodkach charytatywnych. Chodzi tu o dwie rzeczy: o wychowywanie dzieci opuszczonych wzgl. sierot w zakładach, czy w domu, to znaczy o dwie różne metody stałej nad dzieckiem opieki i o metodę pomocy doraźnej np. dożywiania dzieci rodziców bezrobotnych w poszczególnych domach prywatnych, wzgl. w jadłodajniach.

W dyskusji na powyższy temat biorą udział wychowawcy, przedstawiciele instytucyj dobroczynnych, przedstawiciele władz policyjnych, socjologowie a ostatnio również i ci, którzy przed laty należeli do grupy dzieci opuszczonych, np. byli wychowankowie sierocińców.

Jeżeli chodzi o pomoc doraźną w wyżywianiu dzieci rodziców ubogich, bezrobotnych to jestto sprawa nasuwająca mniej trudności zasadniczych gdyż metoda postępowania może łatwo uledz zmianie ponieważ fakt sam ma charakter raczej przejściowy. Mimo to warto mu poświęcić uwagę w dyskusji, gdyż sprawa ta jest w tej chwili bardzo aktualna. Z kół tych osób, które dzieci ubogie dożywiają u siebie w domu dochodzą niejednokrotnie głosy krytyki oparte na doświadczeniu. Strona negatywna tej kwestji przedstawia się tak: Dziecko, przyjmowane w dom na obiady jest rozsadnikiem chorób zakaźnych, które przynosi ze sobą z baraków i piwnic i niejednokrotnie zaszczepia je dzieciom domowym. Ubogie dziecko czuje się pokrzywdzone i poniżone, budzą się w niem uczucia socjalizujące czy komunizujące przez motyw porównawczy, gdyż dziecko to zazwyczaj jada gdzieś w kuchni, na progu, na uboczu, a choć otrzymuje nawet strawę tę samą, jednakże ulega złudzeniu że jest ona gorsza i gorzej podana. Zarazem dziecko codziennie percypuje różnicę stanowiska zamożnego w przeciwieństwie do własnego nędznego otoczenia, więc kultywuje się w niem zazdrość, gorycz, poczucie upośledzenia, którego nie znało dotąd, gdy nie miało okazji porównywania dwu odrębnych środowisk. Wreszcie dziecko pochodzące z liczniejszej rodziny wyodrębnia się z pośród własnego ośrodka kultywując w sobie egoizm i bezwzględność, ponieważ wie ono dobrze o tem, że w chwili gdy samo spożywa dobry obiad w zamożnym domu, rodzeństwo jego i rodzice nie otrzymują tej samej strawy, a więc są pokrzywdzone, a dziecko staje się wspólnikiem tej krzywdy i ma poczucie zdrady socjalnej w stosunku do własnego środowiska. Na tem tle powstają kompleksy psychiczne o doniosłem znaczeniu na przyszłość.

Jednakże zwolennicy i inicjatorzy metody dożywiania dzieci ubogich w domach prywatnych wysuwają następujące argumenty pozytywne: Istnieje możność natychmiastowego zmobilizowania kilkudziesięciu czy kilkuset domów — wyrażających gotowość udzielania u siebie obiadów dzieciom bezrobotnych. Nie istnieje atoli możność zgromadzenia szybkiego gotówki na otwarcie wspólnych jadłodajni, racjonalnie prowadzonych. Pojedyńczy dom nie ponosi wielkiego uszczerbku jeśli powiększy swój kontyngent spożywających o jedną osobę, podczas gdy instytucja musi zdobyć nietylko pożywienie samo, ale nadto opał i obsługę i co najtrudniejsze odpowiednią ubikację. Jeżeli więc chodzi o szybkość akcji pomocnej, o jej możliwości techniczne i finansowe, to odżywienie dzieci w domach prywatnych jest bezwzględnie korzystniejsze od gromadzenia dzieci w miejscach specjalnie na ten cel przeznaczonych. Ponadto, jeśli chodzi o motyw miłosierdzia, to osoby udzielające bezpośredniej pomocy u siebie w domu mają więcej satysfakcji moralnej, gdyż czyn charytatywny wykonują same i widzą realne jego skutki. Unikając pośrednictwa pieniądza i osób drugich zdobywają się łatwiej i chętniej na akcję miłosierną, przyzwyczajają się do niej i nawiązują kontakt socjalny z tymi, którzy ich pomocy potrzebują.

Sprawa powyższa, jako przejściowa podlega naturalnie zmianom, stosownie do okoliczności.

Ważniejszą i sięgającą głębiej do podstaw przeobrażeń socjalnych jest kwestja wychowywania opuszczonych dzieci. Trudno w tej chwili zdecydować się na tezę, rozstrzygającą definitywnie zagadnienie, czy sieroty należy wychowywać w zakładach, czy też powierzać je rodzinom, gdyż doświadczenia negatywne i pozytywne przyniosły w świecie całym równomiernie obydwa systemy. Ci, którzy znają, wzgl. sami są byłemi wychowankami wzorowo prowadzonych sierocińców będą przedkładali tę metodę ponad inne. Przeciwnie, jeśli ktoś widział okropność i ponurość, oschłość i bezduszność tej kategorji instytucji otrząśnie się ze zgrozą i opowie za metodą wychowywania w rodzinie. Jeżeli jednakże rodzina, przyjmująca sierotę ma tylko na uwadze wyzysk i dziecko opuszczone traktuje jako wygodną i tanią siłę roboczą, wówczas los sierocy nie jest godzien pozazdroszczenia, naodwrót dzieci, które w domu cudzym znalazły życzliwą i serdeczną rodzinę zapominają o swojem sieroctwie i będą zawsze opowiadały się za tym systemem. Doświadczenie życiowe przynosi więc ze sobą strony jasne i ciemne obydwu metod, a rozstrzygnięcie nie jest proste. Sytuacja ta przejawia się jaskrawo w dyskusjach międzynarodowych, gdzie np. Belgja opowiada się za wychowywaniem dzieci opuszczonych w zakładach, a Anglja jest zdecydowaną zwolenniczką powierzania dzieci rodzinom.

Sprawa wychowywania czy dożywiania dzieci opuszczonych, wzgl. ubogich powinna interesować najszersze koła społeczeństwa naszego, gdyż tylko z dyskusji opartej na danych źródłowych, na doświadczeniu różnych instytucyj i różnych osób może wyniknąć jakaś dyrektywa racjonalna i korzystna.

Zapisz się na członka wspierającego T. C. L., roczna składka 12 zł, kwartalna 3 zł

Ze świata

Praktyczne wychowanie książąt.

Książe Harold, brat króla Duńskiego jest postępowy i logiczny. Chce wychować wszystkie swoje dzieci praktycznie. Córka królewska, księżniczka Aleksandryna Ludwika, uczy się oprawiania książek w jednej introligatorni w Kopenhadze. Emde.

Policjant Motocyklistka.

Pierwszą, prawdopodobnie w Europie, policjantką - motocyklistką, jest w mieście Gloucester, w Anglji, Elsie Gray, — Mis Gray krąży na swojej maszynie przestrzegając porządku ulicznego. Za swoją gorliwą służbę była już podaną do odznaczenia. Emde.

Kobieta o czterech dyplomach uniwersyteckich.

Jest nią panna Fausta Dogliotti — szósta z dwanaściorga rodzeństwa — posiadająca już doktoraty: Medycyny, Filozofji i Prawa. Obecnie uzyskała także, w Uniwersytecie w Genuy, dyplom i tytuł Dra Nauk Politycznych. Emde.

Nowe prawo małżeńskie.

W Parlamencie holenderskim została zatwierdzoną ustawa przedstawiona przez panią Bakker Nort, przyznająca żonie na utrzymanie domu i rodziny, pewnej części zarobku męża. Emde.

Usuwanie kobiet z urzędów we Francji.

W ostatnich latach we Francji z powodu niskiego uposażenia i małych widoków na awanse, mężczyźni nie garnęli się zbytnio do urzędów w administracji, dzięki czemu po złożeniu z dobremi wynikami egzaminów, znalazły do nich łatwy dostęp — kobiety.

Ostatnio przesilenie gospodarcze wywołało wśród mężczyzn silną reakcję i dążność do usunięcia niebezpieczenej konkurencji. Zamiast usuwania z urzędów mniej wykwalifikowanych funkcjonarjuszy obu płci — z posad zwalniane są najzdolniejsze nawet kobiety.

Pod przewodnictwem związku prawniczek zareagowały przeciwko tej niesprawiedliwości te koła społeczeństwa, które czują się dotknięte pokrzywdzeniem swych córek. Do akcji wciągnięte zostały związki pracowników umysłowych, wolne zawody, a przedewszystkie mzwiązki kierowniczek szkół i in., które starały się dać młodym kobietom wyższe wykształcenie. K.

Na nowych drogach twórczości

I.

Nie da się zaprzeczyć fakt, że w dziedzinie wychowania kobiety w ciągu ostatnich kilkunastu lat, zaszły kolosalne zmiany. Umożliwiony kobietom dostęp do wyższych uczelni i różnych zakładów naukowych, będących dotąd wyłączną domeną młodzieży męskiej sprawiły, że kobieta rywalizują z mężczyzną nawet w dziedzinach ściśle technicznych, jak inżynierja, budownictwo różnego rodzaju i ostatnio architektura wnętrz. O tej ostatniej, o najnowszej chyba twórczości kobiety słów parę.

W ostatniem dziesięcioleciu niepodległości państwa polskiego prócz rozwinięcia w Akademjach Sztuk Pięknych wydziałów architektury powstały przy Szkołach Sztuk Zdobniczych i Przemysłu artystycznego oddziały architektury wnętrz. Ze szkół tych jak i z akademij wyszło już sporo adeptów sztuki stosowanej. W szczególności wielu z nich zajęło się projektowaniem pojedyńczych sprzętów, lub też całego rozwiązania architektonicznego wnętrz.

Widzi się ich stających do konkursów, w których kobiety niepoślednie zajmują miejsce. Tak było np. z konkursem na urządzenie gmachu Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, do którego stanęły między innymi p. p. Marja Bielska i Halina Karpińska, a otrzymały nawet III-cią nagrodę. Jeśli się zważy, iż stanęły do zawodów z takim potentatem w tej dziedzinie jakim jest prof. W. Jastrzębowski, to trzeba przyznać, że odniosły zwycięstwo. Kobiety więc wchodzą na nową drogę twórczości i współzawodniczą skutecznie z brzydszą połową rodzaju ludzkiego. Bardzo trudne zadanie stworzenia czegoś nowego w sprzętarstwie przejmują powoli przedstawicielki płci pięknej. W psychologji ich leży supremacja uczucia.

Czy znajdą przeto w sobie tyle koniecznego wyczucia technicznego i zrozumienia dla materjału, z którego przedmioty się wykonuje? Tu musi ustąpić uczucie rozumowi. Wobec tego myśl kobiety architektki-wnętrz jeżeli ma być twórczą w omawianej dziedzinie winna zmienić swój dotychczasowy porządek: najpierw rozumowanie, później uczucie. Trzeba bezstronnie stwierdzić, iż pierwsze próby pod tym względem poprawnie wypadły.

Ażeby dobrze projektować sprzęty pod względem technicznym, a następnie całe wnętrza architektonicznie urządzać, niezbędną jest dobra praktyczna znajomość stolarstwa, po części nawet i takich zawodów jak tapicerstwo, rzeźbiarstwo, tokarstwo, szklarstwo, koszykarstwo i t. p. Z takiego postawienia sprawy wynika konieczność zakasania rękawów i pracowania co najmniej przy warsztacie stolarskim, nie mówiąc już o maszynie. Stolarstwo jest niejako ośrodkiem, około którego obracają się cytowane zawody.

Praca taka dla kobiety kształcącej się, na dłuższą metę przynajmniej jak dotąd narazie nie ma widoków. Z tego powodu nasuwa się słuszna obawa, że nie liczenie się z właściwościami materjału*) i techniką stolarską widocznie u wielu młodych projektodawców hamuje i hamować będzie wyrabianie sprzętów nawoczesnych, a tem samem i opóźniać upiększanie niemi mieszkań szerokich warstw. Jedyne wyjście z tej sytuacji jest we współpracy projektujących z dobrymi fachowcami — praktykami. Ich korekta wpłynie niewątpliwie przynajmniej w pewnej mierze na zewnętrzny wygląd przedmiotu przez zmodyfikowanie niektórych linij. Podyktowane to jest zarówno wymaganiami celowości sprzętu, jak i względami natury technicznej. Wiele na tej poprawie zyska przedewszystkiem odbiorca. Nie będzie on płacił za pracę, której uniknąć można, bez szkody dla całości architektury wnętrza, bądź też jego fragmentów, lub poszczególnych sprzętów. Praca tak świeżego umysłu, jak kobiecy, nie wyczerpanego jeszcze zupełnie w tej dziedzinie jaką jest projektowanie wnętrznie „zarażonego" znajomością materjału i konstrukcji, ma i swoje dobre strony: nie krępuje bowiem fantazji twórczej. Nie mniej jednak współpraca fachowca z projektodawcą może dać nowoczesnemu sprzętarstwu wyraźne oblicze, będące odbiciem dzisiejszych dążeń nurtujących w społeczności ludzkiej.

Hipolit Taine w dziele „Filozofja sztuki" pisze: „aby się zmienił styl na to trzeba zmiany poglądów na świat. Jeżeli w tem zdaniu niema myśli o architekturze wnętrz, to niech mi będzie wolno uczynić dygresję i rozciągnąć tę tezę i na urządzenie wnętrza mieszkania. Można się z tą filozoficzną definicją Taine'a w odniesieniu do architektury godzić lub nie. Jedno się zaprzeczyć nie da, a mianowicie: że poglądy na świat uległy radykalnej zmianie. Gdy bowiem weźmiemy dziedzinę gospodarczą odnośnie do minimum potrzebnego dla egzystencji najmniejszej komórki społecznej jaką jest rodzina, to zauważymy pewien stopień zubożenia, przy równoczesnem podniesieniu się stopy życiowej. Rodzina więc jest przedewszystkiem nabywcą sprzętów. Dla niej w pierwszej linji własna izba jest tak niezbędną jak powietrze i woda

Od kwestji przeto budżetu rodzinnego zależne jest urządzenie mieszkania. Już z tego jednego przykładu widzimy, że się coś zmieniło. Chodzimy jednak w dociekaniach dalej.

Teorja materjalistyczna walki klas zbankrutowała już przed wielką wojną, dziś dobił ją bolszewizm. Ford realizuje najśmielsze marzenia utopistów w stosunku do swych pracowników. Liberalizm ekonomiczny XIX stulecia przeszedł jak efemeryda do historji, gdyż nie zdołał zadowolić swoją koncepcją życiową jednostek tworzących organizm społeczny państw czy narodów. Przed czemże wobec tego dzisiaj stoimy? Przed zagadką problemu stworzenia nowego lepszego ustroju gospodarczego, któryby dawał średni dobrobyt jak najszerszym masom ludności. Na ten temat toczą się dyskusje prowadzone przez najtęższe mózgi, a uniwersytety tworzą specjalne katedry Tomistyczne. Zasada św. Tomasza z Akwinu o obowiązkach własności prywatnej na rzecz społeczeństwa, wprowadzona do encykliki „Rerum Novarum" przez Leona XIII jest powszechnie rozważana. Socjologowie i ekonomiści, zajmują się tem naturalnem prawem sformułowanem przez Doktora kościoła i wielkiego filozofa dziś więcej niż kiedykolwiek indziej — ujął on je krótko: „własność jest prywatną o ile chodzi o zarząd, o wspólną, gdy chodzi o jej używanie".

Czyż w świetle tych pobieżnie wyliczonych faktów nie widać zmiany poglądów na świat i życie? Skoro to zostało udowodnione, to projektodawcy nie mogą przejść do porządku dziennego nad odbywającym się procesem życiowym. Muszą stanąć twarzą w twarz nędzy mieszkaniowej i materjalnej swoich przyszłych odbiorców. Nieponętnie przedstawia się ich zadanie. Tem bardziej, że dzisiaj wynalazki i odkrycia rzadko dokonuje jeden człowiek. Są one raczej własnością całych grup ludzi pewnego zawodu. To też bardzo łatwo może nie być dane poszczególnemu twórcy wybicia się ponad przeciętny tłum swoich rywalizatorów. Nie znajdzie się na piedestale by stamtąd widziały go kulturalne narody; może pozostać w cieniu, choć miał większe ambicje. Ale przecież tak styl romański, gotycki jak i renesans, nie wprowadził swojego twórcy na szczyt sławy. Jednego takiego bowiem nie było. Było to ich wielu. Tak więc dziesiątki a może i setki artystów-rzemieślników tworzyło style i w minionych epokach. Gdy ktoś dzisiaj przykłada cegiełkę do budowy współczesnego konstruktywizmu (zależnie jak kto woli nazywać wyłaniający się obecnie styl), to w zakresie meblarstwa zaspakaja wymagania kulturalnych mas. Dokonuje przytem zmiany poglądów na ten mały światek jakim jest dla rodziny przyjemny i higjeniczny dom. Praca ta da każdemu tworzącemu a tem samem i kobiecie projektującej sprzęty czy całe wnętrza wewnętrzne zadowolenie dobrego przysłużenia się ludzkości.

Kraków. M. Padechamicz.

*) Wzrasta przez to cena przedmiotu.

Historja dolara amerykańskiego

Pochodzenie dolara amerykańskiego jest bardzo ciekawe. Oto w czasach kolonjalnych Ameryka posiada różne monety: angielskie, holenderskie, francuskie, hiszpańskie, niemieckie, a nawet indjańskie pod postacią długich sznurów wygładzonych muszli. Z tych wszystkich monet hiszpańskie „Piece of eight" (ósemki) cieszyły się największą popularnością. Owe ósemki były zatem pierwszą powszechną monetą, używaną przez młody naród amerykański. Dano im nazwę niemiecką „thaler" (talar), hiszpańską wartość i francuski system dzielny. Z czasem słowo „thaler" zamerykanizował się na „dollar". „Piece of eight" można było krajać na połówki, ćwiartki i ósemki, które nazywano „bits", czyli kawałkami. Słowo „bit" przetrwało do dzisiejszych czasów i oznacza część „ósemki", czyli dolara, a więc 12 i pół centa. Często się tu słyszy w handlu „two bits", czyli ćwierć dolara, albo 25 centów. Ten sam podział ósemkowy dolara do dziś trwa na giełdach amerykańskich i pochodzi, jak widzimy, z czasów kolonjalnych, gdy dolara faktycznie krajano na części.

Pierwsze monety w tym kraju poczęto bić w Virginji w latach między 1612 i 1615 r. Monety te zwano „hogge money", czyli świńskiem pieniądzem, ponieważ posiadały wizerunek świni. Były one bite w szylingach i półszylingach. Za przykładem Virginji inne stany poczęły bić swoją własną monetę. Pierwszym pieniądzem, wydanym przez nowy rząd w czasie rewolucji, był to pieniądz „Kontynentalny". Był to pieniądz papierowy, a ponieważ nie miał żadnego pokrycia w metalu, stracił on szybko na wartości.

Po wywalczeniu przez Stany Zjednoczone niepodległości, rząd przedsięwziął kroki celem obmyślenia nowego systemu pieniężnego. Robert Morris, genjusz finansowy z czasu rewolucji, zaproponował w roku 1782 system monetarny na podstawie dziesiętnej. Projekt ten został poparty przez Tomasza Jeffersona, za poradą swego przyjaciela Tadeusza Kościuszki, który jako dzielny inżynier dodał do projektu wiele praktycznych pomysłów. W 1796 roku Kongres ustanowił i określił jednostki monetarne z aljażu: 11 części szlachetnego metalu i 1 część domieszki. W r. 1791 A. Hamilton, sekretarz skarbu, ustanowił stosunek wartości złota do srebra liczbą 15, czyli srebrny dolar winien posiadać 15 razy większą wagę, niż złoty dolar. W późniejszym czasie ten stosunek został posunięty do liczby 16. Pierwsza mennica została założona w roku 1792.

W roku 1837 Kongres zadecydował powstrzymać bicie srebrnej monety z powodu braku tego kruszcu. Po znalezieniu nowych kopalń tego szlachetnego metalu poczęto na nowo bić srebrną monetę, lecz już w ograniczonej liczbie, aby nie dopuścić do spadku złota. Szybko rozwijający się przemysł i handel, w młodej republice wymagał jednak coraz większej ilości srebrnej monety. Rozpoczęła się więc walka o prawo nieograniczonego bicia srebrnej monety w stosunku 1 część złota do 16 części srebra. Walka ta zakończyła się z elekcją w roku 1896. Zwolennicy srebra zostali pokonani, a w roku 1900 ustanowiono monometalizm, czyli jedynie złoto zostało uznane za podstawę systemu monetarnego, srebro zaś i inne metale mogły iść tylko na monetę zdawkową. Ten system trwa do dzisiejszego dnia.

Obecnie rząd Stanów Zjednoczonych wydaje pieniądze w metalu i papierowe. W złocie wydawane są monety 20-dolarowe, 10-dolarowe, (eagles czyli orły), 5-dolarowe i 2½-dolarowe. W srebrze biją się następujące monety: dolar, pół dolara, ćwierć dolara i 10-ciocentówki. W niklu tylko 5-ciocentówki, a w miedzi 1-centówki. Pieniądze papierowe mają pokrycie albo w srebrze albo w złocie i dlatego nazywają się srebrnemi albo złotemi certyfikatami. Każdy z nich na żądanie posiadacza, może być wymieniony na taką samą walutę w srebrze lub złocie. Prócz tych certyfikatów istnieją rządowe banknoty obligacyjne (promisory notes); banknoty wydawane przez niektóre banki za pozwoleniem rządu; banknoty federalnej rezerwy (reserve bank notes) i banknoty skarbowe (treasury notes). Dzięki zaprowadzeniu systemu Banków Rezerwowych, banknoty banków narodowych poczęły wychodzić z obiegu i dzisiaj stanowią już rzadkość.

W Stanach Zjednoczonych istnieje kilka mennic, gdzie biją monetę, papierowe jednak pieniądze drukują się tylko w jednem miejscu, a mianowicie w drukarniach rządowych w Waszyngtonie. Papier na banknoty jest wyrabiany z papy lnianej przy pomocy sekretnej metody. Papieru takiego nikomu nie wolno wyrabiać pod ciężkiemi karami. Na wyrób banknotów idzie codziennie około 5 tonn papieru. Od chwili, gdy papier dostanie się do rządowej drukarni, przechodzi on przez 50 różnych rąk, nim ostatecznie wyjdzie w formie banknotu.

Z mennic największa i najstarsza jest w Filadelfji. Mennica ta była założona w roku 1793 i od czasu swego istnienia wybiła przeszło 75 procent monet, krążących w tym kraju, nie licząc monet zagranicznych. W mennicy tej były też wybite pierwsze monety dla Polski, nim ta zaopatrzyła się we własne maszynerje. Prócz tej istnieją jeszcze dwie mennice: w San Francisco i Denver, Colo. We wszystkich tych trzech mennicach wybito do roku 1930 blizko 12 biljonów sztuk monet, w czem we Filadelfji blisko 9 biljonów. W San Francisco biją tylko monetę złotą.

Na miejscu, gdzie niedawno znajdowała się Managwa, kwitnąca stolica republiki środkowo - amerykańskiej Nikaragwy, obecnie, po straszliwem trzęsieniu ziemi, są tylko gruzy i zwaliska. Na obrazku widać oddział robotników, poszukujących w gruzach zwłok nieszczęśliwych ofiar strasznego kataklizmu.

Skazani na „trzydzieści nocy więzienia"

Niezwykły wyrok sędziego amerykańskiego

Wyrok zaiste godny Salomona wydał w tych dniach — jak donosi „Corriere della Sera" — sędzia Daniel Goodman, w Jakimie, w Stanach Zjednoczonych U. P. Trzech mieszkańców miasteczka nazwiskiem John Rockford, Allan Powell i William Scott, pragnąc uczcić zwycięstwo w zawodach piłki nożnej, klubu sportowego do którego należeli, wyłamali się wyjątkowo z pod ustawy prohibicyjnej i upili się w sposób wcale nieprzystojny. Na ulicy w dodatku, gdy natknęli się na policmana, obrazili go, za co oczywiście powędrowali za kraty, a nazajutrz już odbyła się — bolesna dla nich rozprawa sądowa. Proces nie obfitował w żadne niespodzianki — oskarżeni, chcąc nie chcąc przyznać się musieli do winy, zanim jednak sąd ogłosił przepisowy wyrok, obowiązujący w stanie Waszyngtonu, gdzie za upicie się i awantury uliczne kara minimalna wynosi 15 dni więzienia, przewodniczący zapytał się oskarżonych, czy mają co do powiedzenia na ewentualne zmniejszenie własnej winy. „Jesteśmy wszyscy trzej ojcami rodziny — panie sędzio — odpowiedział za siebie i kompanów p. Scott. Jeżeli sąd nas zmusi do odbycia 15 dniowej kary w więzieniu, możemy stracić posadę i powiększyć liczbę bezrobotnych". Sędzia Goodman, człowiek o głębokiem sercu i sam ojciec licznej rodziny, zasępił się poważnie. Wkońcu zaś, nie chcąc szkodzić podsądnym, wpadł rzeczywiście na genjalny pomysł. „Zasłużyliście bezwątpienia na 15 dni więzienia — rzekł do oskarżonych. Wasze rodziny jednak nie zasłużyły na to, by zostały pozbawione waszego zarobku, dzięki któremu mają utrzymanie. Wobec tego, zasądzam was na 30 nocy więzienia".

Na podstawie tak ujętego wyroku, nie mającego z pewnością sobie równego w dziejach sądownictwa, zasądzeni zgłaszają się codziennie wieczorem o godz. 8 do więzienia sądowego z którego bywają wypuszczeni o 7 rano, celem udania się do pracy. Wszyscy trzej — jak dotychczas — wykazują jak najdokładniejszą i skrupulatną punktualność.

Oryginalny ten wyrok wywołał jednak nieprzewidziane skutki. Szereg bezrobotnych włóczęgów, nie wiedząc gdzie spędzać chłodne noce, próbowali uzyskać tego samego rodzaju wyroki sądowe. Sędzia jednak nie dał się podejść i oświadczył, że wyroki „nocne" będą wydawane jedynie w wyjątkowych i zasługujących na specjalną uwagę wypadkach.

S. F.

„Mille miglia"

(Korespondencja własna).

Medjolan, w kwietniu.

Corocznie w kwietniu odbywa się we Włoszech słynny wyścig samochodowy, znany pod nazwą: „Mille miglia" (tysiąc mil), a to dlatego, że trasa jego, biegnąca przez północne i centralne Włochy, liczy równe tysiąc mil, czyli 1600 kilometrów.

Wyścig rozpoczyna się w lombardzkiem mieście Brescia, położonem na drodze z Medjolanu do Triestu, i kończy się tamże, po dwukrotnem objechaniu połowy półwyspu. Jest to jeden z „najwścieklejszych" wyścigów samochodowych na świecie. Bierze w nim udział 150 maszyn wyścigowych i sportowych. Odbywa się on w szalonem tempie drogami, na których panuje zupełnie normalny ruch... Kierowcy muszą zdobyć się na maximum uwagi i bystrości umysłu, aby uniknąć wypadków, o które na tych ruchliwych drogach nietrudno.

Wszystko w tym szalonym rajdzie jest zaiste fantastyczne: idea, wykonanie, droga, czas, nadludzki wysiłek człowieka. Uczestnicy „tysiąca mil" opowiadają, że jest to istny wir: miast, wsi, krajobrazów, prowincyj. Auta mkną przez Lombardję, Emilję, Toskanję, Lacjum, Abrucję, Marchję, i Wenecję. Przelatują przez ulice Bolonji, Florencji, Ankony, Werony... Dzika karawana pędzi przez góry i doliny, forsuje Apeniny i setki rzek i strumieni.

Wyścig ten odbywa się od czterech lat. Zainicjowany został przez hrabiego Brilli Peri. Przez te cztery lata osiągnięto wielkie postępy. W 1927 r. zwycięzca „tysiąca mil" jechał z przeciętną szybkością 77 kilometrów na godzinę; w 1929 osiągnięto 89 km., a w 1930 zwycięzca Nuvolari (na Alfa Romeo) przeleciał „tysiąc mil" z przeciętną szybkością przeszło 100 km. na godzinę. Na odcinku Brescia—Bolonja kierowca Arcangeli (na maszynie Maserati) osiągnął 138 km. na godzinę, na szosie. Krótko mówiąc, tysiąc mil w 100-kilometrowem tempie, przez tysiąc miast i miasteczek, przez setki dróg z tysiącami wiraży. Najjaskrawszą cechą tego rajdu jest właśnie niebezpieczeństwo.

Zwycięzca „tysiąca mil" jest uznanym przez opinję sportową triumfatorem. Otrzymuje niezliczoną ilość nagród: honorowych i pieniężnych. Wszystko się wynagradza: zwycięzcę całej przestrzeni, zwycięzcę każdego etapu; ponadto każde miasto, leżące na szlaku wyścigu, ufundowało premję, którą otrzyma ten, kto najszybciej przejedzie z tego miasta do następnego.

Setki tysięcy ludzi przyglądają się wyścigowi. Dnia 11 kwietnia 150 gotowych do biegu maszyn pognało w rozsłonecznioną dolinę Padu, a stąd dalej wzwyż ku Apeninom, ku Toskanji. Przed zapadnięciem nocy ujrzano tysiące świateł wiecznego miasta. Dalej przez Abruzzy nad modry Adrjatyk. Gdy słońce wstało z za Alp, przerżnęli kwitnące łany Wenecji. Zmęczone twarze, przygasłe oczy, zakurzone maszyny. Ale motory śpiewały głośno i dźwięcznie swoją radosną pieśń; serca biły prędzej. Tam, przed wrotami małego miasta lombardzkiego stał łuk triumfalny: upragnion ycel szalonego biegu.

R. W.

„13" w życiu Wagnera

Niemieckie czasopismo „Die Musik" podaje ciekawą statystykę cyfry „13", która w życiu Ryszarda Wagnera odegrała dużą rolę. Słynny kompozytor przez całe swoje życie był prześladowany przez trzynastkę. Imię i nazwisko Ryszard Wagner zawiera 13 liter, urodził się on w roku 1813 a umarł 13 lutego 1883 roku. Skomponował 13 oper i dramatów muzycznych. W r. 1822 (suma cyfr 13) wstąpił do szkoły w Dreźnie, w r. 1831 (suma cyfr 13) zapisany został na uniwersytet w Lipsku i w tymże roku napisał pierwszą swoją kompozycję. W r. 1840 (suma cyfr 13) poznał się z Franciszkiem Lisztem. Dnia 13 lipca 1843 r. rozpoczął pracę nad „Tannhäuserem" i 13 kwietnia 1845 r. zakończył ją. Dnia 13 maja 1849 r. zmuszony był uciec z Drezna do Wejmaru. W dniu 13 października 1856 r. odwiedził go na wygnaniu w Zurychu Fr. Liszt, a dnia 13 marca 1861 r. następuje premjera „Tannhäusera" w Paryżu. Dnia 15 sierpnia 1876 r. wystawione zostają po raz pierwszy w Bayreuth „Nibelungi", 13 stycznia 1882 roku ukończył Wagner „Parsifala", a 13 miesięcy później umarł w Wenecji po 13-letniem pożyciu ze swoją żoną Cosima. „Lohengrin" został w 13 lat po skomponowaniu po raz pierwszy wystawiony.

Hojny dar na schroniska dla ptaków

Dr. Karol Munthe, długoletni lekarz zmarłej niedawno królowej szwedzkiej Wiktorji i autor popularnej „Opowieści z San Michele", ofiarował całkowity dochód ze szwedzkiego wydania tej książki, czyli około 10.000 koron, na specjalne schroniska dla ptaków wędrownych w Szwecji. Dochód natomiast z angielskiego i amerykańskiego wydania tej pracy przeznaczony został na podobny cel we Włoszech.

W związku z tym oryginalnym a hojnym darem wygłosił niedawno w Sztokholmie odczyt o ptakach wędrownych znakomity uczony szwedzki prof. Loennberg, członek Szwedzkiej Akademji Nauk. Posługując się dawną metodą przyczepiania do łapek ptasich rozmaitych oznak w postaci obrączek, wstążek gumowych i t. p. doszedł znakomity profesor do wniosku, na podstawie długoletnich badań, iż ogólne mniemanie, jakoby ptaki wędrowne przylatywały do krajów północnych aż z Egiptu nie odpowiada prawdzie.

Istotnie, z nad Nilu przylatują tylko nieliczne gatunki ptaków, niektóre wędrują z Hiszpanji, ogromna atoli większość osiada na zimę we Francji, tak że Francję nazwać można właściwą ojczyzną wędrownych ptaków. Podróże swe do krajów północnych odbywają ptaki te nadzwyczaj regularnie, nigdy nie zmylą drogi i zawsze udaje im się odnaleźć z wiosną gniazda opuszczone w jesieni.

Order hiszpański „Złotego Runa"

Order „Złotego Runa" został ustanowiony w roku 1429 w Bruges przez księcia burgundzkiego, Filipa Dobrego, z racji jego zaślubin z królową Izabellą portugalską. Filip mianował kapitułę orderu, składającą się z 24 oficerów. W roku 1477, naskutek małżeństwa arcyksięcia austrjackiego Maksymiljana z ks. Marją Burgundzką, order „Złotego Runa" przeszedł na własność domu Habsburgów. Gdy na tron hiszpański wstąpili Burbonowie, order ten stał się jednocześnie jedną z najwyższych odznak obu domów panujących, hiszpańskiego i austrjackiego. Order, który przestał istnieć wraz z upadkiem obu dynastji, Habsburgów i Burbonów hiszpańskich, składał się ze złotego łańcucha, na którym zwieszało się złote runo.

Droga pożyczka

Zabiegi o pożyczkę u międzynarodowej finansjery

SPORT

O puhar Davisa

Grecja — Austrja 1:0. Pierwsze spotkanie tegoroczne rozpoczęło się w dosyć niezwykłych warunkach, bowiem przedstawicieli Austrji Artensa i Matejkę zaskoczyła w drodze powódź, która zerwała koło Niszu w Jugosławji tor wobec czego musieli udać się wodnym szlakiem do Aten. W pierwszym dniu niespodziewanie Zerlendi (Gr) pokonał Artensa (A) 1:6, 6:3, 1:6, 6:2, 8:6; spotkanie pomiędzy Matejką i Garomgiotisem przerwano z powodu ciemności w pierwszym secie.

Pięściarstwo

Mistrzostwa Polski. W uzupełnieniu podanych w porannem wydaniu wyników pierwszego dn. komunikujemy następujące szczegóły: Zawody trwały do godz. 1½ w nocy. Walki odbywały się w przepełnionym dosłownie publicznością cyrku. Największą niespodzianką było niedopuszczenie Kaźmierskiego (Pol) do walk w muszej z powodu nadwagi 200 gramów, którą to nadwagę na poczekaniu strenował, ale nie pozwolono mu się już drugi raz zważyć.

Pierwsze walki miały przebieg normalny, jedynie Moczko (Śl.) musiał się wytężyć aby dopiero po dodatkowem starciu zwyciężyć Pawlaka (Ł). W koguciej zwycięstwa Forlańskiego, Biangi i Głona były przekonywujące. Zawodnicy wykazują naogół dobrą formę, to też finały zapowiadają się bardzo ciekawie. W piórkowej Cyran łatwo rozprawił się z Czerniakiem, a Rudzki mógł prędzej załatwić się z Wagnerem. Tragicznie zakończyła się w lekkiej walka Koniecznego, który mając znaczną przewagę uderzył przeciwnika poniżej pasa, i musiał być zdyskwalifikowany. Walka Anioły i Kołodzieja nie należała do ciekawych; raziła przedewszystkiem brutalność i używanie niezdowolonych ciosów. W półśredniej. Seweryniak nie miał wiele do roboty, gdyż jego przeciwnik Wrzosek (Pm) wprost unikał walki w konsekwencji czego sędziowie zdyskwalifikowali go. Bardzo ciekawe było spotkanie Arskiego z Wrazidłem: Arski miał znaczną przewagę i popisywał się pięknemi oraz celnemi ciosami, które Wr. zrazu wytrzymywał dobrze, lecz potem osłabł i A. wygrał wysoko na punkty. Wolski II (Pol) po nieciekawej i na niskim poziomie stojącej walce wypunktował Pilniaka. W wadze średniej Zajdel (Pol) nieznacznie zwyciężył Wojtkiewicza; Trzonek po dużej przewadze wskutek nieudolnej taktyki pokonał tylko na punkty walczącego stale defensywnie Leoniaka; Wesner (Pom) w walce z Majchrzyckim wykazał dużą odwagę i mimo zdecydowanej technicznej niższości starał się atakować stale; Poznańczyk dopiero w trzeciem starciu opanował wyraźnie przeciwnika i wykorzystując moment nieuwagi Wesnera powalił go k. o. W półciężkiej Wiśniewski bawił się Grossem (Has. - Wil.) i pokonał go łatwo na pkt. W walce Wystrach i Mizerski zadziwiło przedewszystkiem dużę tempo utrzymane przez dwa starcia; obaj zawodnicy atakowali się wzajemnie, a Wystrach na końcu pierwszego koła z powodu silnych ciosów Mizerskiego jest niemal groggy, w drugiem — jednak nadrabia. W końcu trzeciej rundy obaj silnie krwawią przyczem Wystrach zdaje się lekko przeważać i wygrywa nieznacznie na pkt.

W wadze ciężkiej Tomaszewski po bardzo wyczerpującej i zaciętej walce ulega niezasłużenie Wocce. Zaznaczyć należy, że zdecydowana wyższość techniczna Tomaszewskiego zdołała się skutecznie oprzeć brutalnej sile i zupełnej prymitywności Wocki. Po pierwszem wyrównanem starciu w drugiem zaznaczyła się fizyczna przewaga Wocki; oszołomionego Tomaszewskiego ratuje gong przed k. o. gdyż idzie on dwukrotnie do 7 i 8 na deski. W trzeciem kole góruje Tomaszewski, który nietylko że nadrabia, ale wyrównuje, uzyskując zdecydowaną przewagę, sędziowie jednak zarządzają dodatkowe starcie. Tom. idzie ponownie na deski wszakże walka jest wyrównana, a pod koniec przeważa Poznańczyk; jeszcze dodatkowe starcie bardzo wątpliwie decyduje dopiero o ostatecznym wyniku, przyczem obaj zawodnicy byli już zupełnie wyczerpani. W ostatniej walce dnia Stibbe już w 15 sek. wykończył Zająca (Lwów). (tel .wł. — ts,)

Bawarja — Włochy 11:5. Spotkanie to odbyło się w Monachjum w piątek wieczorem i przyniosło zasłużone zwycięstwo gospodarzom. Sensacją dnia była nierozstrzygnięta w lekkiej Helda z mistrzem Europy Biancchinim. (tel. wł.)

Mistrz drużynowy Niemiec „Kolonja" pokonał mistrza Prus Wschodnich „Borussia - Samland" 12:4. (tel. wł.)

RADJO

Programy radjofoniczne:

Poniedziałek, dnia 20 kwietnia 1931 r

Poznań (335 m) godz. **7.15** gazeta poranna; godz. **13.00** sygnał czasu z obserw. astr. U. P. — zegar i hejnał z wieży ratuszowej; godz **13.05** koncert grmofonowy lub muzyka filmu dźwiękowego z kina „Apollo"; godzina **14.00** komunikaty PAT, not. giełdy pien., i zboż. - towarowej; godz. **17.10** „Dzieci dla dzieci" (audycja najmłodszych pod kier. i opieką „Cioci Wandzi"; godz. **17.30** koncert młodych talentów; godz. **18.45** dodatek do gazety porannej R. P.; godz. **18.45** „Silva rerum" (rocznice - aktualje - rzeczy ciekawe); godz. **19.00** odczyt z cyklu org. przez Komitet wojew. W. F. i P. W.; godz. **19.10** feljeton; godz. **19.25** jak młodzież akademicka patrzy na życie artystyczne Poznania; godz. **19.35** odczyt o Jugosławji (wygł. p. Halina Łabińska); godz. **19.45** „Estetyka mieszkania" (wygł. prof. Wł. Lam); godz. **20.00** nadprogram z ilustr. muz. — komunikaty okaz.; godz. **20.10** interludjum muzyczne w wyk. orkiestry klubu mandolinistów „Chopin" pod batutą Zenona Szemborskiego; godz. **20.30** odczyt p. t. „Współczesna muzyka hiszpańska (transmisja z Warszawy); godz. **21.00** „Frasquita" — opt. Lehara (transm. z Warszawy); godz. **23.20** „Z nad krawędzi" (wygł. Brat Cezary); godz. **23.35** sygnał czasu z obserw. astr. U. P. — komunikaty PAT, sport. i policyjne.

Warszawa (1412 m) godz. **12.10** muzyka gramofonowa; godz. **15.30** dla maturzystów: „Zygmunt Krasiński" odczyt I. — prof. K. Górski; godz. **15.50** dla maturzystów: „Polska a Francja" — p. Henryk Mościcki; godzina **16.15** program dla dzieci starszych i młodzieży. 1) Feljeton prof. A. Janowskiego „Wiosna od bieguna do równika", 2) „Bieg maratoński" — opowiadanie p. J. Krzewińskiego; godz. **16.45** muzyka gramofonowa; godz. **17.15** „Wyzwolenie Wilna" — dr. Wacław Lipiński; godz. **17.45** muzyka lekka z kawiarni „Gastronomja"; godz. **20.00** p. Leon Chrzanowski, feljeton: „Powitanie wiosny"; godz. **20.15** odczyt aktualny; godz. **20.30** odczyt p. t. „Współczesna muzyka hiszpańska" wypowie i zilustruje na fort. prof. Zbigniew Drzewiecki; godz. **21.00** operetka „Frasquita" Lehara. Orkiestra P. R. pod dyr. W. Elszyka. Wanda Poraj-Wermińska. Halina Sawicka. A. Wasiel, J. Popławski. Br. Nietyksza. P. Hryniewicz; godz. **23.35** muzyka lekka i taneczna.

Iuventus" mówi!

Zwracamy uwagę wszystkim radjosłuchaczom a zwłaszcza młodzieży, na referat p. t. „Katolikiem jestem". z cyklu „W walce o zasady". który organizuje Stow. Młodz. Akad. „Iuventus Christiana".

SKRZYNKA DO LISTÓW

— **Wł. M. Gr.** Zmianę wyroku może Pan spowodować tylko pod tym warunkiem, że znajdzie Pan nowe środki dowodowe, mianowicie zdoła Pan stwierdzić, że w t. zw. okresie koncepcyjnym, t. j. między 181 a 303 dniem przed urodzeniem się dziecka miał ktoś stosunki cielesne z matką i osobę tę zdoła Pan oznaczyć tak ściśle, że możliwe będzie jej powołanie na świadka. Wówczas będzie Pan mógł spowodować wznowienie postępowania i uchylenie wyroków dotychczasowych. Narazie jednak wyrok sądu okręgowego jest prawomocny, i na to niema rady. Że matka prowadziła się źle, że z pretensjami wystąpiła dopiero bardzo późno, jest rzeczą obojętną. Wstrzymanie egzekucji będzie Pan również mógł uzyskać dopiero po wznowieniu postępowania. (aK)

— **M. K. 101.** Jeżeli ubezpieczenie utrzymywał Pan w dalszym ciągu, odnośny okres dolicza się. 2. Okres wyczekiwania za krótki. Nie uzyskał Pan jeszcze prawa. 3. Przysługuje Panu trzymiesięczna odprawa, jeżeli Pan był pracownikiem umysłowym. 4. Jeżeli pieniądze złożono w sądzie, dewaluacja zjadła wszystko. Niema celu dochodzić. 5. Jeżeli chodzi o podział kosztów sądowych, to był on słuszny według par. 92 proc. cyw., gdyż nie przysądzono Panu wszystkiego, czego się Pan domagał, a tylko część. Za część oddaloną musi Pan płacić. Czy wyrok jako taki był uzasadniony, nie możemy ocenić, nie znając sprawy. Niech Pan się poradzi adwokata, czy nie wnieść odwołania, jeżeli czasokres jeszcze nie minął (jeden miesiąc od doręczenia) (aK)

— **B. Z. bojki.** Jeśli idzie o publikację — „Jlustracja Wielkopolska", ul. Św. Marcina 70. Książki — Drukarnia i Księgarnia Św. Wojciecha, albo Wydawnictwo Polskie w Poznaniu, ul. Zwierzyniecka nr. 6. (K)

— **W. R. 18.** Czy został Pan przeniesiony w stan spoczynku? Jeżeli nie, to nie nabył Pan żadnych praw emerytalnych. (Art. 22 i dalsze Ust. Emer.) (aK)

— **Z. W. 34.** Wolno. Ograniczeń co do minimum dziś już niema. (aK)

— **Stała czytelniczka.** Nie możemy na kwestję tę odpowiedzieć, nie wiemy bowiem, z jakiego powodu sąd odstąpił od zaprzysiężenia świadka. Bez przysięgi słucha się świadków tylko w ściśle określonych wypadkach (par. 393 pc.), przyczem okoliczność, iż sąd świadkowi nie wierzy. nie jest powodem do niczaprzysiężenia. Świadek odpowiada wówczas za krzywoprzysięstwo. Natomiast bez przysięgi słucha się osoby, mające interes prawny w tem, by jedna ze stron wygrała. Interes finansowy często nie wystarcza. Z tego wynika, że adwokat co do tych objektywnych danych nie ma żadnego wpływu, więc trudno przypuścić, by jego nieobecność na rozprawie dowodowej miała spowodować przegranie procesu w dwóch instancjach. Skargę odszkodowawczą zasadniczo Pani może wytoczyć; czy jest do wygrania, wątpimy poważnie. (aK)

— **D. 445.** W Grudziądzu istnieje Państwowa Szkoła Budowy Maszyn, która kształci techników - mechaników; nauka trwa 4 lata. (K)

— W. D . Musi Pan spełnić podpisane zobowiązania, inaczej narazi się Pan na proces, który Pan niewątpliwie przegra. Należało przedtem dokładnie przeczytać to, co Pan podpisywał. Zresztą 6 lat nie jest w ubezpieczeniu zbyt długim okresem. (K)

— **St. St. Poznań - Starołęka.** Podatek taki prawnie nie istnieje. (aK)

— **J. K. z Szamotuł.** Naszem zdaniem ma Pani zupełną rację. Niech Pani wniesie zażalenie, ew. skargę o zwrot. (aK)

— **W. R. 120.** Zdaniem naszem zarządzenie je stprawnie uzasadnione. (aK)

— **S. 555.** Niema podstawy prawnej. (aK)

— **M. C.** Nabywa Pan prawa emerytalne po opłaceniu 60 miesięcy składkowych; renta po ukończeniu 65 roku życia wzgl. gdy wcześniej nastąpi zupełna stała niezdolność do pracy. Na dotychczasową rentę inwalidzką nie może to mieć wpływu (K)

— **A. B. 30 000.** Każda z tych form testamentu jest ważna, różnym jest tylko stopień bezpieczeństwa. Świadkowie przy testamencie prywatnym nie są potrzebni, jednak zaleca się testament taki oddać w przechowanie sądowe. Najlepiej zrobić u notarjusza, to najpewniejsze, gdyż unika się błędów W drugiej sprawie nie rozumiemy celu pytania. Podatek oblicza się od dochodu rzeczywistego, przyczem dochody uboczne podlegają zeznaniu Ustawowego zakazu zarobkowania ubocznego dla czeladnika niema. Może on istnieć tylko w umowie o pracę (aK)

— **Em. Em.** Sądów pracy w naszej dzielnicy niema, są w miastach powyżej 20 tys. mieszkańców sądy przemysłowe i kupieckie. Gdzie ich niema, do sporów tego rodzaju właściwym jest sąd grodzki. Pretensję scedować można (aK)

— **A. B. 15.** Za długi męża nie odpowiada Pani majątkiem wniesionym. Jeżeli jednak była Pani współwłaścicielką przedsiębiorstwa, to odpowiada Pani w równej mierze za długi przedsiębiorstwa (podatki). Nie możemy radzić, w jaki sposób ma Pani usunąć przedmioty z przed egzekucji. Jeżeli chodzi o długi męża, to co do swoich przedmiotów nie potrzebuje Pani robić zasadniczo nic, a jeżeli zostaną zajęte, wówczas wniesie Pani skargę interwencyjną przeciw egzekwującemu wierzycielowi. (aK)

— **Pobiedziska.** Nowonabywca może Panią zwolnić za zwykłem wypowiedzeniem. O ile natomiast chodzi o pretensje dawniejsze, to może je Pani zgłosić do sądu egzekucyjnego, gdzie znajdą się między pretensjami uprzywilejowanemi. W stosunku do majątku nie nabywa Pani praw emerytalnych, w ubezpieczeniu zaś po odpowiedniem zgłoszeniu. Nowonabywca za zaległości nie odpowiada. Okres wypowiedzenia trzymiesięczny. (aK)

— **W. M.** Niema postanowienia, które nakazywałoby otwierać bramy o pewnym oznaczonym czasie. Par. 143 rozp. policyjnego z 2 września 1913 podaje jako najwcześniejszą porę zamykania domów godz. 10 wiecz. Trzeba się w tym względzie porozumieć z gospodarzem. (aK)

— **Łuk. 23.** Utrzymywanie rodziców nie daje żadnego specjalnego prawa do spadku Jeżeli więc w jednym i drugim wypadku było jeszcze rodzeństwo, to własność danego gruntu nie przysługuje samym tylko rodzicom Pani. wzgl. Pani. lecz wszystkim, powołanym do spadkobrania, co w danym wypadku jest tem ważniejsze, że przepisanie tytułu własności w księgach wieczystych może nastąpić tylko na podstawie poświadczenia dziedziczenia. Zanim to nie nastąpi. nie może Pani skutecznie parceli sprzedać. gdyż nabywca nie może być zapisany jako właściciel. Kwestję legitymacji spadkowej radzilibyśmy przeprowadzić przez adwokata Wjazd musiałby być zapisanym w księgach wieczystych; jeżeli tak nie jest, można zakazać Czy zachodzi zasiedzenie, nie możemy według informacyj powiedzieć Również co do kosztów nie można powiedzieć nic, gdyż nie wiadomo, z jakiego tytułu powstały. Jeżeli są zapisane hipotecznie, muszą być spłacone. (aK)

— **S. G. Poznań.** Tylko jeżeli przewidziany w kontrakcie. (K)

— **F. P. O.** Ojciec nie odpowiada. jeżeli Pan przed wykonaniem zamówienia nie zasięgał jego zgody. (K)

— **Marja M.** W sprawie obrazów radzimy zwrócić się do dyr. Muzeum Wlkp. p. dr. Gumowskiego. Bibljoteka Uniwers. posiada wszystkie te książki, zresztą może jeszcze chętnie przyjmie. (K)

KRONIKA TOWARZYSKA

W dniu 16 kwietnia rb. odbył się w Słupcy ślub p. Romy Sobeckiej, córki znanego tutejszego obywatela Teofila i Wandy z Kotkowskich, z p. Janem Schützem, synem Zofji z Wielowieyskich.

Ślubu udzielił Wielebny Ksiądz Radca N Putz, Proboszcz Parafji Św. Wojciecha i zaszczycił uroczystość weselną, podczas której wygłosił do Nowożeńców wzniosłe i serdeczne przemówienie na nową drogę życia.

Państwo młodzi, nazajutrz wyjechali do swego majątku Biała Wielka w Województwie Kieleckiem. Młodej Parze „Szczęść Boże"! zw 28 941

Wyspa RAB (Arbe) DALMACJA
PALACE HOTEL PRAHA i HOTEL BRISTOL czołowe hotele
Kompletne utrzymanie (z wszelkiemi podatkami i obsługą) według położenia pokoju od zł 14.— do 20.—. Żądajcie ilustr. prospektów. nw 8 954

Polskie Transatlantyckie Towarzystwo Okrętowe. Sp. Akc.
LINJA GDYNIA-AMERYKA organizuje cykl morskich podróży turystycznych transatlantyckim okrętem „POLONIA" (15.000 tonn)

Wycieczka po Morzu Bałtyckiem: Od 1 czerwca do 10 czerwca rb. Ceny od zł 325. — Ryga, Tallin, Helsingfors, Sztokholm, Visby.
Wycieczka na Fjordy Norwegji: Od 18 lipca do 2 sierpnia r. b. Ceny od zł 500. — Kopenhaga, Bergen, Sognefjord, Moldefjord, Nordkap, Trondheim.
Wycieczka po Morzu Północnem: Od 6 sierpnia do 17 sierpnia r. b. Ceny od zł 375. — Kopenhaga, Londyn, Rotterdam, Kanał Kiloński.
Wycieczka po Oceanie Atlantyckim: Od 29 lipca do 26 sierpnia r. b. Ceny od zł 1 975. — Gdynia, Halifax, New York, Niagara.
3 wycieczki do Kopenhagi: Ceny od zł 150. Odjazd w dniach - 20 maja, 24 czerwca i 16 września r. b.
GŁÓWNE BIURO PASAŻERSKIE — Warszawa, ul. Marszałkowska nr. 116.
Informacje i sprzedaż biletów w biurach LINJI GDYNIA-AMERYKA, w biurach, „Wagons-Lits Cook", i Tow. „Orbis".
UWAGA: PASZPORTY i WIZY ZAGRANICZNE z wyjątkiem do Stanów Zjednoczonych A. P. ZBĘDNE. np 8634

Ofiary na Pomnik Najśw. Serca Pana Jezusa w Poznaniu

183 **do kasy komitetu wpłacono do dnia 17. 4. 1931.** 9988 np

Fr. Sch. Pozn. 5,—
Chudzińska. Poz. z podz. za otrzym. laski z prośbą o dalsze 5,—
M. C., Pozn. 5,—
Stanisława S., Czempiń 2,—
H. T., Zbąszyń 5,—
M. Zerbe. Toruń 5,—
Plocińska. Śmigiel. z proś. o złoż. matury i błog. dla całej rodziny 5,—
Fr. Rex, Śmigiel 5,—
Z. Luboińska, Poz. 5,—
J. Działoszyński, Poz. 5,—
W. Zydorczak, Wąbrzeźno 5,—
T. Zelmanowicz. Poz. 5,—
M. Kühnel, Pleszew o błog. w inter. 5,—
St. Raniszewska. Łowicz 5,—
M. Napierała — zebr. od ludzi dominjalnych w Dopiewcu 14,—
M. Strzyżewska. Rynarzewo 1,—
Kolaczekt. Król. Huta 2,—
St. Klimkiewiczowa, Inowrocław 10,—
A. Lubińska, Oborniki 10,—
St. Budrykowa, Kraków 10,—
W. Stuczonowski, Wilno 4,—
K. Magiera, Orzegowo 2,—
Magistrat miasta Bydgoszczy 1.000,—
A. Adamski. Murczyn 2,—
A. Wolska. Pęchowo 5,—
W. Górny. Żnin 20,—
M. Kaczmarkowa, Ryczywół 2,—
Inż. St. Skarbek-Malczewski. Jaworowo 2,50
St. Biechowiakówna, Chojno 2,—
Tadeusz M. Janka B., Poz. 2,—
K. Wiśniewska. Rawicz 3,—
Kurs Oświaty pozaszkol. Kołaczkowo 3,—
D. Zarembianka. Poz. 3,—
Fr. Stankiewicz, Mroczeń 10,—
St. Tyma. Mosina 5,—
M. Waszakówna. Grochowiska z proś. o zdrowie 3.50
W. Cieślewicz. Gniezno 10,—
J. Tomaszkiewiczowa. Swadzim 2,—
I. Szulczewski. Sady 2,—
Oddział Pracowników Więziennych, Inowrocław 30,—
St. Hoppowie, Popowiczki 5,—
A. Stankiewicz, Łańcut 5,—
Zgrom. SS. Rodz. Marji, Warszawa 10,50
M. Sumperowa. Rzeszów 3,—
Dr. W. Romanowski, Przemyśl 5,—
M. Laskowska. Kalisz 5,—
M. Maison, Zegartowice 5,—
A. Winarska, Zegartowice 5,—
X. Z. Pastuszka. Olkusz 5,—
J. Fialek, Skarszewy 5,—
W. Gwizdówna, Koziegłowy 3,—
J. Gościńska. Nowy Sącz 2,—
J. Rajewski, Budzyń 20,—
M. Kamiński. Mogilno 2,—
J. Ruge. Kwilcz z proś. o zdrowie i błog. dla ofiarodawców 17,50
W. Marszał, Rogoźno 3,—
St. Rogalski. Łężce 6,—
St. Kurnatowska, Kowalew z proś. o laske 5,—
J. Karge, Gniezno z proś. o zdrowie dla matki 3,—
N. Kotlarski. Kębłowo 10,—
St. Wojciechowski, Baranowicze 5,—
A. Wittowa. Poz. 10,—
Zarząd Sod. Panów, Lublin 10,—
St. Ignaszewski, Lublin 5,—
Fr. Migdallo, Brzozowa 2,—
J. Błażejewska. Mikoszki 5,—
J. Bieleski. Gdańsk 11,—
M. Wikówna. Rzeszów 5,—
L. Graczyk, Poz. 3,—
L. Sękowska, Bugaj 5,—
S. Gaca. Czarnków 3,—
W. Krajewscy, Czarnków z podz. za odebr. laski z prośbą o dalsze 10,—
E. Rutkowska. Raków 2,—
X. M. Tirop. Żywiec 5,—
M. Dutkówna. Wolsztyn 1,50
Ł. Komorowska. Poz. w pewn. intencji 5,—
Korpus Podofic. 17. pułku ułanów w Lesznie 50,—
J. Knopiński. Polajewo 5,—
L. Chełkowska, Borków 20,—
W. Osińska. Września z proś. o zdrow. dla męża i błog. domu 2,—
Mjr. Stadnicka, Kraków 5,—
M. Glińska. Zaleszczyki 5,—
L. Rogozińska. Poz. 5,—
Wł. Kundratówna. Poz. 10,—
Z. Kubalanka, Poz. 2,—
A. Skibowa. Poz. 3,—
J. Musiałowa. Środa 3,—
M. Gierlińska. Opalenica 10,—
J. Adamczak, Rakoniewice Wieś 5,—
Fr. Ciesielski. Ziemin 10,—
Podgórki. Tuchola 5,—
B. Kotlarski. Leszno 5,—
Cz. Gościniak. Rybnik 5,—
Fr. Głowacki. Inowrocław 20,—
Z. Żurkiewicz. Kościan 5,—
K. Kratochwiliwa, Przemyśl 1,—
M. Janik. Stary Sącz 2,50
A. Patan. Grobia 5,—
B. Kłos, wójt na obwód Obornicki-półn. z polubowo załatw. sprawy o obelgę Garczarek c a sołtys Pospieszny z Stobnicka 10,—
Dr. H. Myszkowski, Wągrówiec 5,—
Wł. Kołpowski. Bugaj z podz. za opiekę i łaski Boże 10,—
W. Śródecka, Łężce 5,—
M. Konieczna. Kraków 5,—
M. Fabrowski. Lubliniec od i w int. chorego M. F. 10,—
H. Konieczyńska. Śrem z proś. o błog. Boże i zdrow. dla rodz. 10,—
M. Wolniewiczowa. Słupia 10,—
M. Zabłońska. Grudziądz 20,—
X. St. Łaszkiewicz. Kleczew 5,—
M. Witczak, Siekowo 5,—
M. Repczyńska, Owieczki 5,—
A. Bieliński. Bydgoszcz 5,—
Fr. Pospiech. Wilkonice 5,—
A. Sokołowski. Lwówek 5,—
W. Przeniczny. Grudziądz 5,—
R. Nawrocka. St. Żywiec 5,—
J. Stencel. Małki 4,—
Fr. Palczewscy, Poz. 50,—
Fr. Galewska. Gniezno 10,—
J. Domagała. Siekowo 8,50

Konto P. K. O. 207 470. — Sekretarjat Al. Marcinkowskiego 21.

✝

W piątek, dnia 17 kwietnia 1931 r. zasnęła w Bogu, opatrzona Sakramentami św., moja najukochańsza matka, najczulsza córka, siostra, bratowa, szwagierka i ciocia, ś. p.

z Galińskich

Eleonora Gruntkowska

Pogrzeb odbędzie się dnia 19 kwietnia 1931 r., o godz. 2.30 z kostnicy cmentarza garnizonowego na stary cmentarz św. Wojciecha. Msza św. żałobna odprawi się w poniedziałek, dnia 20 b. m. w kościele parafjalnym św. Wojciecha.

W ciężkim smutku pogrążeni
syn, matka i rodzina.

Poznań, Działyńskich 7, Gliwice, Ostrów. Pw 10 572-54.244

✝

W piątek, dnia 17 kwietnia 1931 r., o godzinie 18-tej, zmarł po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzony św. Sakramentami, ś. p.

Wincenty Nowakowski

w 21 roku życia. Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, 20 kwietnia o godzinie 5 po południu z domu żałoby.

W ciężkim smutku pogrążona
rodzina.

Koźmin (Wlkp.) nw 9321

✝

Dnia 17 kwietnia 1931 r. zmarł po długich i ciężkich cierpieniach współpracownik nasz, ś. p.

Wincenty Nowakowski

w 21 roku życia. W ś. p. Zmarłym straciliśmy bardzo zacnego i życzliwego kolegę. Cześć Jego pamięci!

Współpracownicy Komunalnej Kasy Oszczędności
pow. koźmińskiego w Koźminie.

Koźmin (Wlkp.) nw 9331

Z powodu śmierci ukochanego naszego Ojczulka, Syna, Brata i Szwagra, ś. p.

Kazimierza Krajny

doznaliśmy ze strony Korporacji i Towarzystw, w których ś. p. Zmarły pracował, jak również ze strony Przyjaciół i Znajomych, dużo dowodów szczerego współczucia. Wszystkim, którzy współczucie to wyrazili nam czy to osobiście, czy piśmiennie, a osobliwie także tym wszystkim, którzy przez udział w pogrzebie oddali Zmarłemu ostatnią przysługę, składamy na tej drodze, z głębi serca płynące, staropolskie

Bóg zapłać!

Pw 10 566/7-15.134/5 **Rodzina.**

Przewielebnemu Ks. Prałatowi Dr. Taczakowi, Ks. prof. Dr. Gieburowskiemu oraz Wielebnemu Duchowieństwu, Szanownym Towarzystwom, Delegacjom a szczególnie p. prezesowi mec. Chabielskiemu z Warszawy, PP. Kolegom Budowniczym, Chórowi Katedralnemu, Oratorjum i Chórowi św. Marcińskiemu, wszystkim Znajomym, Krewnym za liczne dowody współczucia, wieńce i kwiaty i za oddanie ostatniej przysługi kochanemu mężowi i troskliwemu Ojcu, naszemu, ś. p.

Leonowi Eckertowi

składają serdeczne zw 28 938

Bóg zapłać!

żona z dziećmi.

Kaflarze! Garncarze!

Glejtę i minję

prawdziwą, dostarcza **najtaniej** firma **„TECHEBU"**, **Kraków, Florjańska 7** nw 8942

✝

Dnia 16 b. m. zmarł członek-jubilat Towarzystwa naszego, ś. p. rw 13 827/8

Jakób Konieczny

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 19. 4. 1931 r., o godzinie 17-tej, z Zakładu Św. Józefa. O liczny udział członków w pogrzebie prosi

Tow. Młodych Przemysłowców w Poznaniu.

Wypadek 207.

✝

Dnia 15 kwietnia 1931 r., o godz. 8.25 wieczór rozstała się z tym światem, po długich i bolesnych cierpieniach, opatrzona Sakramentami św. moja najdroższa żona, najtroskliwsza matuchna, nasza kochana siostra, bratowa, synowa, ciocia, kuzynka i wnuczka, ś. p.

z Sikorzyńskich

Jadwiga Einbacher

przeżywszy lat 27. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 19 b. m., o godz. 4.15 po poł., z domu żałoby ul. Palacza 38 na cmentarz parafjalny w Górczynie.

Ciężko strapieni
mąż z córeczką i rodziną.

Poznań, Łopienno. dw 9373

Zakład Pogrzebowy St. Jaśkiewicz, Klasztorna 14.

✝

Dnia 18 kwietnia 1931 r., o godz. 3.30 rano, zasnęła w Bogu, po długich, lecz ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., nasza najukochańsza, jedyna córeczka i siostrzyczka, ś. p.

Łucja Kotzurówna

przeżywszy lat 18.

Pogrzeb odbędzie się we wtorek, dnia 21. bm., o godzinie 16-tej, z domu żałoby ul. Niegolewskich 8, na cmentarz parafjalny w Górczynie, o czem zawiadamiają Krewnych i Znajomych

w nieutulonym żalu pogrążeni
rodzice, bracia i rodzina.

Poznań, Katowice, Sosnowiec, Rojca, Bielsko, Skarzysko. zw 28 944

W pierwszą bolesną rocznicę tragicznej śmierci naszego ukochanego syna, najdroższego braciszka ś. p.

Dyonizego Szpotańskiego

odprawi się za spokój Jego duszy

msza św. żałobna

w poniedziałek 20 kwietnia o godz. 9-tej w kościele Dominikańskim.

zw 28 925 **Rodzina.**

✝

Dnia 15 kwietnia 1931 r., o godz. 3 rano, zasnęła w Bogu, po długich i ciężkich, cierpliwie znoszonych cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., moja ukochana żona, mamusia, siostra, synowa, kuzynka i bratowa, ś. p.

Stefanja Grabska

z domu **Dąbek**

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 19 bm. o godz. 5.15, z kostnicy w Górczynie.

W ciężkim smutku pogrążeni
zw 28 931 **mąż z synkiem i rodzina.**

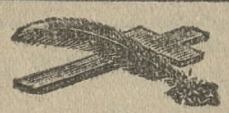

W środę, dnia 15 b. m., w nocy, oddał Bogu ducha, po długich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., nasz drogi ojciec i mąż, ś. p.

Wincenty Ren

em. przod. kotlarni warsztatów P. K. P.

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 19 bm o godz. 5.15 po poł. z kaplicy cmentarnej w Górczynie. O pobożną modlitwę za duszę ś. p. Zmarłego prosi

w smutku pogrążona
żona z dziećmi.

Poznań, w kwietniu 1931 r.
Fr. Ratajczaka 11-a. zw 28 921

W drugą bolesną rocznicę śmierci naszej drogiej, nigdy niezapomnianej żony i mateczki, ś. p.

Ireny z Okoniewskich Rostowej

odprawi się w kościele św. Marcina we wtorek, dnia 21 kwietnia b. r., o godz. 8.30

msza św.

za spokój Jej duszy, o czem zawiadamiają Krewnych i Znajomych

w głębokim smutku
zw 28 909 **mąż i dzieci.**

Za okazane dowody współczucia z powodu śmierci najdroższego męża i kochanego ojca, ś. p.

Karola Świerczyka

oraz za liczny udział w pogrzebie i wieńce, składają Towarzystwu Restauratorów na Poznań i okolicę, Stowarzyszeniu Pomocników Gastronomicznych, wszystkim Krewnym i Znajomym serdeczne

Bóg zapłać!

Żona i dzieci.

Poznań, w kwietniu 1931 r. zw 28 926

Aniela Gieszkowska

zasnęła w Panu, dnia 17 kwietnia 1931 r. zaopatrzona Sakramentami św., przeżywszy lat 68. Pogrzeb odbędzie się z kaplicy cmentarnej na Jeżycach we wtorek, dnia 21. bm., o godzinie 4-tej, o czem zawiadamiają strapieni

dw 3 377 **J. Willaume'owie.**

Poznań, pl. Asnyka 4.

Zakład Pogrzebowy „Ceremonjał". Towarowa 25. tel. 3180.

Podziękowanie!

JWPanu dr. med. A. Gomerskiemu z Poznania, ul. Szamarzewskiego 11, składam na tej drodze szczere i serdeczne podziękowanie **za tak szybką i skuteczną pomoc lekarską** w dniu mego nieszczęśliwego wypadku i troskliwą opiekę, jaką mnie otoczył do dnia mego całkowitego wyzdrowienia. zw 28 988

Stanisław Fagiewicz,
mistrz garncarski, św. Marcin nr. 16/17.

Dr. Chrzanowski

przyjmuje narazie tylko od godziny 11 do 12,30.

zw 28 916/7

Mężczyźni! Nowe siły Pat. polski Nr. 11132

daje jedynie rewelacyjny, opatentowany w wielu krajach kulturalnych aparat „Nr. 111" Naukową broszurkę niezmiernie interesującą i zawierającą dysertacje i opinje wielu poważnych osobistości nauki lekarskiej — wysyłamy dyskretnie i bezpłatnie. Adresować: **„INVENTUS", BIURO HANDL. Lwów, Jagiellońska 20.** Pw 10341-72.22

W piątek, 17 kwietnia 1931 r. o godz. 17, zasnęła w Bogu, opatrzona Sakramentami św., moja najukochańsza żona, nasza najdroższa matka i córka, ś. p.

Zofja z Kozłowskich Kucharska

przeżywszy lat 47. Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, 20 b. m., o godz. 16 z domu żałoby, Aleje Marcinkowskiego 24, na cmentarz parafjalny św. Marcina przy ulicy Bukowskiej, msza św. nazajutrz, 21 b. m. o godzinie 8 w kościele św. Marcina, o czem zawiadamiają

Poznań, w kwietniu 1931 r.

w ciężkim smutku pogrążeni

mąż, dzieci i matka.

Osobnych uwiadomień nie wysyła się. dw 3378

Zakład Pogrzebowy Bracia Nowak, Poznań, Plac Nowomiejski 10, tel. 1046.

Poszukuję zaraz

biegłej maszynistki

z praktyką w biurze adwokackiem i możliwie lepszem wykształceniem. Do zgłoszeń proszę dołączyć odpisy świadectw, oraz podanie wysokości wymaganej pensji

Tadeusz Mierzejewski
adwokat i notarjusz SREM.
dw 3367

Kto zamierza kupić dobrze i tanio winien przedewszystkiem obejrzeć nasze

Samochody używane.

Ceny bardzo umiarkowane, warunki zapłaty niezwykle dogodne, kilkadziesiąt samochodów najlepszych fabrykatów z karoserjami wszelkich typów do wyboru.

Polecamy specjalnie:

Fiat Mod. 509 4/20 KM 4-os. otw.
Fiat Mod. 509 4/20 KM 4-os. kryt.
Fiat Mod. 503 6/30 KM 4-os. otw.
Fiat Mod. 507 9/31 KM 6-os. kryt.
Fiat Mod. 512 14/50 KM 6-os. kryt.
Fiat Mod. 520 9/45 KM 4-os. otw.
Fiat Mod. 520 9/45 KM 4-os. kryt.
Chenard & Walcker 5/25 KM 4-osob. kryty
Austro - Daimler 10/40 KM 4-osob. sportowy
Minerva 8/40 KM 4-osobowy kryty
Minerva 13/55 KM 6-osobowy Cabriolet

Chevrolet 12/50 KM platforma
Opel 10/40 KM platforma
International 11/40 KM wysyłkowy - kryty
i wiele innych

BRZESKIAUTO
Sp. Akc. — Poznań
ul. Dąbrowskiego 29.
Tel. 63-23, 63-65.
Wyczerpujące oferty na każde żądanie

Na raty miesięcznie **20 zł**

EXPRESS

Kromczyński, Poznań,
Aleje Marcinkowskiego 5.
Agenci do sprzedaży maszyn do szycia potrzebni.

Jedyny, prawdziwie skuteczny.

Żądać wszędzie.

nw 8753

OZDOBA
KONFEKCJI DAMSKIEJ
Poznań, Wielka 27/29
wykonuje dziennie:
Plisowanie
Hafty
Okrętkę
Dziurki
Mereszkę
Guziczki
Dekatyzowanie
Malowanie
Batykowanie
Pw 10 347 15,55

SKŁAD
kapeluszy damskich w centrum z urządzeniem i towarem za 12 tys. **do sprzedania.** Łask. of. Kurjer pod **zw 28735**

KOMUNALNY BANK KREDYTOWY w POZNANIU

Instytucja bankowa prawa publicznego o pupilarnej pewności.

Bilans roczny na dzień 31 grudnia 1930 r.

Stan czynny

1. Kasa i sumy do dyspozycji w Banku Polskim, P. K. O. i w Banku Gospodarstwa Krajowego		1 263 739 06
2. Waluty zagraniczne		179 216 54
3. Papiery wartościowe własne:		
a) pożyczki państwowe	53 992,35	
b) papiery hipot. i oblig.	7 807 280 14	
c) akcje	5 205,—	7 866 477 49
4. Banki krajowe		42 916 61
5. Banki zagraniczne		1 255 745 63
6. Weksle zdyskontowane (w tem komunalne 4 438 406,30)		5 387 480 93
7. Weksle protestowane		70 110 —
8. Rachunki bieżące (salda debetowe):		
a) zabezpieczone (w tem komun. 1 578 951,05)	4 281 136,84	
b) niezabezpieczone (w tem kom. 14 741 349,67)	14 954 056,49	19 235 193 33
9. Pożyczki terminowe (w tem komunalne 2 984 375,—)		3 505 026 61
10. Nieruchomości		756 563 74
11. Różne rachunki		496 150 99
12. Długoterminowe pożyczki hipoteczne		22 502 134 87
13. Długoterminowe pożyczki komunalne		6 102 700 —
14. Dłużnicy tytułem anuitetów hipoteczn.		1 088 902 44
		69 752 358 24
15. Udzielone gwarancje		303 482 29
16. Inkaso		236 565 56
		70 292 406 09

dw 3375

Stan bierny

1. Kapitały własne:		
a) zakładowy	2 822 900,—	
b) zapasowy	1 005 950,96	
c) inne rezerwy	851 978,96	4 680 829 92
2. Wkłady:		
a) terminowe (w tem kom. 6 688 582,46)	27 622 337,35	
b) a vista	1 740 452,98	29 362 790 33
3. Rachunki bieżące (salda kredytowe) (w tem komunalne 3 975 044,55)		4 481 027 79
4. Redyskonto weksli		2 998 026 42
5. Banki krajowe		648 151 25
6. Różne rachunki		807 786 86
7. Obligacje		6 102 700 —
8. Wierzyciele działu kredytu długoterm.		19 513 734 33
9. Zysk za rok 1930		1 157 311 34
		69 752 358 24
10. Zobowiązania z tytułu udziel. gwar.		303 482 29
11. Różni za inkaso		236 565 56
		70 292 406 09

Samochód

nowy Chevrolet, 6 cylindrowy, mało używany, gotowy do wyjazdu natychmiast **do sprzedania.** Bliższych wiadomości udzieli **telefon 56-52** albo **63-60.** Pw 10 530-15.67

Księgarski pomocnik

z 7-letnią praktyką na froncie, znający również wszelkie prace biurowe w zakres księgarstwa wchodzące, mogący się wykazać dobremi świadectwami i referencjami, **poszukuje stanowiska.** Łaskawe oferty do eksp. Kurjera pod **zw 28845**

Spółdzielnia „KREDYT" w Poznaniu.

Bilans per 31 grudnia 1929 r.

AKTYWA			PASYWA		
Gotówka w kasie	90	54	Wierzyciele	440 342	63
Gotów. w bankach	22 154	21	Akcepty	217 392	16
Gotów. w P. K. O.	902	87	Udziały	8 600	—
Dłużnicy	648 365	26	Wstępne	625	—
Ruchomości	1	—	Fundusz na wątpliwe pretensje	3 000	—
			Do dyspozycji Waln. Zebrania	1 554	09
	671 513	88		671 513	88

Na rok 1929 przeszło 129 członków. W roku 1929 ubyło 9 członków. Na rok 1930 przechodzi 120 członków. Jeden udział wynosi zł 50, odpowiedzialność za każdy udział zł 150.

Poznań, dnia 25 kwietnia 1930 r. Pw 10 536-15.72

„KREDYT", Spółdzielnia zapis. z ogr. odpow.

Rada Nadzorcza **Zarząd**

Wakuje posada

członka Zarządu

w poważnym towarzystwie akcyj. Reflektuje się tylko na dzielną siłę kupiecką z odpowiedniemi gwarancjami lub kapitałem, celem przejęcia pakietu akcyj. Zgłoszenia z odpisami świadectw oraz pod. gwarancyj lub kapitału do **„PAR"**, Aleje Marcinkowskiego 11, pod **nr. 15,132** Pw 10 568-15,132

Baczność! „EMPIRE" Baczność!

RESTAURACJA I KAWIARNIA

tel. 58-09 - ul. Szewska 9 - tel. 58-09

(dawn. „Dorian-Bar")

Wytworny lokal koncertowo-dancingowy elegancji poznańskiej.

Lokal otwarty do godz. 4-tej rana.

Przyjemne spędzenie wieczoru w miłem towarzystwie.

Pierwszorzędne napoje i potrawy.

CENY ZNIŻONE o 30—50%.

Butelka wina gronowego przy stoliku zł 4,- **Cała butelka szampana przy stoliku zł 10,-**

Obsługa rzetelna i skora. *Uprzejmie zapraszają* **Bilscy,** *gospod.*

Pw 10 565-54.242

Żałobne Kapelusze

stale na składzie

T. Ludwig

Poznań, Szkolna 9.

Pw 8103-1,70

Syna

uczciwych rodziców najchętniej z prowincji przyjmie w naukę zaraz Siegmund, mistrz rzeźnicki, Wielka [illegible]

Ubikacje przemysłowe

ca. 350 m² na parterze, jasne i suche, do tego ca. 230 m² na składnicę, położone **w Gnieźnie, ul. Witkowska 37—59,** po firmie „Lewandowski i Sibilski"; pozatem

PLAC

ca. 1200 m² wraz z wielką szopą, parter i piętro, nadające się na skład drzewa, węgli, artykułów budowlanych lub t. p., całość opłotowana, położony w Gnieźnie, ul. Poznańska 6, **wydzierżawi zaraz lub później** nw 9323

B. Bogajewski, Fabryka mebli

Gniezno, ul. [illegible] 3. Tel. 133.

Okazyjną sprzedaż
znanych ze swej wysokiej jakości i trwałości
Pończoch i skarpet
wyrobu fabryki
ŻYRARDÓW
TOWARZYSTWO ZAKŁADÓW ŻYRARDOWSKICH SPÓŁKA AKCYJNA
po reklamow. fabrycznych cenach urządza firma
Kazimierz Tyrała
Poznań, ul. Wroniecka — Telefon 14-92.
HURT. (I. domu Stary Rynek 92) DETAL.
Pozatem po cenach bardzo przystępnych polecam
bieliznę, trykoty, płótna lniane i bawełniane, obrusy białe i kolorowe, materjały wełniane, rękawiczki, ręczniki kuchenne, frotte i adamaszkowe i t. p.
Sprzedaż za gotówkę i na asygnaty Spółdzielni „Kredyt"
Pw 10 442-14.65

Wielka wystawa maszyn do szycia
I. klasy, tanio i na raty. Reparacje wszelkich systemów. Części na składzie i do „Singera", Poznań, Plac Nowomiejski 1a, prt. prawo.
Pw 9 864-12 83

Salon mód damskich
„Le Grand Chic"
poleca nowości wiosenne podług najnowszych modeli paryskich — wykonuje suknie, kostjumy i płaszcze. Solidne wykonanie i znane niskie ceny dają pełną gwarancję
ul. Ratajczaka 33, tel. 54-67.
zw 28915

Aug. Hoffmann, Gniezno
Szkółki drzew owocowych i wielkie hodowle róż
Telefon 212. Kantor, ul. Trzemeszeńska 42
poleca na wiosenne zasadzenie
wszelkie drzewka i krzewy owocowe i ozdobne, rośliny żywopłotowe, konifery, róże, dalie etc.
w znanym najlepszym wyborze. zw 28642
Opisujący katalog oraz cennik bezpłatnie.

Dekorator-ekspedjent
z dłuższą praktyką, który ma ukończoną szkołę dekoracyjną w Berlinie, obeznany zupełnie z nowoczesną dekoracją okien, pisaniem plakatów, urządzaniem reklam świetlnych
poszukuje posady
zaraz wzgl. od 1 maja 1931 r.
Łaskawe oferty do Kurjera Poznańsk. pod zw 28 924.

Restaurację
w miejscu wycieczkowem 4 klm. od Poznania
w pięknym ogrodzie z starym drzewostanem, z dużą salą ogrzewaną sprzedam. Łaskawe oferty Kurjer Poznański pod **zw 28 914.**

DOM z ogrodem, przy najruchliwszej ulicy miasta Leszna, obszerne mieszkanie, garaże i stajnie, natychmiast z powodu stosunków rodzinnych **korzystnie na sprzedaż.** Zgłoszenia zw 9826
BUŚKOWA, Leszno (Wlkp.), ul. Komeniusza nr. 41.

Baczność!
P. T. Kupcy i Konsumenci
Niniejszem dajemy do łaskawej wiadomości, że pojawiali się podrabiacze naszego Słodu Piwnego, wobec tego prosimy dać baczną uwagę przy zakupie takowego i jedynie żądać ten prawdziwy Słód Piwny Piwowar „Smakosz", Grudziądz, ze swej dobrej jakości w kraju i zagranicą znany, który to Słód jest Ekstraktowany specjalnie do wyrobu piwa i każda gospodyni z tego Smakosza stale zadowolona będzie.
Generalne przedstawicielstwo na Woj. Poznańskie Kazimierz Hoffmann, Poznań, Kraszewskiego 16
Z poważaniem
Piwowar „Smakosz"
Grudziądz.
zw 28 902

Warto zobaczyć

nowy Chevrolet!

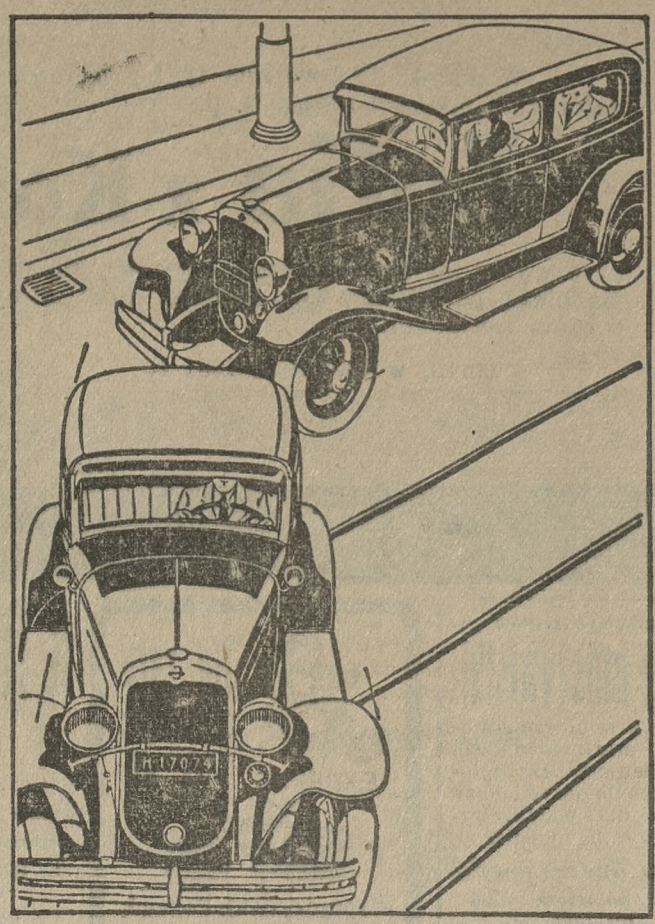

Specjalnie zbudowany i wzmocniony dla naszych dróg. Nowy Chevrolet 6 na rok 1931 ma silniejszą karoserję, silniejsze osie, bardziej wytrzymałe lampy i łączącą je poprzeczkę, wzmocnione błotniki i większe hamulce, całkowicie zakryte. Potężny 6 cyl. motor — 50 KM.

Tegoroczny Chevrolet dostosowany został do najgorszych dróg. Obejrzyj jego 6 cyl. motor, dłuższe podwozie, stalowe wzmocnienia dachu, ulepszony mechanizm kierownicy, jak i inne części wymienione powyżej.

NOWY CHEVROLET 6

zw 9119

Wyłączne przedstawicielstwo na Poznań i okolicę:
BRZESKIAUTO Sp. Akc. Poznań
ul. Dąbrowskiego 29, tel. 63-23, 63-65. Pw 9849-11,118
Najstarsze przedsiębiorstwo branży samochodowej w Polsce zał. 1894 roku.

LOKAL HANDLOWY
w najlepszem położeniu miasta ponad 100 000 mieszkańców Polski Zachodniej, składający się z pięknych obszernych suteren, parteru i piętra, z przepięknym frontem wystawowym, centralnem ogrzewaniem, ewentl. z urządzeniem, jest od 1 lipca r. b. **korzystnie do wydzierżawienia.** — W lokalach wyżej wymienionych prowadzi się około 30 lat z najlepszem powodzeniem skład bławatów i konfekcji, lecz nadają się one również na każde inne przedsiębiorstwo. — W danym razie sprzeda się cały dom, który prócz wymienionych lokali, mieści także dwa 6-cio pokojowe obszerne mieszkania z wszelkiemi nowoczesnemi wygodami. Zgłoszenia pod „Lokal handlowy 100 tys." do Biura Ogłoszeń „PAR" w Poznaniu, Al. Marcinkowskiego 11.
Pw 10525 63.174

Samochody używane
po bardzo okazyjnych cenach:
„Buick", 6 cylindrowy, 6-osobowy, kareta
„Minerwa", 4-osobowa, kareta, karoserja zupełnie nowa
„Ford", 26-ty rocznik, otwarty
„Bergmann", 5 tonowy
za 1 500 zł.
„ELIBOR", Sp. Akc.
Poznań, Gąsiorowskich 6
Tel 63-66
Pw 10509-15.32

CZEKOLADĘ deserową, mleczną i do gotowania poleca
A. PIASECKI S. A., Kraków
Składnica na Poznańskie: E. LANGNER i S-KA, Poznań, Woźna 14, telefon 35-46
Pw 10381-18.140

Wielka wystawa maszyn do szycia
I. klasy, tanio i na raty. Reperacje wszelkich systemów Części na składzie i do „Singera", Poznań, Plac Nowomiejski 1a, prt. prawo.
Pw 9 864-12.83

Sekretarza adwokackiego
tylko rutynowanego z dłuższą praktyką, władającego biegle polskim i niemieckim, przyjmiemy zaraz lub od 1 maja
Dr. Afenda i Dr. Dembecki, adwokaci
w Poznaniu, plac Sapieżyński 3. zw 28 879

Drukarnię
kupię zaraz, korzystnie i dobrze zaprowadzoną. Ewtl. maszyny, czcionki i t. d. poszczególnie. Zgłoszenia szczegółowe do Kurjera Pozn. pod zw 28 940

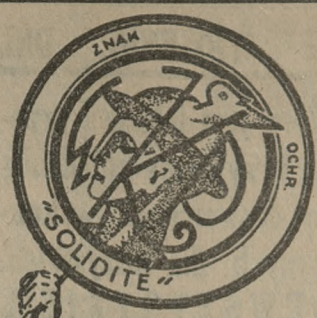

Odzież tej marki jest najlepszą i najtańszą.

O ZWYCIĘSKIM POCHODZIE

zdobywam klientelę jakością, wykonaniem i niską ceną swej odzieży męskiej i chłopięcej.

Tysiące osób zwiedziło już moje magazyny. — Dlaczego Pan jeszcze zwleka? Wystarczy raz tylko obejrzeć konfekcję **marki SOLIDITÉ,** by przyznać najwyższą jej klasę. Warto się o tem przekonać. Im prędzej tem lepiej.

Polecam w wielkich masach ***Palta i Płaszcze*** *gabardynowe w najmodniejszych wymarzonych kolorach —* ***Ubrania męskie, chłopięce i dziecięce.***

Ubranka do Komunji św.
od najtańszych do prima kamgarnowych, ceny ogólnie znane najniższe.

Materjały z metra
czołowych fabryk krajowych w olbrzymim wyborze najtaniej.

W. KONKIEWICZ

POZNAŃ
Stary Rynek 8
dawniej ŁUCZAK.
Pw 10552-15,101

Mechaniczna Fabryka i Magazyny wykwintnej odzieży męskiej i dla chłopców

Sukna — podszewki.

HURT.

ODDZIAŁ I:
Mechaniczna Fabryka Odzieży męskiej i dla chłopców.

ODDZIAŁ II:
Magazyny detalicznej sprzedaży Poznań, Stary Rynek 8 - Gniezno, Rynek 2

ODDZIAŁ III:
Wykwintny dział miarowy. Sukna — podszewki.

ODDZIAŁ IV:
Dostawy umundurowań dla władz państwowych i samorządowych.

DETAL.

SOLEC

wyleczy najlepiej, najskuteczniej
choroby reumatyczne, artretyczne, przymiot i jego następstwa, choroby skórne, zołzy, krzywicę, choroby nerwowe, zapalenie stawów i kości, zatrucia metalami.

NAJSILNIEJSZE W EUROPIE WODY SIARCZANO-SŁONE i PIERWSZORZĘDNE KĄPIELE MUŁOWE.

Sezony od 1 maja do 30 września. Poczta i telegraf **Solec-Zdrój.**
Informacje i prospekty w każdej chwili na żądanie odwrotnie.

nw 9285

Coś dla Panów...

ulica 27 Grudnia 3

Otwarcie za tydzień

Pw 10539-15,83

---

5 STRZAŁOWY PISTOLET

Kal. 6 mm. magazynkowy, marki

BOWRING. V.

do naboi prochowych. Trwały elegancki niklowy. Rączka pokryta masą bakalitową.

Nowość! Zezwolenie policyjne zbyteczne. Naśladownictwo sądownie karane **Żądajcie wszędzie.**

Cena reklamowa zł 18,-

Dom wysyłkowy „Frankonia" Gdańsk, Poczta Polska.

nw 9276/7

PIEGI

oraz wszelkie nieczystości skórne usuwa radykalnie od lat wypróbowany i niezawodny.

Krem Bella
wysyłka każdej ilości.
Cena za słoik 2,50 zł
Mydło Bella 1,25 zł
do nabycia w aptekach i drogerjach lub wprost we wytwórni.

Apteka p. Koroną
Poznań, Górna Wilda 61.
dw 3254

Korzystna okazja zakupu!!!
Wyprzedaję łóżka żelazne
po cenie własnych kosztów.

W. Janaszek
Poznań, ul Jezuicka 1
Pw 10424-1425

Uwaga stolarze!

Do nowotworzącej się stolarni na Górnym Śląsku przyjmę 1-go czeladnika stolarskiego, warunki: wiek 25 lat, musi być z wojska podoficerem, sądownie nie karany, dobry i pilny pracownik. Jeżeli będę z takiego zadowolony, może się starać o egzamin mistrzowski, gdyż p zostawię go za dobrem wynagrodzeniem, jako kierownika tej stolarni, która do roku rozbuduję na fabrykę stolarską Zaznaczam, że rozchodzi mi się o osobę bardzo porządną. Zgłoszenia z dokładnym życiorysem, odpisami świadectw, fotografja i podaniem wynagrodzenia kierować pod przyszłość do Kurjera Poznańskiego **zw 28 905**

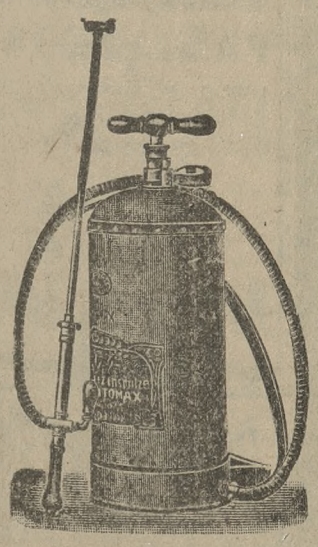

Pragnąc ułatwić posiadaczom ogrodów racjonalne zwalczanie szkodników roślinnych,

wypożyczamy

aparaty do spryskiwań, za niskiem wynagrodzeniem.

Fabryka środków do zwalczania szkodników

„UNIVERSUM"

Poznań, Fr. Ratajczaka 38

Pw 10 574-15,136

Plac 3000 kw. m.

z bocznicą kolejową,
centrum miasta, **do sprzedania.** Oferty do eksp. Kurjera pod **zw 28 942**

Szkło

okienne, **ogrodowe,**
katedraine, surowe, druciane, ornamentowe, kolorowe, djamenty, kit szklarski itp., lustra i

szyby wystawowe
poleca

Polskie Biuro Sprzedaży Szkła
Sp. z o. o. — Poznań
Małe Garbary 7a, telefon 28-63.
Pw 9546-11.93

Od 1 maja 1931 r. **potrzebni:**
zdolny

młodszy książkowy

i inteligentny

handlowiec

dla akwizycji i inkasa. Pierszeństwo mają kandydaci, którzy wykazać się mogą praktyką w administracji zakładów graficznych wzgl. wydawniczych. Zgłoszenia z życiorysem i uwierzytelnionemi odpisami świadectw oraz podaniem referecji skierować do eksp. Kurjera pod **nw 9322**

PRZEDSTAWICIELOM

na wszystkie województwa oddam pokupny artykuł **(klej malarski i olej do pasów)** reflektuje się na dobrze zaprowadzone siły, u p. p. malarzy. i z branży maszynowej. Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod **zw 28 927**

Uczeń

syn uczciwych rodziców, z ukończoną szkołą wydziałową, **może się zaraz zgłosić.** dw 3374
FR. MUSIAŁ i S-ka, ul. 27 Grudnia nr. 3.

DOM

w Poznaniu, w wartości 400.000 zł, **zamienię na majątek ziemski** Oferty do ekspedycji Kurjera Poznańsk. pod **zw 28 943**

KAMIENICĘ

kupię, w której mieszczą się ubikacje przemysłowe lub fabryczne w pobliżu Pl. Wolności lub St. Rynku. Zgłosz. do Kurjera pod **zw 28937**

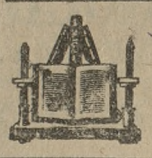

Oprawy książek
wszelkiego rodzaju
Introligatornia
Drukarni Toruńskiej
T. A. w Toruniu
ul. św. Katarzyny 4.

16.90

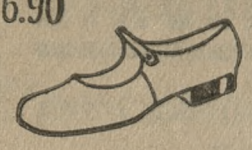

Fason 2842-05
Lakierowane pantofelki dla panienek na niedziele, takie same na codzień z boksu. Szeroki i wygodny fason. S.—210.

19.90

Fason 7945-69
Wygodne sandałkowe pantofelki z ładną dziurkowaną ozdobą w kilku jasnych kolorach. Są tanie i bardzo wygodne.

OBUWIE NA CIEPŁE WIOSENNE DNI.

Spacer w tem obuwiu, które jest lekkie i przewiewne, jest ulgą dla nóg. Przyjemny chłód nóg orzeźwia całe ciało. Przy doskonałem wykończeniu w cenach przystępnych dla wszystkich.

WYGODA PRZEDEWSZYSTKIEM.

Bata

29.90

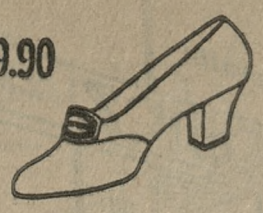

Fason 1815-15
Każda nóżka ślicznie wygląda w naszem wygodnem i eleganckiem czółenku z lakieru lub zamszu. Sprzączki według wyboru.

24.90

Fason 7927-28
Sandałowe dziurkowane półbuciki na upalne letnie dni z bardzo miękkiej skóry. Elastyczna podeszew, gumowy obcas.

P 10 537/8-15. 23/4

Najwybredniejsze

Panie

ubierają się stale w

SALONIE MÓD

„Mira“

ul. Marsz. Focha 36

gdyż indywidualne kreacje

sukien, kostjumów i płaszczy

są istotnie piękne.

Pw 10 569-15.133

Duża Tuba
Zł. 3.—

PIANA, KTÓRA DOCIERA WSZĘDZIE.

Oto tajemnica działalności pasty do zębów COLGATE.

Różnica między pastą do zębów COLGATE a zwykłą pastą polega na działaniu piany na zęby. Piana pasty do zębów COLGATE posiada nadzwyczajną własność przenikania do wnętrza najdrobniejszych skaz i szczelin w zębach i dziąsłach. Wszędzie docierająca piana zmywa i usuwa resztki jedzenia i inne nieczystości, przyczyny-psucia się zębów. Ponadto pasta do zębów COLGATE zawiera składniki używane przez dentystów do polerowania zębów, i dzięki tym składnikom zęby błyszczą jak perły.

Żadnej pasty do zębów nie poleca tylu dentystów, co pastę COLGATE; żadna pasta nie ma tylu zwolenników na całym świecie co COLGATE. Od dwudziestu pięciu lat COLGATE cieszy się ogólnem powodzeniem — najlepszy dowód doskonałości. Ci co nie mieli dotychczas sposobności przekonać się o wartości pasty do zębów COLGATE, mogą otrzymać bezpłatnie próbkę pasty za przysłaniem poniżej umieszczonego kuponu.

ZA DARMO!

COLGATE — PALMOLIVE Warszawa, Rymarska 6.
Proszę o przysłanie mi próbnej tubki pasty do zębów COLGATE „K. P.“
Imię i nazwisko _____
Miejscowość _____
Ulica _____

PASTA DO ZĘBÓW

COLGATE

zw 9118

Biura nasze
znajdują się od 20 kwietnia 1931 r. w Poznaniu
PLAC SAPIEŻYŃSKI 3, parter.
Dr. Afenda i Dr. Dembecki, adwokaci.
Telefon 13-36. zw 28 928

Na Międzynarodowe Targi Poznańskie
do przybrania stoisk
wypożyczam i sprzedaję po cenach przystępnych jak w latach poprzednich: **drzewa laurowe, palmy, rośliny zielone i kwitnące.** zw 28931.
FRANCISZEK BRUCH,
Zakład ogrodniczo-dekoracyjny i kwiaciarnia.
Poznań, św. Marcin 39, telefon 36-38.

60 gr. m² PARCELE 60 gr. m²

Najpewniejsza lokata kapitału, kupując parcelę budowlaną w nowo utworzonej osiedli już od 60 groszy kwadratowy metr. Plany zatwierdzone urzędowo, w razie budowy kredyt zapewniony. Parcele w Antoninku przy Poznaniu. Ścisłych informacyj udziela Pw 10559/60-15.110/11

„OSADOPOL“, ul. Rzeczypospolitej 9

WILLA

15 minut od dworca **w Puszczykowie,** autobusy w miejscu, 5 minut od Warty, składająca się z 7 pokoi, kuchni, 2 oszklone werandy, z ogrodem **na sezon letni** całkowicie lub częściowo bez umeblowania **do wynajęcia.** Oferty do Kurjera Poznańskiego pod **zw 28 936**

Samochód Essex
Model 1930 kryty, 5 osobowy prawie nowy za cenę **5 800 zł** na sprzedaż w firmie
ERGE MOTOR,
Poznań, ul. Mylna 38, telefon 79-29.
Pw 10 550-15 108

Bank Oszczędnościowo-Kredytowy
Sp. z o. o.
Tel. 75-64 w Poznaniu, Zwierzyniecka 7. Tel. 75-64

załatwia: wszelkie czynności bankowe,
udziela: pożyczek urzędnikom państwowym, komunalnym, wojskowym, zawodowym za adnotację na pensji jak również właścicielom nieruchomości za zabezpieczeniem hipotecznem oraz innym osobom pod zastaw papierów wartościowych
przyjmujemy: wkłady oszczędnościowe,
załatwiamy: dyskont weksli.

Pierwszeństwo mają członkowie Banku.
Członkiem może być każda pełnoletnia osoba.
Pw 10 546/7-15.73/75 **Udział wynosi 100,— zł.**

Zakłady Ogrodnicze PAMIĄTKOWO
poczta i stacja kolejowa Pamiątkowo pow. Poznań
polecają
Róże
Dalje
Wysadki truskawek
zw 28 939

Pokój męski
ciemny dąb, styl flamandzki jak nowy, składający się z bibljoteki, biurka, fotelu, stołu i 4 krzeseł okolicznościowo po przystępnej cenie **do oddania.** Obejrzeć można ul. Gwarna 15. mieszkania 6
Pw 10526-15.48

Gościniec
połączony ze składem kolonjalnym, dobrze prosperującym **rzeźnictwem,** dwoma morgami ogrodu owocowego i 10-ma morgami gruntu, położony we wsi kościelnej około 30 km. od Poznania przy stacji kolejowej, bez konkurencji, jedyny na miejscu, jest z powodu nadwyrężonego zdrowia właściciela, na sprzedaż. Warunki podług umowy. Zgłoszenia kierować należy do Kurjera Poznańskiego pod zw 28 922.

Prof. Dr. Stasiński
przyjmuje **obecnie** chorych prywatnych od 12-1.30.
Poznań, Aleje Marcinkowskiego 17,
telefon 36-53.
Pw 10 531/42-15.160/161

PIERZE PUCH POŚCIELE
Parowa czyszczalnia pierza i puchu
W. ŻAK, Poznań
WRONIECKA 24 — TEL. 17-71

Urządzam próbne gotowania

celem zapoznania jaknajszerszych warstw ludności **z budyniami i leguminami** sporządzonemi podług **przepisów** i na **oryginalnych proszkach DR. OETKERA.**

Proszę się przekonać w jaki sposób tanim kosztem można sporządzić **znakomite potrawy deserowe.**

Gotowania **próbne** odbywają się **obecnie w Poznaniu** we wszystkich sklepach spożywczych.

Dr. August Oetker, Oliwa.

Pw 10548/9 - DO 1440/1462

Krawaty · Chusteczki · Szelki · Podwiązki

MARKI „HAKRAS" NAJLEPSZE NAJTAŃSZE

z WYTWÓRNI

Hakras i Kajetaniak POZNAŃ-WIELKA 10 TEL. 3016

P 10544-15.52

Nerwowi, neurastenicy

cierpiący na drażliwość, słabość woli, brak energji, melancholję, przesyt życia, bezsenność, ból głowy, wrażliwość nerwów, śledziennicę, nerwowe zaburzenia serca i żołądka otrzymają bezpłatnie broszurę dr. Weisego. Słabość nerwów

Dr. GEBHARD i S-ka. — GDAŃSK, Nr. 22.

Pw 9969-11,63

Moja kancelarja podatkowa

Poznań, św. Czesława 14 (narożnik Wierzbięcice)

przeprowadza szybko, dyskretnie i **skutecznie** najzawilsze sprawy podatkowe w postępowaniu wymiarowem, odwoławczem i sądowem.

opracowuje wnioski umorzeniowe, po ewent. ekspertyzie o stanie majątkowym i rentowność przedsiębiorstwa, egzekucyjne.

układa zeznania o dochodzie,

zakłada prawidłowe księgi handlowe, dostosowane do potrzeb przedsiębiorstwa, według najnowocześniejszych systemów,

przeprowadza regulacje i uporządkowuje zaniedbane księgi handlowe.

podejmuje się, za niską opłatą, prowadzenia ksiąg handlowych w abonamencie miesięcznym u siebie w biurze i u klientów,

zestawia bilanse, dostosowane do wymagań ustawy o państwowym podatku dochodowym.

Janusz Gąsiewski

absolwent Wydziału prawno-ekonom. Uniw. Pozn., b. etatowy urzędnik Wydziału podatkowego Wielkopolskiej Izby Skarbowej.

Poważne referencje na żądanie

Poznań św. Czesława 14 (narożnik Wierzbięcic)

Telefon 60-84 dw 3342 **Telefon 60-84**

SKŁADNICE

mieszczące się na parterze i I piętrze w śpichlerzu przy ul. Szyperskiej 19, z bocznicą kolejową, o powierzchni 526 m², **wydzierżawimy.** — Bliższych informacyj udzieli Magistrat. Oferty składać należy w Ratuszu II p., pokój 33 do dnia 23 b. m., godz. 12-tej. nw 9328/9

MAGISTRAT VII.

KASA CHORYCH miasta Poznania

otwiera z dniem 20 kwietnia 1931 r.

przy ul. Zwierzynieckiej 22

Ośrodek Zdrowia i Opieki Społecznej

dla dzielnic

ŚW. ŁAZARZ i JEŻYCE z wyłączeniem Sołacza i Winiar.

Zgłaszanie obłożności choroby i badanie lekarskie niezdolności do pracy ubezpieczonych, oraz wypłata zasiłków pieniężnych chorym, zamieszkałym na Jeżycach i Łazarzu, odbywać się będą we wspomnianym ośrodku. dw 3357

Licytacja likwidacyjna.

Z powodu likwidacji branży zleceniodawcy sprzedawać będę we wtorek, 21 kwietnia począwszy od godz. 10,00 rano, w własnym lokalu licytacyjnym, przy ul. Wronieckiej 4 najwięcej dającemu za gotówkę: Pw 10570-15,125

100 sukien damskich i dla dziewcząt, 25 płaszczy damskich oraz ubrania i spodnie męskie i dla chłopców, pozatem: kompl. jadalnę, kompl. sypialnę, fortepian, szafy, szyfonierki, stoły, kanapę, fotele, lustra, umywalki oraz obrazy olejne i różne inne przedmioty.

Obejrzeć można pół godz. przed licytacją.

Brunon Trzeczak

zaprzys. rzeczoznawca urządzeń domowych, pokojowych i gospodarczych, zaprzys. i ustanowiony aukcjonator na województwo poznańskie. Ul. Wroniecka 4. Tel. 21-26 i 31-75

Uwaga!

z ul. Dominikańskiej nr. 3 przeniosłem biuro na ul. Wroniecką 4

Przeprowadzam szacowania urządzeń domowych, pokojowych i gospodarczych, przeprowadzam licytacje dobrowolne, zastawów, spadkowe, upadłościowe i t. p.

Urządzam w własnym lokalu licytacyjnym dwa razy tygodniowo licytacje i przyjmuje wszelkiego rodzaju towary oraz urządzenia domowe, pokojowe, gospodarcze, lokalowe itd. do sprzedaży drogą licytacji.

Na życzenie taksuję i licytuję przedmioty na miejscu lub odbieram do licytacji w moim lokalu.

Brunon Trzeciak

zaprzys. rzeczoznawca urządzeń domowych, pokojowych i gospodarczych na obwód sądu Apelacyjnego Poznań oraz zaprzys. i ustanowiony aukcjonator na województwo poznańskie. **Ul. Wroniecka 4.** Tel. 21-26 i 31-75. Otwarte od 8 do 13 i 15 do 18. Pw 10571-15,128

PRZYMUSOWA LICYTACJA

We wtorek, dnia 21 kwietnia r. b., o godz. 10-ej przed południem, w Zajączkowie sprzedawać będę najwięcej dającemu za gotówkę: **urządzenie pokoju bilardowego, bibljoteki, koszykowego, białego, kąpielni, sypialni, pokoi gościnnych, jadalni, salonu, komplet pługa parowego, wszelkie narzędzia rolnicze, srebrne noże, widelce, łyżki, łyżeczki, rozmaite naczynia kryształowe, porcelanowe i inne drobne przedmioty.** Zbiórka 10 minut przed licytacją przed restauracją w Nojewie. n 8866

Juja, komornik sąd. w Pniewach.

PRZETARG PRZYMUSOWY

We wtorek, dnia 21. IV. 1931 r., o godz. 13 w południe. sprzedawać będę w gminie Wiórek powiatu poznańskiego najwięcej dającemu za gotówkę:

konia. z 28918

Zbiórka przed Urzędem gminnym.

J. Łojek, komornik obw. Wójtostwa Poznań.

PRZETARG PRZYMUSOWY

We wtorek, dnia 21. IV. 1931 r., o godz. 13,30 w poł., sprzedawać będę w gminie Wiórek powiatu poznańskiego najwięcej dającemu za gotówkę: **konia, 3 cielaki, jałówkę, krowę, 4 proszczaki, parę szorów, sieczkarkę, 20 sztuk desek, pług, brony, 10 kur, 3 gęsi, 30 ctr. kartofli, powózkę, wialnię, wóz roboczy.** Zbiórka przed Urzędem gminnym. z 28919 **J. Łojek,** komornik obw. Wójtostwa Poznań.

Magistrat miasta Czempinia ogłasza

KONKURS

na posadę burmistrza

Uposażenie według grupy IX-tej ustawy o uposażeniu urzędników państwowych i 20% dodatku reprezentacyjnego.

Posadę otrzymać mogą kandydaci, którzy:

1. nie przekroczyli 40 rok życia,
2. wykażą się kilkoletnią dodatnią czynnością w dziedzinie administracji komunalnej,
3. zobowiążą się w myśl zarządzenia Województwa na odbycie 1-rocznej służby próbnej.

Zgłoszenia z uwierzytelnionemi odpisami świadectw, życiorysem oraz podaniem referencyj upraszamy nadesłać do dnia 1 maja 1931 r. na ręce przewodniczącego Rady Miejskiej p. inżyniera Antoniego Jezierskiego w Czempiniu, ul. Nowa 2.

Wnioski nieuwzględnione pozostaną bez odpowiedzi.

Magistrat m. Czempinia

dw 3341 Jan Brzeski, zastępca burmistrza.

3. K. 3/30. **PRZETARG PRZYMUSOWY. Nieruchomość położona w Wieńcu powiat Mogilno** i w chwili uczynienia wzmianki o przetargu zapisana w księdze gruntowej Wieniec tom I wykaz L. 1 na imię Seydlitz I. Matylda Elza, niezamężna, Seydlitz II. Melanja Małgorzata, niezamężna, zostanie w drodze egzekucji **dnia 2 lipca 1931 r., o godz. 10** przed południem wystawiona na przetarg w niżej oznaczonym Sądzie, pokój nr. 7. Nieruchomość składa się z zabudowań, domu mieszkalnego, pałacu z podwórzem i ogrodem domowym, budynków gospodarczych oraz dla służby, piekarni w ogrodzie, kuźni, gościńca z przybudową i pod wórzem, cegielni obszaru 481,80,66 ha. Czysty dochód wynosi 1095,54 tal., podatek gruntowy 314,67 tal., wartość użytkowa budynków 1710 mk., księga główna podatku budynkowego nr. 1. Wyciąg z urzędu katastralnego, wierzytelny odpis księgi gruntowej oraz inne dane potrzebne do bliższego określenia nieruchomości znajduje się w sekretarjacie pokój nr. 6 każdej chwili do wglądu zainteresowanym w godzinach urzędowych. Wzmiankę o przetargu zapisano w księdze gruntowej dnia 28 października 1930 r. Niniejszem wzywa się wszystkich, których prawa w chwili zapisania wzmianki o przetargu nie były w księdze gruntowej uwidocznione, aby się z niemi zgłosili najpóźniej w dniu przetargu, przed wezwaniem do wnoszenia ofert i prawa te uprawdopodobnili, gdyby wierzyciel im przeczył. W razie niezastosowania się do powyższego wezwania, prawa te przy oznaczeniu najniższej oferty nie zostaną wcale uwzględnione, a przy rozdziale ceny kupna dopiero po roszczeniu wierzyciela i innych prawach. Zaleca się dwa tygodnie przed terminem podać na piśmie albo do protokółu sekretarza sądowego dokładne obliczenie swych roszczeń w kapitale, odsetkach, kosztach wypowiedzenia i kosztach sądowego dochodzenia swych praw, oraz oznaczyć pierwszeństwo, którego się żąda. Tych, którym służy prawo sprzeciwienia się przetragowi, wzywa się, aby przed udzieleniem przybicia targu postarali się o umorzenie lub zawieszenie postępowania, gdyż inaczej prawo ich odnosić się będzie zamiast do nieruchomości, tylko do uzyskanej ceny kupna. Mogilno, dnia 16 kwietnia 1931 r. **Sąd Grodzki.** nw 9066

PRZETARG PUBLICZNY

Magistrat powiatowego miasta Wrześni sprzeda w drodze publicznego przetargu ofertowego

jeden wóz kloaczny, żelazny, o pojemności ca 3,00 m³

Oferty w kopertach zamkniętych i zalakowanych składać należy najpóźniej do dnia 1 maja 1931 r. godz. 12-tej w Miejskim Urzędzie Budowlanym, ratusz, pokój nr. 5.

Otwarcie ofert w obecności ewtl. przybyłych oferentów nastąpi w wyżej podanym terminie.

Magistrat zastrzega sobie swobodny wybór oferenta wzgl. nieuwzględnienie żadnej oferty.

Września, dnia 31 marca 1931 r.

dw 3368 **Magistrat miasta Wrześni.**

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 20 groszy, 5 liczb = jedno słowo, i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:

1-łamowy milimetr 60 groszy

Znak oferty (naprzykład: n 2395, z 21205, d 1811 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

1 SPRZEDAŻE

Meble

wszelkiego rodzaju, nowe i używane po zniżonych cenach na najdogodniejszych warunkach spłaty poleca Stefan Pahl, ul. Marszałka Focha 29, magazyn mebli. Telefon 64-25. z w 9015-5.99

Parcele

budowlane najlepsza lokata kapitału od 60 groszy kwmtr. Kościński. Czartorja 1, telefon 3049. Pw 10342-14.130

Lokal

dobrze zaprowadzony z wyszynkiem piwa i wina sprzedam z powodu wyjazdu. Wiadomość Kurjer zdw 82 049

Teren

2050 kwm w całości lub częściowo na sprzedaż w Poznaniu nar. Dąbrowskiego i Kochanowskiego. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 82 037

Sypialnie

ładne, solidne, jasnodębowe nadzwyczaj tanio sprzedam. Stolarnia Kwiatowa 6. zdw 81 176

Młyńskich

5 centryfugalnych odsiewaczy, z przedosiewaczami (sichtmaszyny) z gazami; rozmiar skrzyń 2.25× 0.80 mtr., jedna aspiracja 2.10× 0.65 mtr., maszyny w dobrym stanie gotowe do ruchu sprzedam tanio. Piasecki. Młyn i stacja Karsin pow. Chojnice. tel. 4 zdw 82 236

Młyn

motorowy, Poznańskie, dobra okolica, 12 tonnowy, nowe maszyny, dom mieszkalny, 10 pokoi, 5 ha. roli, zabudowania gospodarcze zaraz sprzeda. Zgłoszenia Kurjer zdw 82 024

Parcelę

sprzedam tanio. Ul. Górczyńska 7. zd 82 095

Pianino

czarne, krzyżowe, i k nowe tanio na sprzedaż za gotówkę. Adres wskaże Kurjer zdw 82 157

Skład

na każdą branżę dwupokojowem mieszkaniem, kuchnią kapielką korzystnie odstąpię. Wielkie Garbary 8. Sławek. zdp 81 515

Samochód

6 osobowa „muzyna" gotowa do jazdy, nadająca się na taksówkę względnie ciężarówkę, odda tanio Poznański Dom Komisowy Dominikańska 3, telefon 24-42. Pw 10533-15.71

Dom

8 ubikacyj 3 morgi ogrodu sprzedam. Żabikowo Długa 37. zdw 82 303

Skład

przyległem pokojem na Łazarzu 2500. Oferty Kurjer zdpw 82 311

Restauracja

dwa pokoje gościnne, dwa pokoje i kuchnia z powodu stosunków rodzinnych zaraz odstąpię. Wskaże Kurjer zdw 82 319

Meble

używane oraz inne przedmioty sprzedaje i kupuje Poznański Dom Komisowy, Dominikańska 3 telefon 24-42. Pw 9508-1.65

Najtaniej!

Płaszcze oraz kapelusze damskie. Olbrzymi wybór — nowości sezonu. Ceny rewelacyjnie niskie. Na raty na asygnaty Kredyt poleca P. Szczawińska i S-ka. ul. Wodna 1 Pw 10337-14.29

Sprzedam

salon w stylu „Jacobi", 10 części, z powodu wyjazdu, Nitecki, Solna 15. Pw 10496-54.193

Porcelanę

hotelową, ogrodową, szklanki, kufle po cenach fabrycznych poleca firma „Serwis" W. Zietek, Poznań, 27 Grudnia 2. Pp 10431-14.58

Objekt przemysłowy

skromniejszy w Bydgoszczy do oddania na dogodnych warunkach. Zgłoszenia „Par" Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 15.43 Pw 10516 15.43

Drut kolczasty

siatki, słupki tanio. „Przewodnik", św. Marcin 30. zdw 80 196

Aparat do spawania
autogenicznego, palniki, okazyjnie tanio. „Przewodnik". św. Marcin 30. zdw 80 191

Drogerję
na Pomorzu korzystnie sprzedam. Oferty Kurjer zdpw 80 529

Wózki
dziecięce tanio. 27 Grudnia 15, podwórze. zdw 81 193

Futra
skórki, ceny hurtowne. Hankiewicz, Wielka 9, (wchód Szewskiej). zdw 81 221

Tatrę
torpedo, 2-cylindrową 4-osobową, w pierwszorzędnym stanie sprzedam. Ofert do Kurjera zdw 81904

Jajka
wylęgowe „Karmazynów", Rod-Isl-Red, po dobrych zimowych nioskach, kilkakrotnie premjowanych oddaje hodowla Karmazynów. Stefan Słaby, Poznań — Starołęka, Bystra 35. zdw 82 191

Bemberga pończochy
po cenie fabrycznej oddamy detalicznie za 4,50 zł. Hurtownia Pończoch „Atlantic". Wrocławska 15, I. piętro
Pw 10 340-54.190

Wózek
dziecięcy elegancki. Adres Kurjer zdw 82 748

Płaszcze
damskie, nowe, Jasne 35 zł. Cieślewiczowa. W. Garbary 43. zdw 82 747

Za bezcen
Bemberga pończochy 2,75, srebrnym stemplem 4,50; złotym stemplem 5,50; pantalony jedwabne 2,90; kombinacje jedwabne 4,90; biustonosze 95 gr., skarpety męskie 45 gr., niciane 55 gr., deseniowe 85 gr., jedwabne 1,25 kalesony macco 2.50, dymka 2,90; koszule macco 2,85; płócienne białe 3,50. Warszawski Skład Fabryczny Jadwiga Podbielska — Wielkie Garbary 40, naprzeciw Wodnej. zdw 82 743

Jadalnię
dębową, bogato rzeźbioną, bardzo tanio sprzedam. Stolarnia Bukowska 9. zdw 82 729

Fortepian
550 zł sprzedam. Prusa 20, m. 11. zdw 82 728

Maszynę
do prania sprzedam. Gwarna 8, III., prawo. zdw 82 737

Skład
kolonjalny, 3 pokoje, kuchnia, magiel, przy ruchliwej ulicy, dzierżawa 100 zł na sprzedaż. — Oferty Kurjer zdw 82 732

Gospodarstwo
65 mórg, budynki masywne, z żywym i martwym inwentarzem natychmiast na sprzedaż. Rüdiger, Agustynki 7, poczta Lipno Nowe, powiat leszczyński. nw 9 325

Taksówkę
Fiat 501, w dobrym stanie sprzedam tanio razem z koncesją. Dąbrowskiego 88, mieszkanie 11. — Tamże rower damski na sprzedaż. jw 5 884

Sypialkę
jasno-dębową i kuchnię sprzedam tanio. Mylna 13, parter, prawo, od 4—5 godz. jw 5 882

Gramofon
szafkowy tanio sprzedam. Marszałka Focha 29, front, mieszkanie 6. jw 5 883

Rower
turowy, lampa Boscha, biurko męskie, Kaźmierczak, Marsz. Focha 30. zdw 82 716

Motocykl
3 k. m., prawie nowy, do sprzedania. Ul. Kraszewskiego 1, Banaszyński. jw 5 875

Wózek
dziecięcy biały, modny jak nowy, sprzedam. Mierkiewicz, Kościelna 15. jw 5 874

Skład
papieru z pokojem korzystnie na sprzedaż. Oferty Kurjer jw 5 871

Sprzedam
najchętniej zamienię dobrze utrzymany samochód osobowy na ciężarówkę. Oferty Kurjer zdw 82 792

Motory elektr.
prąd stały 220 KM. 2, 1/5, 1/8, eksanster 1/4 KM., wentylator, prąd zmienny, sprzeda korzystnie Henryk Liberski, Zakłady Elektromech., Poznań, św. Marcin 14. zdw 82 817

Ośrodek
100 hektarów, łąki wielokośne, ziemia pszenna, budynki murowane, oświetlenie elektryczne, pełne inwentarze, sprzedam. Okolica Łodzi. Poczta Zduńska-Wola, skrzynka 13. zdw 82 066

Skład
spożywczy bez konkurencji, dobrze prosperujący z powodu jeszcze jednego przedsiębiorstwa zaraz na sprzedaż. Adres wskaże Kurjer zdw 82 187

Oberża
w okolicy niemieckiej przy szosie w dobrem miejscu także nadająca się na inny interes, ewentualnie z kilkoma morgami roli, zaraz do wydzierżawienia, do objęcia potrzeba około 2 000 zł. — Również kilka dalszych gospodarstw na sprzedaż. Oferty Kurjer zdw 80 524

Dobra egzystencja
Dom w rynku z zaprowadzonym od 25 lat składem obuwia, nadającym się także na inną branżę, korzystnie z powodu wyjazdu. K. Bannach, Międzychód n/Warta. zdw 81 731

Skład
spożywczy z mieszkaniem sprzedam. Adres wskaże Kurjer Stary Rynek rw 13 812

Gospodarstwo rybne
60 hektarów, młyn turbinowy oraz 90 hektarów ziemi ornej sprzedam. Okolica Łodzi. Poczta Zduńska-Wola, skrzynka 13. zdw 82 065

Meble
tanio tylko wprost fabryce Juljan Węcławski, św. Rocha 8. Obejrzeć można w niedzielę. zdwp 81 959

Skład kapeluszy
dobrze zaprowadzony korzystnie sprzedam, powód wyjazd. Oferty „Par". Al. Marcinkowskiego 11 pod nr. 15.66. Pw 10 529-15.66

Gdynia IV.
dom piętrowy o 14 ubikacjach z parcelą sprzedam za 48 000 zł. Wpłaty 30 000. Zgłoszenia pod 605 do Ekspozytury Kurjera Poznańskiego w Gdyni. nw 9302

Domek
ogrodem, przedmieściu Poznania, kupię. Wpłaty 6 000. Oddam dwupokojowe mieszkanie, komfort, Jeżycach. Czynsz niski. Oferty zdw 82 368

Drukarnię
mniejszą w Poznaniu tanio sprzedam. Kurjer zdw 82 366

Parcele
budowlane przy Chociszewskiego blisko tramwaju sprzeda korzystnie właściciel Górczyńska 30. zdw 82 363

Wóz
rzeźnicki na sprzedaż. Dyczkowski, Wierzbięcice 13. zdw 82 358

Fortepian
(Ecke) na sprzedaż. Śliwiński, Strumykowa 25. zdw 82 774

Sypialnię
dębową, ładną, prawie nową, tanio za gotówkę sprzedam. Gdzie? wskaże Kurjer zdw 82 773

Sprzedam
nową jasno-dębową sypialnię tanio. Wrzeszcz, św. Czesława 9, parter, lewo. zdw 82 765

Zakład
fryzjerski korzystnie sprzedam. Oferty Kurjer zdw 82 585

Sprzedam
tanio magiel domowa o dużych wałkach, Kurek, Wyspiańskiego 35. zdw 82 582

Mleczarnię
zapęd elektryczny, kompletne urządzenie, z składem, mieszkaniem w większem mieście powiatowem (Wlkp.), korzystnie sprzedam. Oferty Kurjer zdw 82 382

Dom
z mieszkaniem składem ubikacjami nadającemi się na każde przedsiębiorstwo, w tem motor elektryczny, transmisja itd. (bez lokatorów) w Inowrocławiu sprzedam korzystnie. Oferty Kurjer zdw 82 381

Kotary
szklanno-perełkowe na drzwi, okna kaloryfery, również ozdoby mieszkaniowe wykonuje Pracownia Zdobnicza, Plac Bernardyński 4, mieszkanie 15. Wysyłam prospekty. zdw 82 378

Skład
kolonjalny z kompletnem urządzeniem towarem i maglem z przyległem pokojem zaraz sprzedam. Adres Kurjer zdw 82 351

Resztówkę
425 morgową przy wpłacie 50 do 60 000 zł ziemi częściowo pszenno-buraczanej, częściowo dobrej żytniej, o bardzo masywnych budynkach położoną przy lasach państwowych, z dobrem polowaniem sprzedam natychmiast. Objekt tani, okazyjny. Zgłoszenia pod zdw 82 339

Rower
trzykołowy skrzynią sprzedam. Oferty Kurjer zdpw 82 310

Sprzedam
okazyjnie dom piętrowy w Gdyni, 8 ubikacyj, placu 600 mtr., dochód miesięczny 400 złotych, cena 20 000 złotych. Chełmicka, Gdynia 4, Obłuże nr. 58. zdw 82 346

Jadalnię
tanio sprzedam. Staszica 6, m. 7 zdw 82 342

15 mórg
na tem nowo wybudowana willa o dwóch mieszkaniach po 3 pokoje kuchnia nie wykończona, blisko Poznania, przy wodzie, lesie położone, tanio sprzedam. N. Bajon, Stolarska 2. zdw 82 478

Gospodarstwo
45 mórg, średniej ziemi, blisko Poznania położone, tanio sprzedam. N. Bajon, Stolarska 2. zdw 82 477

Magle
dostarcza w 3 wielkościach Rybczyński, Umińskiego 8. Poznań-Wilda. zdw 82 473

Kiosk
z przyległem mieszkaniem i motocykl „Saroleya" sprzedam z powodu objęcia spadku po rodzicach. Zgłoszenia: Wielkie Garbary 32, wypożyczalnia rowerów. zdw 82 467

Samochód
limuzyna 5 osobowy tanio sprzedam. Stęszewski, Dąbrowskiego 43. zdw 82 472

Skład
kolonjalny, wygodne mieszkanie, zaraz sprzedam. Wskaże Kurjer zdw 82 456

Zakład
fryzjerski, nowocześnie urządzony, tanio sprzedam. Marszałka Focha 96. zdw 82 389

Rower
męski tanio sprzedam. Wiadomość Kamiński, Słowackiego 42, I., lewo. zdw 82 414

Warsztat
tokarsko-mechaniczny sprzedam, także tokarnię metrówkę i pionowe frezarki. Oferty Kurjer zdw 82 407

Skład
kolonjalny i jarzyn tanio sprzedam. Wierzbięcice 24 b. zdw 82 453

Bernardyn
młody do nabycia. Nowakowski, Czempin, Długa 14. zdw 82 442

Restaurację
za 8 tysięcy, rynku Poznania — sprzedam. Oferty Kurjer zdw 82 440

Bardzo krzystnie obrączki ślubne
biżuterja i zegarki. Wszelkie reparacje wykonuje w własnej pracowni. A. Prante, Stary Rynek 91, wejście z ul. Wronieckiej. zdw 82 434

Motocykl
stan doskonały za bezcen. Rogowski, Dąbrowskiego 32. zdw 82 430

Motocykl
sprzedaż okazyjna. Piotra Wawrzyniaka 21, mieszkanie 13. zdw 82 422

Parcele
12 000 metrów przy Cytadeli — sprzedam w całości lub częściowo. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 82 421

Parcelę
928 mtr., blisko Fabrycznej, mtr. 4.50 sprzeda Wiekliński, Kilińskiego 10. zdw 82 419

Wózek
dziecięcy sprzedam. Chwaliszewo 48, mieszkanie 11. zdw 82 415

Restaurację z ogrodem wycieczkowym
oddam od 1 maja dobremu fachowcowi na rachunek, egzystencja zapewniona. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 413

Dubeltówkę
(dwunastka) tanio sprzeda Lewandowska, Mickiewicza 26. zdw 82 408

Sprzedam
umywalkę z lustrem i płytą marmurową nieużywaną. J. Narloch, Zawady, blok 3, m. 6. zdw 81 852

Sprzedaż
para łańcuchów cięż. (Mak. Sauer). Strumykowa 2. Kałużny. zdw 82 498

Wózek
sportowy budką sprzedam. Szynklewska, Wierzbięcice 41a, mieszkanie 4. zdw 82 497

Magle
najnowszego wynalazku dostarcza na dogodnych warunkach M. Jankowiak. Poznań—Starołęka, ul. św. Antoniego 39. zdw 82 503

Jaja wylęgowe szlachetnych bażantów
jak: królewskich, diamentowych, złotych, srebrnych i pospolitych (Torqu i bang) oraz dzikich indyczek oddaje przez kwiecień — maj R. Bloens, Wolsztyn, Wlkp. zdw 82 535

Willę
5 pokoi i pokój dla służącej, spiżarnia, pralnia, łazienka, ogródek, elektr. światło i gaz, w najlepszym porządku. — Toruń, Bydgoszcz, przedmieście przy przyst. tramwaj. sprzedam. Cena 38.000, wpłata 25.000. Retzlaffowa, Leszno - poczta. zdw 82 526

Ciechocinek termy 40° gorące
sprzedam mój stary dworek „Zygmuntówka", 19 izb za 16.000 zł. Przynosi 2.500 zł rocznie, dobry na całoroczny handel, cukiernię. Berger, Toruń, Rynek 5. zdw 82 524

Skład
cukrów, kawy, oraz przyległy skład artykułów piśmiennych centrum Poznania sprzeda tanio. Oba składy w biegu. Oferty Kurjer zdw 82 517

Tylko półtora
złotego cała paczka szklanek (15 sztuk) sprzedaje każdemu Hurtownia Porcelany Wroniecka 24. zdw 82 618

Tylko siedem
i pół złotego kompletny garnitur na umywalkę, jedynie tylko w Hurtowni Porcelany Wroniecka 24. zdw 82 619

Tylko 59,—
złotych kompletny serwis obiadowy, porcelana 12 osobowy tanio, gdyż wprost z Hurtowni Wroniecka 24, podwórze. zdw 82 620

Fryzjerski
zakład zaprowadzony, przystanek tramwajowy, będącym wolnym, pokojem kuchnią za wartość urządzenia 2.600 sprzedam. Oferty Kurjer zdw 82 537

Szafa
38 zł, krzesła 4, stoły 10, oraz inne meble odda Dom Komisowy, Wielkie Garbary 23. zdw 82 576

Sprzedam
gospodarstwo 44 mórg z żywym i martwym inwentarzem. Cena 30.000 zł. Wolf, Kłudzin, p. Łopienno. zdw 82 596

Fabrykę
mniejszą dobrze prosperującą korzystnie sprzedam. Fachowość niepotrzebna. Oferty Kurjer zdw 82 601

Maszynę
damską 85. Szyperska 3, m. 3. zdw 82 598

Szafa żelazna
(fabrykat Arnheim Berlin) do sprzedania. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 82 548

Podłogę, kantówkę,
szalówkę, okna, drzwi, cynkową blachę, umywalki, klozety z rezerwoarkami, płótno, jutę, schody. Tanio, z rozbiórki pawilonu, ulica Śniadeckich. zdw 82 697

Maszynę
szewską cylindrową sprzedam. Rybaki 9, skład. zdw 82 464/5

4 konie
samopojazd-lando, szory na sprzedaż. św. Marcin 46. zdw 82 566-7

Sypialnie
sprzedaje bardzo tanio Stolarnia, Rybaki 15. zdw 82 557-8

Warsztaty
(ławki) kołodziejskie, stolarskie, narzędzia tanio. Degórski, Dąbrowskiego 88. zdw 82 653-4

Materace
sprężynowe, łóżka żelazne z nakładkami najtańsze wprost z pracowni. Wielkie Garbary 9. zdw 82 544-5

Pierze
świeże, darte, niedarte, puch poleca — Stanisław Dyczkowski, Poznań, Wierzbięcice 13 zdw 82 356/7

Meble kuchenne
po bajecznie taniej cenie sprzedaje Jan Koniecki, Piaskowa 3. zdw 82 425/6

Piekarnia parowa
w Woln. m. Gdańsku z wolnem mieszkaniem natychmiast do wynajęcia. Do objęcia potrzeba około 8—9.000 zł. Zapytania skierować pod a. E. Hellwig, Gdańsk, Korkenmachergasse 2. zdw 82 638

Skład
ul. Gwarna z dzierżawą miesięczną 550 zł do wydzierżawienia. Oferty Kurjer zdw 82 736

Skład
stroju, towarów krótkich w mieście powiatowem z mieszkaniem, sprzedam zaraz. Egzystencja zapewniona. Zgłoszenia Kurjer zdw 81 365

Skład
na każdą branże ul. Wodna tanio odda. Oferty Kurjer rw 13 838

Motocykl
tanio na sprzedaż. Grobla 9, mieszkanie 10. rw 13 839

Pianino
okazyjne sprzeda tanio Drygas, Kantaka 5. Pw 10 556-15.122

Na pończochy
wielka zniżka cen. — A. Szymański, Poznań, św. Marcin 1. Specjalny magazyn pończoch. Pw 9491/92-8.58/59

Tanio
się ubierzesz, umeblujesz w Domu Komisowym, św. Marcin 78 a P 9497

Meble
na raty i za gotówkę najtaniej poleca Szpryngacz, Wielka 13. Pw 9 502

Parcelę
w Poznaniu sprzedam. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 82 631

Wózek
dziecięcy Mercedes, Aleje Markowskiego 25, I. ptr. lewo. Pw 10 554-60.122

Radjo
znakomite 6 lamp., fale długie, krótkie i najkrótsze, głośnik, prostownik i akumulator do nabycia Aleje Marcinkowskiego 25, I. p. lewo, oglądać godz. 7 wieczór. Pw 10 553-60.121

Wózki
(ręczne) dwukołowe tanio. Degórski, Dąbrowskiego 88. zdw 82 655

Skład
kapeluszy damskich, dobrze prosperujący, korzystnie na sprzedaż. Adres Kurjer zdw 82 671

Warsztat mechaniczny
z urządzeniem do ładowania akumulatorów sprzedam. Oferty Kurjer rw 13 818

Samochód
„Ford" reklamówkę — sprzedam okazyjnie. Restauracja Ratuszowa, Stary Rynek 31. rw 13 822

Sprzedam
większą lodownię, kasa, rejestracyjna i aparat do musztardy. — Oferty Kurjer zdw 82 695

Fotograficzny
aparat 9×12, 6.3. Firma Trykoty, ul. Pocztowa 1. zdw 82 777

Wytwórnię
cukierków i konfektów, dobrze zaprowadzoną, z powodu choroby korzystnie sprzedam. Oferty Kurjer zdw 82 615

Sypialka
mahoniowa, stylowa, kilim 425 × 295, szafa dębowa, łóżko i inne. Adres Kurjer zdw 82 701

Platforma
na 60 do 80 ctr. mało używana, na sprzedaż. Obejrzeć można „Rolnik w Poznaniu", śpichrz Tama Garbarska. zdw 82 759

Kluby
używane oraz kilka mniejszych dywanów perskich z powodu braku miejsca sprzedam. Polna 14, I., lewo. zdw 82 789

Śliwki 1,50
Borówki 2,25
Kurki 2,—
za kilową puszkę. Pilaczyński, Podgórna 10, telefon 1879. zdw 82 796

Skład
kolonjalny w śródmieściu Poznania z dużem mieszkaniem na sprzedaż, tylko poważni reflektanci mogą się zgłosić. Agenci wykluczeni. Oferty Kurjer zdw 82 793

Pianino
marki „Ecke" sprzedam. Adres Kurjer zdw 82 808

Repozytorjum
drzwiami szklanemi do przesuwania, regały, stojaki do garderoby, stoły, stołki, dużą szafę sprzedam. Obejrzeć Jezycka 42 a zdw 82 686

Rower
jak nowy „Monet Goyen", tanio. Dąbrowskiego 23. Szepke. zdw 82 757

Wagę
500 kg i 750 kg w dobrym stanie sprzedam tanio. L. Śledziński, Poznań, Wroniecka 16, tel. 1242 i 2191. zdw 82 756

Beczki (dęb.)
600 i 900 ltr. w dobrym stanie korzystnie sprzedam. L. Śledziński, Poznań, Wroniecka 16 telefon 1242 i 2191. zdw 82 755

¾ morgi
pod budowę w Mosinie sprzedam tanio. Pawlak, Mosina. zdw 82 543

Lutnia
w najlepszem porządku. Gulczyńska, W. Garbary 44, restauracja. zdw 82 542

Sypialkę
białą, wózek dziecięcy, wózek ręczny na rysorach tanio. Skład komisowy, Staszica 14. zdw 82 555

Ford
rocznik 1927 w dobrym stanie gotów do jazdy, za 1.500 zł sprzedam. Olszewski, Kosińskiego 17. zdw 82 551

Łóżko
dziecięce tanio sprzedam. Tomaszewski, Wenecjańska 7. zdw 82 563

Jadalnia
dąb - mahoń korzystnie sprzedam. Adres Kurjer zdw 82 560

Dom
budynki gospodarcze, 13 mórg ziemi, jako gospodarstwo objekt parcelacyjny lub przemysłowy tuż przy Poznaniu i dworcu sprzedam. Oferty Kurjer zdw 82 375

Pończochy
damskie i dziecięce, rękawiczki, skarpety męskie poleca w wielkim wyborze L. Szlapczyński i S-ka, Poznań, Stary Rynek 80. Pw 10 527-15.46

Doberman
bronzowy, suka tresowana, dog szczeniak, suka. Adres wskaże Kurjer zdw 82 705

150
sztuk łopat drenarskich, 2 wielokrążniki 2—4 tonny. W. Kluczyński, Piekary 4, III. zdw 82 704

Sztychy
francuskie, włoskie, rozmaite starożytne meble i książki na sprzedaż. Skarbowa 4, ptr., lewo zdw 82 722

Wózek
dziecięcy tanio sprzedam. Cichocki, Szkolna 7/8. zdw 82 718

5 KUPNA

Książki
kupuje, płaci najkorzystniej. Wożna 12, Książka-Antykwarjat. zdw 81 162

Kupno i sprzedaż
złota, srebra, brylantów oraz wszelkich kosztowności Firma F. Tarkowska, Poznań, Plac Wolności 11 (pod filarami). Pw 9 529-8.91

Kupię
dom lub willę w Poznaniu z wolnym 6—8 pokojowem mieszkaniem, wpłacę 50—60 000 zł. gotówką. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 82 004

Skład
kupię Poznaniu, artykuły męskie lub towary krótkie, dobry punkt. Dysponuję 18 000. Szczegółowe oferty Kurjer zdw 81 725

Psa
na szczury lecz tylko dobrego rasa obojętna, kupię. Zgłoszenia Jagielski, Pogorzela zdw 82 227

Kupię
plac budowlany w Poznaniu, płacę gotówką Oferty do Kurjera Poznańskiego pod zdw 81 945

Piec westfalski
tylko w dobrym stanie kupię. Oferty Kurjer zdw 80 919

Vitalux
statywową używaną kupię. Gotówka. Oferty Kurjer zdw 81 729

Motor
na prąd trójfazowy 380 vot o 6—10 KM. o 900—1500 obrotów na minutę korzystnie kupię. Zgłoszenia W. Żórawski, Ostrów Krępa Wlkp. zdw 82 127

Kocioł
używany ca 10—15 000 ltr. kupię. Oferty Kurjer zdw 81 378

Futro
okazyjnie kupię za gotówkę, karakuł, żrebce względnie elki. — Oferty do Kurjera zdw 83 107

Gospodarstwo
kupię od 30 mórg z dobremi budynkami, blisko stacji kolejowej, gdzie można do szkół dojeżdżać. Dokładne oferty Kurjer zdw 82 086

Kupię
skromne łóżko żelazne. Oferty Kurjer zdw 82 362

Kupię
kanapę i fotele do saloniku w dobrym stanie. Zgłoszenia z podaniem ceny do Kurjera Poznańskiego zdw 82 336

Makulaturę
gazety, ilustracje kupuje w małych i większych ilościach. Dąbrowskiego 30/32, podwórzu, prawo. zdw 82 460

Fotograficzny
aparat 6×9 lub 9×12 kupię. — Opis i cena do Kurjera zdw 82 428

Lokomobilę
ca 30-konną używaną, dobrą kupię. Oferty Kurjer zdw 82 534

Kupię
w dobrym stanie szafę-bibljotekę, biurko z krzesłem, pianino, rower męski, złoty zegarek, dywan. — Oferty z ceną Kurjer Poznański zdw 82 522

Ford
lub Chevrolet spiesznie kupię za list hipoteczny, na 14.500 zł w złocie, I. hipoteka, kwartalne wypowiedzenie, pożądana dopłata. — Adamski, Wągrówiec, Kolejowa, telefon 144. zdw 82 540

Kupuję
za gotówkę meble wszelkiego rodzaju rzeczy. — Dom Komisowy, Podgórna 2. Pw 9499

Kamienicę
Poznań lub okolica kupię. Wpłaty do 20 tysięcy. Agenci wykluczeni Zgłoszenia Kurjer zdw 82 753-4

Pianino
lub fortepian dobrze utrzymany i dobrej marki kupię. Oferty z opisem i podaniem ceny proszę przesłać do Kurjera zdw 82 672

Maszynę
do szycia kartonów w narożnikach, o ile możności fabrykatu Brähmera, Lipsk, oraz ryćówkę 1 mtr. szerokości z wszelkiemi przyrządami kupię okazyjnie. — Oferty Kurjer Poznański zdw 82 775

Piekarni
poszukuję w mieście Poznaniu, piec nowoczesny. Oferty Kurjer zdw 82 762

Majątek
400—800 mórg, przy wpłacie 60.000 do 80.000 kupię. Kurjer zdw 81 709

Maj. Strumiany poczta Kostrzyn
kupi buhaja rozpłodowego licencjowanego. Uprasza się o szczegółowe oferty co do wieku, wagi i ceny. zdw 82 826

Dobermana
nietresowanego, czystego do roku kupię. Podanie ceny do Kurjera zdw 82 745

6 KAMIENICE

Dom
piętrowy w mieście, dwa składy, wielka sala i zajazd, nadające się na każde przedsiębiorstwo, zaraz całe wolne, wpłaty 10 tysięcy. Woźniak, Mosina p. Śrem, Poznańska 3. zdw 81 771

Kamienicę
komfortową, nowoczesną przy Słowackiego, objęcie 120 000. — Oferty reflektantów Kurjer zdw 82 485

Willę
Poznaniu sprzedam 61 000, wpłaty 25 000 resztę tania hipoteka. Oferty Kurjer zdw 82 402

Kamienicę
w śródmieściu sprzedam. Cena 130.000 wpłaty 70.000 dochód 18.300 zł Oferty Kurjer zdw 82 494

Kamienica
w centrum, dochód 19.000, wolne mieszkanie 6 pokoi wpłata 100.000 zł. Centrala Handlowa Poznań 27 Grudnia 5. zdww 82 649

Kamienicę
komfortową, składami centrum, korzystnie przy wpłacie 150 000 zł. Kurjer zdw 82 818

Willa
przy Poznaniu 6 pokoi, kuchnia na suterenach światło elektryczne, pralnia stajnia dwie morgi ogrodu 150 drzew owocowych z powodu wyjazdu za 21 000 wpłaty 16 000 złotych sprzeda lub wydzierżawi „Pawilon". Marszałka Focha 15 zdw 82 684

Piękną kamienicę
śródmieście Poznania, z balkonami, przynoszącą 11.000 złotych za 115.000 złotych, wpłaty 60.000 — sprzeda Dudek, Poznań, Wielkie Garbary 34. rw 13 824

Administrację
nieruchomości przyjmie emerytowany radca. Oferty Kurjer zdw 82 781

Kamienica
nowa, 4 lokatorów, dochód 8.000 zł cena 60.000, wpłaty 20.000, reszta 8 lat. Kossmann, Fredry 6 zdw 82 783

7 PIENIĄDZ

1 500 złotych
pożyczki poszukuję (zastaw pianino) Oferty Kurjer zdw 82 254

5 000
na 1 rok, procent 100 zł miesięcznie, poszukuje kupiec. Stare przedsiębiorstwo wartości 100 tysięcy bez długu jako gwarancja. Oferty Kurjer zdw 82 212

Kasjerka
z kaucją 2 000 zł ewentualnie zabezpieczeniem hipotecznem potrzebna. Oferty Kurjer zdw 82 326

Poszukuję
wspólnika do przedsiębiorstwa budowlanego z odpowiednim kapitałem Oferty Kurjer zdw 82 324

10 do 30 tysięcy
wypożyczę 15 proc. na pierwszych hipotekach domów czynszowych, obojętnie gdzie. Dokładny opis do Kurjera zdw 82 471

7 000
przystąpi doświadczony kupiec do intratnego interesu przy wspól. pracy. Oferty Kurjer zdw 82 386

Pożyczki
3 000 do 5 000 zł poszukuje solidna firma poznańska na dogodnych warunkach, przy pewnem ubezpieczeniu. Oferty przyjmuje Kurjer zdw 82 385

I. hipotekę
potrzebne 25—30 tysięcy zł na majątek ziemski, dobre warunki, procent podług ugody. Oferty Kurjer zdw 82 537

Przyjmę
wspólnika lub wspólniczkę z gotówką od 3000 zł do dwóch składów. Oferty Kurjer zdw 82 518

20 000 zł
pożyczki poszukuje. Łask, zgłoszenia Kurjer zdw 82 630

List
gruntowny 16 000 płatny za 2 lata oddam korzystnie. Oferty Kurjer zdw 82 768

Poszukuję
pożyczki 1.000 do 1.500 zł, jako procent dam dobry samochód w dom do użytku. Oferty Kurjer zdw 82 791

Pożyczki
wyskać mogą rolnicy, właściciele nieruchomości, urzędnicy itd. Biuro Banku Spółdzielczego Poznań, Fredry 2. Pw 10 563-60.123

8 DO WYNAJĘCIA

Mieszkanie
6 pokojowe, nowa willa, komfortowa, ogródek w Swarzędzu, czynsz umiarkowany. Do wynajęcia od 1 maja. Oferty „Par", Aleje Marcinkowskiego 11 poczta 54.194 Pw 10 497-54.194

Mieszkanie
3 pokoje ciepłe, kuchnia łazienka, służebny. Puszczykowo, na stałe, najchętniej urzędnikowi bezdzietnemu wynajmę. Oferty Kurjer zdw 80 620

5
pokoi z komfortem zaraz do wynajęcia. Marynarska 5 zdw 80 965

Mieszkanie
2 pokoje kuchnia, II. piętro czyste słoneczne, elektryczność, gaz, odstąpię za zwrotem kosztów. — Czynsz 45 zł miesięcznie. Zgłoszenia Kurjer zdw 81 722

Mieszkanie
pięciopokojowe przy Parku Wilsona jest od gospodarza zaraz do wynajęcia. Zgłoszenia poważnych reflektantów do Kurjera zdw 82 295

3 pokoje
z kuchnią i łazienką w nowym domu na Wildzie wydzierżawi gospodarz 1 maja. Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera pod zdw 82 335

Mieszkanie
4 pokojowe w śródmieściu ewentualnie na biuro od 1. 6. do wynajęcia wprost od gospodarza. Zgłoszenia Kurjer zdw 82 360

Mieszkań
kilka dwu i trzypokojowych, centrum Poznania, wprost od gospodarza do wydzierżawienia. Czynsz dwuletni zgóry. Zgłoszenia Kurjer zdw 82 349

Stróżostwo
(portjerstwo) oddam czystemu, rzetelnemu, bezdzietnemu małżeństwu starszemu w centrum. Oferty pisemne pod 15.97 do „Par", Aleje Marcinkowskiego. Pw 10 544-15.97

Pokój
z kuchnią, podwórze, stajnia zł 150 miesięcznie. Witt, Drużbackiej 1, parter Pw 10 531-54.236

Mieszkania
5—7 pokojowe, centrum, nowoczesny komfort za dzierżawę. Kurjer zdw 82 486

Czteropokojowe
willa, ogród, komfort, ul. Szelągowska 19, stróż. zd w82 511

Mieszkanie
2 pokoje i kuchnia Jeżyce przejęcie zaległej dzierżawy 2.000 zł zceduję. Oferty Kurjer zdw 82 271-2

Pokój
kuchnia, Świerczewska 23, Dębiec. zdw 82 259/60

Pokój
kuchnia 400 złotych w tem rok dzierżawa opłacona wynajmie Pawilon, Marszałka Focha 15. zdw 82 681-2

Wynajmę
2 pokoje kuchnię zaraz objęcie nowej dębowej sypia., i kuchni. Zagórze 13, gospodarz. zdw 82 647

Mieszkania
dwupokojowe, kuchnia, łazienka, Jeżyce, czteropokojowe, komfort, za czynszem miesięcznym wynajmę. Pawilon, Marsz. Focha 15. zdw 82 683

Gospodarz
odda dwa pokoje kuchnię. Kurjer zdw 82 661

Mieszkanie
sześciopokojowe, komfort, śródmieście, czynsz trzymiesięczny, tamże dwupokojowe udzieleniem pożyczki 4 000 Telefon 4183. zdw 82 803

Pokój
kuchnia, 2a lata 800, skład kolonjalny 4 000 objęcie portjerstwa, „Obrona", Marsz. Focha 86. zdw 82 761

Mieszkanie
3 pokoje odstąpię. Oferty Kurjer zdw 82 600

Matejki
5 pokoi komfort, dzierżawa płatna miesięcznie 290 złotych oddam zaraz za 1.000 złotych. Oferty Kurjer zdw 82 547

Pokój
kuchnia i sklepem na parterze, po przebudowaniu zaraz do wynajęcia. Wpłata 1.000 złotych. — Oferty Kurjer Poznański zdw 82 546

Mieszkanie
2 pokojowe umeblowane odstąpię w każdej chwili za zgodą gospodarza. Czynsz opłacony zgóry za 2½ lata. Adres ekspedycja Kurjera zdw 82 702

Pokój
kuchnia z ogródkiem. Dobra komunikacja. Dworzec Ławica — przy placu ćwiczeń konnych. St. Aksamit. jw 5 880

Skład
mieszkanie, 6 ubikacyj, odda gospodarz. Gen. Prądzyńskiego 11. zdw 82 787

Mieszkanie
2 pokoje kuchnia, ładnie umeblowane Wilda, na czasokres pięcioletni najwięcej dającemu za dzierżawę zgóry wynajmę. Zgłoszenia Kurjer zdw 82 741

9 SZUKA MIESZK.

Poszukuję
2 do 3 pokoi z kuchnią i łazienką za dzierżawę, ewtl. rok zgóry. Agenci wykluczeni. Zgłoszenia Kurjer zdw 81 877

Poszukuję
mieszkania 6—8 pokoi na I. piętrze w śródmieściu Poznania wprost od p. gospodarza. Zgłoszenia Kurjer, Poznański zdw 82 003

4 pokoje
z komfortem wprost od gospodarza nie wyżej II. piętro za czynszem rocznym zgóry natychmiast poszukiwane, dzierżawa najwyżej 200 złotych, strona południowo wschodnia, okolica Jeżyce lub Łazarz. Zgłoszenia Kurjer zdw 82 239

Poszukuje
się w Poznaniu mieszkania 10 pokojowego lub willi z ogrodem. Zgłoszenia pod dp 3 343

2 lub 3
pokoje kuchnie przynależytości poszukuje od lipca lub rychlej wprost od gospodarza starszy urzędnik. Oferty do Kurjera zdw 78 941

Poszukuję
2 pokoi z kuchnią i przynależytościami za czynszem miesięcznym ewentualnie kwartalnym. — Oferty pod zdpw 80 497

Mieszkania
2—3 pokojowego z kuchnią w śródmieściu chętnie z łazienką, poszukuje pani na stanowisku. — dzierżawę zgóry. Kurjer zdw 80 557

3
pokoi poszukuje emeryt. Oferty Kurjer rw 13 811

Mieszkania
3—4 pokojowego za dzierżawę, ewentualnie rok zgóry poszukuję wprost od gospodarza. Zgłoszenia Kurjer zdw 82 354

Poszukuję
czteropokojowego mieszkania nie wyżej II. piętra, komfortowego, płacę czynsz zgóry. Oferty Kurjer zdw 82 041

Niższy
urzędnik państwowy bezdzietny poszukuje w śródmieściu pokoju kuchnią od gospodarza lub lokatora. Dzierżawa zgóry Oferty zdw 82 286

Zamienię
samochód na trzypokojowe mieszkanie. Oferty Kurjer zdw 82 325

Mieszkania
7—9 pokojowego wprost od gospodarza poszukuję. Oferty Kurjer zdw 82 320

Urzędnik
państwowy szuka pokoju z kuchnią czynsz rok zgóry. Później bardzo punktualny płatnik. — Zgłoszenia Kurjer zdw 82 466

Poszukuję
2 pokoi z kuchnią, nie wyżej II. piętra od gospodarza. Pośrednicy wykluczeni. Oferty podaniem warunków do Kurjera. zdw 82 462

Za
dwa pokoje ewentualnie pokój z kuchnią dam aparat czterolampowy, najnowszej konstrukcji z głośnikiem łaskawe oferty Kurjer zdw 82 395

2 — 3 pokoi
słonecznych poszukuje wprost od gospodarza dzierżawa zgóry. — Oferty Kurjer zdw 82 409

Mieszkanie
słoneczne, 2 lub 3 pokoje z kuchnią, komfort, wprost od gospodarza możliwie Jeżyce, płacę czynsz zgóry lub dam pożyczkę na hipotekę. Oferty Kurjer zdw 82 439

Pani
samotna szuka 1—2 pokojowego mieszkania. Dam czynsz zgóry, ewentualnie pożyczkę. Oferty Kurjer zdw 82 436

Pokoju
z kuchnią poszukuje młode małżeństwo w Poznaniu. Płaci rok zgóry. Oferty kierować Kurjer Poznański zdw 82 432

Urzędniczka
poszukuje ładnego pokoju, śródmieściu, używaniem kuchni. — Oferty cena Kurjer zdw 82 429

Bezdzietne
małżeństwo szuka skromnego mieszkania wprost od gospodarza, dzierżawa płatna za rok zgóry. Zgłoszenia Kurjer zdw 82 506

Poszukuję
2—3 pokoi, kuchnia zaraz. Czynsz zgóry 600 zł. gospodarz. Oferty Kurjer zdw 82 640

Mieszkania
2 lub 3 pokojowego z przynależnościami nie wyżej 2 piętro, dla starszego bezdzietnego małżeństwa wprost od gospodarza poszukuje. Adres Kurjer zdw 82 660

Bezdzietne
małżeństwo szuka mieszkania jedno lub dwupokojowego. Zgłoszenia Agencja Kurjera Poznańskiego. Gniezno 105. nw 9317

Młode
małżeństwo poszukuje mieszkania jedno lub dwupokojowego. Zgłoszenia Kurjer nw 9318

3—8
pokojowego mieszkania poszukuję, okolica Rynek Wildecki. Oferty Kurjer zdw 82 663

3—8
pokojowego mieszkania poszukuje, okolica Rynek Jeżycki. — Oferty Kurjer zdw 82 662

4—5
pokojowego mieszkania w śródmieściu poszukuję natychmiast nie wyżej III piętra. Oferty proszę zgłaszać piśmiennie pod adresem Marjan Molikowski, Naczelnik Wydziału Banku Rolnego, Kantaka 10, lub telefonicznie 25 37 od 10 do 3 po południu. zdwp 82 763

Mistrz malarski
poszukuje trzech lub czterech pokoi od gospodarza. Oferty Kurjer zdw 82 586

2—3
pokoi z wygodami poszukuje za czynszem. Oferty Kurjer jw 5853

Poszukuję
2 pokoi z kuchnią względnie 3 wprost od gospodarza, czynsz rok zgóry. Oferty Kurjer zdw 82 719

Mieszkanie
2—3 pokojowe słoneczne z przynależnościami możliwie wprost od gospodarza poszukuję. Dzierżawa zgóry. Oferty Kurjer zdw 82 717

10 ZAMIANA MIESZKANIA

8 pokoi
wszelki komfort Łazarz, zamienię na 4—5 pokoi z łazienką, balkonem bliżej śródmieścia. I piętro Zgłoszenia Kurjer zdw 81 746

Słoneczne
3 pokoje kuchnia (Wilda) zamienię na podobne lub większe bliżej śródmieścia ewentualnie dopłata. Oferty Kurjer zdw 82 097

Zamienię
3 pokoje kuchnię, śródmieście na kolonjalkę z mieszkaniem lub oddam takowe. Oferty Kurjer zdw 82 562

Zamienię
mieszkanie słoneczne, jednopokojowe z kuchnią i ogrodem na takie same bez ogrodu. Oferty Kurjer d 3371

11 POKOJE UMEBL.

Swobodny
czysty, słoneczny, spokojny, b. dobrze umeblowany, I. piętro, elektr., łazienka, balkon, ew. fortepjan, niedaleko Teatru W. wynajmę. 7—9 wieczór Adres Kurjer zdw 82 100

Sypialnię
i gabinet razem lub oddzielnie odnajmę, elektryczność. Staszica 19, I., prawo. zdw 82 025

Pokój
dwuosobowy wynajmę Długa 4, parter, prawo. zdw 82 014

Pokój
dla 2 panów. Gąsiorowskich 11, mieszkanie 6. zdw 82 158

Jeżyce
dwuosobowy tanio. Polną 16 mieszkanie 8. zdw 82 292

Skromnej
panienki na wspólny, miły pokój poszukuję. Przemysłowa 36 mieszkanie 9. zdw 82 119

Dwuosobowy
frontowy, słoneczny elektryczność. Sczanieckiej 1, m. 15. zdw 82 007

Pokój
umeblowany, frontowy, Niegolewskich 2, I., lewo. zdw 81 868

Odnajmę
pokój słoneczny Św. Marcin 64. Mecweldowska. zdw 81 544

Pokój
Skryta 1, parter, lewo. zdw 81 765

Blisko opery
elegancki pokój elektryczność 1 maja solidnemu panu. Wały Ważów 3 a, m 1 zdw 82 306

Balkon
łazienka czysty. Wały Zygmunta Starego 6, III., lewo. zdw 82 372

2 paniom
frontowy, Śniadeckich 21, m. 5. zdw 82 367

Dwuosobowy
Wierzbięcice 11, III., lewo. zdw 82 355

Tani
dwuosobowy, 27 Grudnia 19, Strzelecka. zdw 82 353

Pokój
wolny. Piasecka. Skryta 13. zdw 82 350

2 pokoje
gabinet sypialny, wynajmę. Słowackiego 25 m. 11. zdw 82 343

Dwuosobowy
komfortowy utrzymanie korzystnie. Matejki 39, I., lewo. zdw 82 330

Pokój
wynajmę. Kopernika 4, I. prawo. zdw 82 328

Pokój
frontowy wynajmę 2 osobom — stałym. Działyńskich 9, parter, lewo. zdw 82 318

Niekrępujący
Polna 16, II., lewo zdw 82 317

Pokój
utrzymaniem. Prusa 2, m. 7. zdw 82 315

Niekrępujący
frontowy, czysty, pokój zaraz. Kantaka 1, II., prawo. zdw 82 482

Pokój i pokoik
umeblowany. Poznańska 27 a, I., prawo. zdw 82 481

Dwuosobowy
Matejki 5, II., front, prawo. zdw 82 476

Niekrępujący
1—2 paniom z pościelą. Przybyłowicz, św. Marcin 64, II. drugie podwórze. zdw 82 470

Pokój
dla 2 panów Gąsiorowskich 10, mieszkanie 10. zdw 82 469

Pokój
frontowy 1—2 osób. Śniadeckich 18, m. 9. zdw 82 461

Pokój
wynajmę. Św. Wojciech 5, III., prawo. zdw 82 457

Frontowy
duży pokój, dla dwóch, trzech osób. Aleje Marcinkowskiego 17a II. piętro. zdw 82 455

Pokój
słoneczny, parterowy, używanie kuchni. Focha 32, kolonjalka. zdw 82 445

Pokój
umeblowany utrzymaniem 1—2 tanio wynajmę. Grobla 1 b, III., prawo, narożnik Wielkich Garbar. zdw 82 396

Pokój
Przemysłowa 12 III., prawo. zdw 82 391

Balkonowy
słoneczny, I. piętro, 50 złotych tylko solidnej, kulturalnej osobie Raczyńskich 2, mieszkanie 4 (przy Placu Bernardyńskim). — Obejrzeć 4—5. zdw 82 388

Elegancki
pokój, elektryczność. Jeżycka 41, m. 6. zdw 82 412

Pokój
św. Marcin 4 III. Jedrow zdw 82 403

Pokój
słoneczny 1—2 panom, paniom — Kraszewskiego 9 a, I. zdw 82 451

Pokój
dwom panienkom odnajmę, przy ulicy Grunwaldzkiej. Wskaże Kurjer zdw 82 448

Panienki
lub małżeństwo Zielona 7, parter podwórze. zdw 82 435

Pokoik
skromny panu, drugi pokój wspólny. Ogrodowa 15, podwórze lewo, I. zdw 82 431

2 pokoje
jeden wspólny, a drugi wolny panom wynajmę. Górna Wilda 45, I. lewo. zdw 82 427

Młyńska
12, I., prawo, pokój zdw 82 424

Pokój
elektrycznością, pościelą lub bez inteligentnemu panu wynajmę. Wielgoszowa, Słowackiego 37. zdw 82 492

Pokój
2—1 osobie elektryczność. Kraszewskiego 8, I. prawo. zdw 82491

Pokój
jedno lub dwuosobowy Wierzbięcice 46, front III lewo. zdw 82 500

Blisko Zamku
pokój całym komfortem, obsługa I piętro panu 1 maj. Adres Kurjer zdw 82 496

Pokój
umeblowany dla dwóch pań z całkowitem utrzymaniem lub bez. Pawlak, Mostowa 29. zdw 82 504

Pokój
frontowy dwom panienkom wynajmę. Rybaki 8, I piętro, lewo. zdw 82 536

Pokój
1—2 panom Wierzbięcice 59, I., lewo. zdw 82 520

Przyjmę
na wspólny pokój dwie osoby. Józef Narloch, Zawady ul. Św. Wincentego 3, m. 6. zdw 81 853

Dąbrowskiego
25a, I lewo słoneczny 1—2 intelig. zaraz. zdw 82 510

Pokój
Strzelecka 11, I lewo. zdw 82 509

Pokój
frontowy, elektryczność. Składowa 11, mieszk. 9. zdw 82 516

Pokój
wynajmę panu. Reya 5, II ptr. prawo. zdw 82 515

Frontowy
dla inteligentnych. Szyperska 1, III. zdw 82 514

Pokój
słoneczny, dobrze umeblowany, elektr., łazienka. Polna 14, parter. zdw 82 636

Pokój
Wodna 13 I, podwórze. zdw 82 641

Pokój
jedno, dwuosobowy słoneczny, niekrępujące, pierwszy zaraz, drugi 1 maja. Kanałowa 7, II prawo. zdw 82 639

Pokój
umeblowany wynajmę małżeństwu lub 2 paniom. Młyńska 12, IV p., mieszkanie 12. zdw 82 651

Pokój
wejście z klatki schodowej elektr. światło do wynajęcia. Niegolewskich 16, mieszkanie 20. zdw 82 657

Wspólny
panu. Górna Wilda 32, mieszkanie 4. zdw 82 666

2
czyste pokoje jednoosobowe, światło elektryczne, telefon. Młyńska 13, wysoki parter, prawo. zdw 82 673

Pokój
na 2 osoby. Wały Królowej Jadwigi 11, mieszkanie 6. zdw 82 675

Pokoik
skromny dla dwóch do wynajęcia. Plac Nowomiejski 5, III., lewo, dom ogrodowy, 2 wejście. zdw 82 676

Pokój
wynajmę. Małe Garbary 14, parter rw 13 820

Pokój
niekrępujący 35 złotych, Wielkie Garbary 40, IV., prawo. zdw 82 602

Pokój
umeblowany z klatki schodowej, elektryczność. Niegolewskich 16, Dom ogrodowy I., lewo. zdw 82 617

Pokój
wynajmę. Łomżyńska, Śniadeckich 6a. zdw 82 621

Pokój
elektryczność, łazienka. Śniadeckich 9, parter, lewo. zdw 82 678

Wy' ornie
umeblowany pokój wynajmę. — Patschowska, Podgórna 13. zdw 82 698

Pokoje
słoneczne. Podolska 10, Solacz. zdw 82 696

Panom
panienkom Wizowa Wrocławska 13. zdw 82 699

Dwuosobowy
słoneczny, widok Park Wilsona, utrzymaniem Marsz. Focha 47 a, mieszkanie 2 zdw 82 779

Pokój
elegancko umeblowany z dobrem utrzymaniem dla inteligentnego pana na stałej posadzie zaraz do wynajęcia. Św. Marcin 24, mieszkanie 3. zdw 82 776

Pokój
frontowy 2—3 osobom utrzymaniem (bez), Słowackiego 37, mieszkanie 6. zdw 82 798

Pokoje
dla pań, Matejki 60, m. 3, po południu. zdw 82 801

Pokój
dwuosobowy Dąbrowskiego 52, I., prawo. zdwp 82 807

Pokój
wspólny panom całem lub częściowem utrzymaniem tanio Stary Rynek 43, m. 3 zdw 82 771

Wspólny
panom, Rybaki 7 II prawo. zdw 82 770

Pokój
dla 2 panów z własną pościelą zaraz lub 1. Generała Kosińskiego 25, I., prawo zdw 82 769

Niekrępujący
pokój dla 2 pań z używaniem kuchni, pościel pożądana. Tylne Chwaliszewo 26, parter. zdw 82 578

Pokój
2 panom, paniom. Piekary 7, III. zdw 82 584

Małżeństwu
Traugutta 5, mieszkanie 9. zdw 82 583

Pokój
Wierzbięcice 40, mieszkanie 9. zdw 82 581

Miły
czysty, frontowy, klatka schodowa, pościel konieczna. Szwajcarska 12a, II., prawo. zdw 82 580

Pokój
frontowy utrzymaniem wynajmę, Aleje Marcinkowskiego 17a, III., prawo. zdw 82 521

Pana
na pokój. Kwiatkowski, Rybaki 9. zdw 82 595

Pokój
frontowy dla dwóch panienek lub panów do wynajęcia. Rybaki 9, III., lewo. zdw 82 594

Pokój
frontowy, czysty, elektryczność lepszej osobie wynajmę. Popliński 7, parter, prawo zdw 82 593

Pokój
Jackowskiego 31, mieszkanie 7. zdw 82 549

Pokój
umebl. 2 osob. ewtl. używaniem kuchni. Kopernika 2, m. 8. zdw 82 541

Pokój
dla panienek. Wielkie Garbary 53, Hendrysiak. zdw 82 553

Pokój
panience. Św. Marcin 16/17, mieszkanie 13. zdw 82 570

1—2
eleganckie, przyległe pokoje, słoneczne. Bukowska 9, parter. zdw 82 569

Skromny
pokój zaraz tanio wynajmę. — Moller, Wierzbięcice 13. zdw 82 572

Słoneczny
pokoik korzystnie. Matejki 1, III. zdw 82 703

Niekrępujący
Wierzbięcice 18, parter, prawo. zdw 82 711

Zupełnie
niekrępujący w śródmieściu do wynajęcia. Adres wskaże Kurjer zdw 82 707

Wspólny
pokój dla panienki. Rom Szymańskiego 8, m. 16. zdw 82 683

Słoneczny
Majewska, Żupańskiego 2. zdw 82 720

Pokój
umeblowany ewtl. z dwoma łóżkami do wynajęcia zaraz. Mickiewicza 29, II., mieszkanie 5. zdw 82 713

Dwie
panny na pokój. Kaczmarek, Małe Garbary 3. rw 13 829

Wspólny
panom, elektryczność. Szkolna 3, prawo, mieszkanie 26. rw 13 830

Duży
pokój balkonowy z elektrycznością zaraz. Plac Bernardyński 4, I., lewo. rw 13 831

Pokój
z komfortem, wszelkie wygody. — Adres Kurjer, Stary Rynek rw 13 833

Pokój
panience, wspólny (studentka) dobrem utrzymaniem, pianino. Półwiejska 2, m. 6. zdw 82 767

Pokoik
małżeństwu. Poznańska 27 mieszkanie 4. jw 5 885

Pokój
zaraz. Patrona Jackowskiego 43, mieszkanie 4. jw 5 886

Wdowa
przyjmie starszą panią na wspólny pokój używaniem kuchni. — Flancowa, Mylna 4. jw 5 879

Pokój
z klatki schodowej, bez pościeli, zaraz. Słowackiego 42, I., prawo. jw 5 873

Młyńska 3
mieszkanie 9, dwuosobwy utrzymaniem. zdw 82 830

Pokój
1—2 osobowy, front, I. piętro, mieszkanie 3, zaraz lub 1. Łąkowa 13. zdw 82 788

Pokój
dobrze umeblowany, elektryczność, łazienka Plac Nowomiejski 9, mieszkanie 6. zdw 82 812

2 pokoje
razem lub oddzielnie. Zielona 6. II. zdw 82 820

Umeblowany
Cieszkowskiego 7 m 12. zdw 82 821

Niekrępujący
Patrona Jackowskiego 35 II. prawo. zdw 82 824

Pokój
wynajmię. Jeżyca 45, mieszk. 9. zdw 80 823

Dwa
pokoje słoneczne nowoczesne wygody Wały Jagiełły 20. m 5 narożnik Półwiejskiej. zdw 80 322

Dwuosobowy
balkonwy, frontowy, sympatyczny Zielonacka, Mostowa 14, I. zdw 82 733

Frontowy
utrzymaniem bez wynajmę. Półwiejska 31, I., lewo. zdw 82 749

Pokój
Wierzbięcice 39 a, parter, prawo. zdw 82 744

Pokój
umeblowany, Ratajczaka 11 a, III wejście, mieszkanie 68. zdw 82 751

12 SZUKA POKOJU

Urzędnik
inteligentny poszukuje w śródmieściu niekrępującego pokoju umeblowanego od dnia 1 5 31. Łaskawe oferty z podaniem ceny upraszam skierować do Kurjera pod zdw 82 288

Nauczycielka
poszukuje pokoju (dom poważny, śródmieście). Oferty Kurjer zdw 82 063

Pokoju
taniego skromnego poszukuje panienka. Zgłoszenia Kurjer zdw 82 344

Pan
poszukuje pokoju. Zgłoszenia z podaniem ceny Kurjer zdw 82 338

Skromna
poszukuje wspólnego, najchętniej samotnej staruszki. Ofetry Kurjer zdw 82 488

Pokoju
poszukuję od 1. 5. najchętniej Jeżyce lub okolica. Oferty podaniem ceny Kurjer zdw 82 410

Skromnie
umeblowanego pokoju dla pani. Oferty Kurjer zdw 82 452

Inżynier
poszukuje 1. 5. komfortowego, słonecznego pokoju ew. dwa — możliwie Jeżyce. Oferty Kurjer zdw 82 438

2 — 3
pokoi z pełną używalnością kuchni z meblami lub bez poszukuje bezdzietne, solidne małżeństwo Zgłoszenia Kurjer zdw 82 420

Pokoju
z kuchnią lub próżnego, możliwie w śródmieściu poszukuje zaraz. Oferty Kurjer zdw 82 417

Pan
poszukuje małego skromnego pokoju w śródmieściu. Oferty Kurjer zdw 82 416

Pokój
próżny Solacz Jeżyce zgóry płacę Oferty Kurjer zdw 82 501

Krawiec damski
szuka pokoju u krawcowej, panny starszej lub wdowy, ożenek niewykluczony. Oferty do Kurjera zdw 82 507

Solidna
panna szuka pokoju niekrępującego w śródmieściu. Oferty Kurjer zdw 82 690

Pokoju
poszukuję całkowitem utrzymaniem, okolica Parku Wilsona, Błoni Grunwaldzkich. Warunek konieczny absolutny spokój. Zgłoszenia Kurjer zdw 82 687

Panienka
szuka niekrępującego, skromnego pokoiku do 25 zł. Oferty Kurjer zdw 82 574

Solidna
pani szuka pokoju i pokoiku na szwalnię w śródmieściu. Zgłoszenia Kurjer zdw 82 689

Jeden
ew. dwóch pokoi próżnych w śródmieściu poszukuję. Zgłoszenia Kurjer zdw 82 709

Pokoju
niekrępującego szuka inteligentny pan, około 50 zł. Jeżyce Oferty Kurjer jw 5 872

13 LOKALE

Na biuro
2 umeblowane pokoje oddam zaraz w centrum. Adres Kurjer zdw 82 103

Na
urządzenie hotelu lub pensjonatu wydzierżawi gospodarz w śródmieściu Poznania narazie 6, później do 22 pokoi. Kurjer Poznański zdw 80 362

Ubikacja
nadająca się na warsztat i mieszkanie do wynajęcia Dąbrowskiego 69. Stróż. zdw 82 093

Pokoju
większego i mniejszego, niekrępującego lub salki względnie lokalu handlowego w centrum poszukuje na stałe zaraz lub później Korporacja akademicka — Oferty Kurjer zdw 82 373

Skład
z dwoma oknami, pokój, kuchnia, nadający się na każde przedsiębiorstwo, prócz bławatów i konfekcji w ruchliwem mieście w rynku natychmiast do wynajęcia. Dzierżawa na rok zgóry 650 zł. Oferty Kurjer zdw 82 377

Na biuro
1 lub 2 pokoje z meblami lub bez. Adres Kurjer zdw 82 348

Ubikacje
cirka 40 m2 kompletnem urządzeniem biurowem, telefonem przy Alejach Marcinkowskiego na przemysł lub biura do nabycia. Zgłoszenia Kurjer zdw 82 628

Ubikacje
(warsztatowe) szopy, plac, poszukuje. Oferty Kurjer zdw 82 656

Stajnia
do wynajęcia. Nowicki, Kościelna 16. Zgłoszenia pomiędzy 2—3. zdw 82 644

Warsztat
z kantorkiem, nadający się na każde przedsiębiorstwo wynajmie właściciel. Górna Wilda 94. zdw 80 800

Szukam
składu paieru z pokojem lub próżnego składu z pokojem. Oferty Kurjer zdw 82 573

Ubikacji
warsztatowych ca. 80 m2 możliwie w centrum poszukuje. Zgłoszenia Kurjer zdw 82 710

Składu
z 1 lub 2 oknami w śródmieściu poszukuję Oferty z ceną do Kurjera dw 3 376

14 DZIERŻAWY

2 garaże
zaraz lub 1 5. ul. Rzeczypospolitej 2. zdw 82 300

Garaże
wolne do wynajęcia Sp. Akc. „Elibor". ul. Gąsiorowskich 6. Pw 10 508-15.33

Do wydzierżawienia
ogrodnictwo w powiatowem mieście w tem 4 morgi ziemi dobrej, drzewa owocowe, 65 okien inspektowych, duża cieplarnia skład z mieszkaniem itd. zaraz do wynajęcia z powodu stosunków rodzinnych. Zgłoszenia do Kurjera zdw 81 747

Skład
z przyległem trzypokojowem mieszkaniem do wydzierżawienia zaraz. Warunek roczna dzierżawa zgóry. A. Dębicki, Września Rynek. zdw 82 347

Bufet
skład kolonjalny i rzeźnicki na boisku Klubu Sportowego „Warta" z powodu wyjazdu zaraz do odstąpienia. Zgłoszenia Poznań, ul Rolna 37, trybuna Klubu Sp. „Warta". zdw 82 308

Ogród
wydzierżawię 3 000 m2 narożnik ul. Miłej i Dąbrowskiego także na parcele. Zgłoszenia Kantaka 8 II., prawe schody, od 1—4. zdw 82 401

Piekarnia
w pełnym biegu do wydzierżawienia. Zgłoszenia Agencja Kurjera Poznańskiego Gniezno 87. nw 9319

Dzierżawy
200—300 mórg poszukuje. Opis, warunki Kurjer zdw 82 665

Folwarczek
400 mórg wydzierżawię z powodu choroby na bardzo dogodnych warunkach, później na własność, 40 funt. morga. Objęcie 25.000. — Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 82 611

Wydzierżawię
plac 1 600 kwm. w śródmieściu przy ruchliwej ulicy na dłuższe lata korzystnie. Zgłoszenia Górna Wilda 158, Niewiada. zdw 82 734

15 UZDROWISKA

Zaleszczyki
komfortowy pensjonat „Ustronie" otwarty 1 maja. Ceny niskie. Wysyła prospekty. Informacje: Nadachowska, Kraków, Kraszewskiego 27. nw 9232

Puszczykowo
2 pokoi z kuchnią pod lasem okolicy kościoła na lato pszukuję. — Zgłoszenia Kurjr zdw 82 591

„Miłowody" Zakład przyrodoleczniczy
leczy nerwy choroby wewnętrzne ceny niskie. Poczta stacja kolejowa Obornik Wlkp. zdw 76 140

Willa
w Puszczykowie, 4 pokoje umeblowane, śliczny park zaraz lub 1 maja. Telefon 78-76. zdw 82 281

Do wynajęcia
pokoje z kuchnią lub bez Puszczykowo. „Domek Irki". Antoniewiczowa zdw 80 379

W Puszczykówku
na letni sezon wynajmę pokój, dwa pokoje z kuchniami. Adres Kurjer Poznański zdw 82 390

Rabka
Pensjonat „Sławomir" czynny cały rok. Znany z dobroci kuchni i wygód. Poleca pokoje czyste, słoneczne. Ceny przystępne. nw 9307

Puszczykowo
mieszkanie i pokoje na sezon letni wynajmuję. Informacje: Poznań, Wały Królowej Jadwigi 3 II. piętro. zdw 82 658

W Puszczykowie
kiosk z pokojem w najlepszem położeniu zaraz na własny rachunek. Adres Kurjer zdw 82 579

16 OSOBISTE

Ostrzegam
przed nabyciem weksli od Jana Walczaka oraz innych osób za które nie odpowiadam, Antoni Wolski, Rudki, poczta Ostroróg, pow. Szamotuły. nw 9279

Wieślarko
Trafne rady Chętnie skorzystam i zapoznam. zdw 82 309

Zochna
list posterestante. T. zdw 82 550

Oddam
noworodka (nieochrzcone) na własność lepszej rodzinie Adres wskaże Kurjer Jeżyce jw 5860

Panią
która zostawiła broszkę w składzie, św. Marcin proszę odebrać ją. zdw 82 721

21 ZGUBY

Zgubioną
książeczkę wojskową na nazwisko Piotr Lisiecki, Poznań, Bukowska 25, unieważniam zdw 81 850

Zgubiłem
książeczkę wojskową na nazwisko Bąkowski Czesław, Piaskowa 4. zdw 82 034

Pies
wilk zaginął. Uprasza się o odprowadzenie za wynagrodzenie. — Stary Rynek 62, skład. rw 13 823

22 ROZMAITE

Zł 1,90, 2,90, 3,90
pończochy jedwabne, pończochy jedwabne do grania prima pończocha jedwabna nadzwyczaj trwała od 4.90 poleca Specjalny Magazyn Pończoch J. Schubert, Wrocławska 5. Pw 10 213 13.95

Żurnale
wiosenno-letnie sukniowe, kostjumowe, fartuchowe, bieliźniane dziecięce, kapeluszowe, obuwnicze, męskie. Sprzedaż, wypożyczanie. Sobczak, Wrocławska 19 podwórze Pracownia manekinów. zdw 80 217

2.90 zł
koszula sportowa chłopięca z wykładanym kołnierzykiem, koszula męska płócienna od 2.90, koszula trykotowa wierzchnia od 3.90, kalesony męskie trykotowe od 2.90 poleca Fabryka Bielizny J. Schubert, Wrocławska 3. Pw 10 334-13.99

Trykotaże miarowe
kostjumy sportowe garsonki, swetry, pulowery, sukienki ubranka, kombinacje itp. korzystnie „Tricot", Romana Szymańskiego 10. III. przy Świętokrzyskim. Pw 9 507

Firma Radjoton
zorganizowała bezpłatne pogotowie radjowe, bada fachowo aparaty detektorowe i lampowe. Kto nie jest zadowolony ze swego aparatu lub jeszcze radja nie posiada, niech korzysta z tej bezpłatnej pomocy. Nowoczesne schematy 1 zł. Radjoton F. Wieczorek i W. Rzemyszkiewicz, Poznań, ul. Półwiejska 4, telefon 22-10. dw 3304

Akuszerka
Kleinwächterowa, Poznań centrum ulica Romana Szymańskiego 2 pierwsze piętro lewo drugi dom od Pl. Świętokrzyskiego zdw 76 153

1,30 zł
doskonałe, pożywne, domowe obiady na maśle. Wiadomości Ślusarska 7, księgarnia. zdw 82 308

Pensjonat
dla przyjezdnych Poznań, Gwarna 17. II. Pokoje umeblowane większe i mniejsze. Ceny niskie. T. Rowecka zdw 82 441

Dziecko
na wychowanie przyjmę. Marji Magdaleny 3, J. Kubiak. zdw 82 400

Malarskie
prace, stawianie piecy, starannie tanio. Osiński, Palacza 94. zdw 82 444

Nauki
pisania maszyną udziela tanio. Biuro, Piekary 6. zdw 82 458

Brzoskwinie
morele poleca Piliński zdw 80 447

Glicynje
migdały kwiatowe poleca Piliński zdw 82 447

Drzewka
owocowe, krzewy poleca Piliński. zdw 82 447

Bzy
róże w najlepszych odmianach poleca Piliński. zdw 82 447

Dziczki
drzew owocowych, róż bzu, machonji poleca Piliński, Górczyn, Szosa Okrężna, obok warowni 9, dojazd 4, przystanek końcowy, telefon 70-06 zdw 80 447

Pracownia Gorsetów „Wanda"
Ratajczaka 27, wykonuje szybko sumiennie wszelkie gorsety pasy bandaże do po ciąży operacji itp. Biustonosze wszelkiego rodzaju oraz reparacje zdw 80 162

Dziecko
inteligentnych rodziców przyjmę na wychowanie. Adres Kurjer zdw 82 502

Krawcowa
wykonuje elegancko suknie od 8—15. Głowacka, Romana Szymańskiego 5. zdw 82 622

Reparacje
pończoch i wszelkich trykotaży wykonuje szybko tanio i akuratnie Przy pończochach zniszczonych stóp nie usuwać Trykot, Masztalarska 6 zdw 81 356 7

Wózki
dziecięce i budki odnawia ceratą i reparuje, maluje; gumy na składzie. Razer, Szewska 11. zdw 82 564 5

Chiromantka
zagraniczna przepowiada z kart, z ręk, codziennie wiele podziękowań. Górna Wilda 51, m. 8. zdw 82 632

Krawcowa
przyjmuje prace w dom, poza dom. Pocztowa 3, m. 9. zdw 82 650

Fotografje
portrety Bracia Pęcherscy, — Aleje Marcinkowskiego nr. 8. — Ceny zniżone dw 3276

Monogramy Siostry Streich
mereżki, hafty do bluzek i sukien wszelkie narysowania najtaniej. Św. Marcin 43, pomiędzy Zamkiem i ul Gwarną. Tw 1 335

Suknie
płaszcze, kostjumy. Salon Mód „Henriètte", Ratajczaka 15 (Pasaż). zdw 82 668

Kapelusze
damskie tanio oraz przeróbki. Salon Mód „Henriètte", Ratajczaka 15 (Pasaż). zdw 82 667

Detektywne
dwudziestoletnie biuro „Greif", Ratajczaka 15 (Apollo). Wywiady, obserwacje. zdw 78 796

Malarskie
prace wykonuję czysto i tanio. Tynecki, Rzeczypospolitej 9. zdw 80 806

Telefon
św. Marcin odstąpię. Oferty Kurjer zdw 82 746

Oddam wykonanie pracy
obicia piecyków 14×9×22, ¾ mm. blachą, ca. 80 sztuk, zarazem podnitowanie ca. 50 sztuk płyt kolowych. Oferty do dnia 22. b. m. przyjmuje St. Fagiewicz, mistrz garncarski, św. Marcin 16/17. zdw 82 740

Pomiary podziały gruntów niwel. osuszania
przeprowadza prawidłowo biuro mierniczo melj. Poznań, Śniadeckich 16, mieszk. 9. zdw 82 592

Wspólnik (czka)
do składu w Poznaniu, gotówką 5 tys. poszukiwany. Oferty Kurjer zdw 82 599

Salon Mód
pracownia sukien kopletów, wypraw ślubnych płaszczy, kostjumów, wykonanie pierwszorzędne tanio i do każdego czasu. Jankowski, Kręta 23. zdw 82 575

Suknie
kostjumy, płaszcze, wykonywa Gałązkowa, Focha 98, VIII. 19. zdw 82 568

Oczka tanio
zaciągam pończochach. Witkowska Strzelecka 2. zdw 82 700

Oczka
podnoszę pończoszkach, trykotach. Michalska, św. Marcin 63. zdw 82 712

Nadrabiam
jedwabne pończochy, podnoszę oczka, Nowy [illegible] ek 9/10. [illegible] 2 727

Ogrodnik
sadzę, wycinam, spryskuje chemikalją drzewa i krzewy, zakładam nowe ogrody. Galas, Jeżycka 30. jw 5 881

Obiady
także djetetyczne. — Młyńska 3, mieszkanie 9. zdw 82 831

Tapicer
wykonuje tanio wszelkie prace tapicerskie Oferty Kurjer zdw 80 804

Oddam
dziecko 1 miesięczne (dziewczę) za własne. Oferty Kurjer zdw 82 816

23 OŻENKI

Która
z pań, dobrego charakteru, posiadająca mieszkanie, pozna kawlera, lat 28, na stałej posadzie dobrze sytuowanego Cel matrymonjalny. Sprawę traktuję poważnie. Oferty Kurjer zdw 82 060

Kawaler
posiadający gotówkę poślubi panią mającą gospodarstwo lub dom. Oferty (nieanonimowe) przyjmuje Kurjer zdw 82 287

Kawaler
lat 28, kończący wyższe studja, pragnie poznać inteligentną sympatyczną i możliwie ładną panienkę Cel matrymonjalny. Bliższe szczegóły listownie. Oferty z fotografją Warszawa Główna, poste restante Tadeusz Sowiński Natychmiastowy zwrot fotografji zapewniam. zdw 80 233

Panienka
miłej powierzchowności, gospodarna, posiadająca w Poznaniu dom i 10 tysięcy. Panowie religijni, na dobrej i stałej posadzie urzędniczej raczą oferty nadesłać do Kurjera zdw 82 137. Cel matrymonjalny

Dwaj lekarze
poślubią zdecydowane panie. — Oferty nieanonimowe przyjmuje Kurjer zdw 80 070

Profesor
poślubi przystojną panią, majątek obojętny Oferty (anonimy bez odpowiedzi) kierować do Kurjera zdw 82 074

Dla
mej szwagierki panny nie dzisiejszych poglądów z mieszkaniem szukam męża tej samej zasady na stanowisku od 35 do lat 40 Wdowiec z dzieckiem nie wykluczony Oferty Kurjer zdw 80 057

Urzędnik
wdowiec na stanowisku, szuka żony. Panie lub bezdzietne wdowy raczą łaskawie złożyć oferty z fotografją Agencji Kurjera, Krotoszyn. nw 9303

Panna
lat 28, gospodarna, dwa pokoje kuchnia szuka męża na dobrem stanowisku Oferty Kurjer zdw 82 364

Kawaler
inteligentny, przystojny, kupiec, 38 lat, posiadający interes w Poznaniu wartości 100 tys. 4 pokoj. mieszkanie, zrównoważony bez nałogów powodu obecnego kryzysu popadł w długi. Która pani, młode wdowy nie wykluczone, wyratuje mnie przed ruiną? Oddam serce dożywotnią wdzięczność Gwarancja cały interes Łaskawe zgłoszenia fotografja Kurjer zdw 82 332 Dyskrecja, zwrot zapewniam honorem Cel matrymonjalny.

Mistrz
fryzjerski, samodzielny, lat 27 — pragnie się ożenić z kależanką. Posag mile widziany. Oferty Kurjer zdw 82 449

Kawaler
wiek średni, fachowiec (Wlkp.), posiada gotówki 20 000 zł. Cel matrymonjalny. Oferty Kurjer zdw 82 304

Młoda
panienka z zawodu krawcowa, gospodarna, oszczędna pragnie poznać pana, najchętniej kolejarza, któryby dopomógł pożyczką 200 zł. Panom zależącym na dobrej żonie proszę nadesłać spieszne oferty do Kurjera zdw 80 387

Kawaler
lat 32, posiadający zakład fryzjerski, mieszkanie 2 000 zł, poszukuje panny wdówki nie wykluczone, celem ożenku. Oferty Kurjer zdw 82 399

Panienka
posiadająca 50.000, realność, poślubi pana dobrze sytuowanego. Zgłoszenia biuro matrymonjalne „Rekord", Skarbowa 15, telefon 40 18. zdw 82 538

Nawiążę
korespondencję celu matrymonjalnym z panią, która dopomoże u kończenia studjów. Oferty Kurjer zdw 82 642

Ciemnoblondynka
lat 30 średniego wzrostu (korpulentna), szlachetnego charakteru lecz biedna sierota poszukuje męża urzędnicy, kolejarze i rzemieślnicy chętnie widziani. Zgł. Kurjer zdw 82 645

Pani
lat 37, posiadająca skład i 3 pokojowe mieszkanie, szuka męża lat 38—46 na dobrem stanowisku lub samodzielnego z gotówką. Oferty zdw 82 659

Która
szlachetna pani da egzystencję przystojnemu, 25 letniemu młodzieńcowi? Oferty Kurjer zdw 82 674

Poznam
samotnego solidnego urzędnika. Cel matrymonjalny. Oferty Kurjer zdw 83 764

Kawaler
lat 30, urzędnik etatowy, przystojny brunet, szuka panny w celu matrymonjalnym. Najchętniej blondynki, miłe, z cośkolwiek gotówki. Zgłoszenia Kurjer zdw 82 637

Dla mojej znajomej
kresowianki, wdówki, lat 40, posiadającej własne eleganckie mieszkanie, prowadzi przedsiębiorstwo prywatne, poszukuje towarzysza życia, panowie lat 40 do 50 ze sfer urzędniczych, na stanowisku. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 82 610

Młody
przystojny właściciel poważnej firmy przemysłowo-handlowej zawrze znajomość z odpowiednią panią w celu matrymonjalnym z większym posagiem. Zgłoszenia możliwie z fotografją do Kurjera pod zdw 82 797

Której z pań
zależy na szczęśliwem życiu małżeńskiem? Kawaler lat 28 samodzielny obuwnik szuka znajomości posag pożądany. Tylko poważne oferty Kurjer zdw 82 799

Panna
43, biedna, religijna, spędziła życie niewinnie, poszukuje męża dobrego. Emeryci, inwalidzi, rzemieślnicy, ułomni, lekko płucno chorzy. Kurjer zdw 82 742

24 NAUKA

Rozpoczynam kurs tańca
Mikołajczak, Pocztowa 29. Pw 10 528-15 69

Niemiecki, angielski
polski, słownie pisemnie do tłomaczeń, korespondencji lub innej posady zdw 81 071

Student
za pokój lekcyj. Kurjer zdw 81 846

Szkoła tańców
Baletmistrza Szczurka, Ratajczaka, Dom Rzemieślniczy zdw 82 322

Angielskiego
łatwa metoda tanio zdw 82 437

Kursy tańców
Opaliński, 27 Grudnia 19, II. zdw 82 621

Kursy
kroju, modeli, szycia do samodzielności szybko, tanio udziela Strojna, Grunwaldzka 5. zdw 82 626-7

Matematyk
udzieli lekcji. zdw 82 643

Francuskiego
udziela korzystnie Sorbonistka. Oferty Kurjer zdw 82 064

Kursy
stenografji, pisania na maszynach, książkowości Tyran-Zaworskiej Strzelecka 33. zdw 82 778

Francuskiego
udziela Francuz, nauczyciel. Oferty Kurjer zdw 82 726

Książkowości
bilansów, stenografji, ortografji polskiej, niemieckiej udziela Kromczyńska, Ogrodowa 16. zdw 82 723

25 MUZYKA

Fortepian
i skrzypiec (metodą zagraniczną) udziela Maciejowska, Górna Wilda 56. zdw 81 230

Pierwszorzędna
orkiestra (od duetu począwszy) dobrze zgrana z obszernym repertuarem, wolna 1 maja. Oferty Kurjer zdw 81 222

Lekcje
gry na fortepianie tanio. św. Marcin 47, Pilarska, dyplomowana nauczycielka. zdw 82 092

Pianino
kto wypożyczy? Oferty Kurjer zdw 82 341

Pianista
(accordeon) wolny zaraz lub 1. 5. Oferty Kurjer zdw 82 418

Na cytrze
koncertowej udziela lekcji. 27 Grudnia 19, II. zdw 82 623

26 ROZRYWKA

1½ zł
największa wypożyczalnia w Poznaniu. Wielki wybór ostatnich nowości. Katalog: 128 stron bezpłatnie. Zamiejscowym specjalne udogodnienia. Woźna 12 Książka-Antykwarjat. zdw 81 163

Kino Edison
Zagłada od Wschodu — zgroza przejmująca wizja przyszłej wojny światowej. Pw 10 514-15.35

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących pos. ły w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych

Książkowy
poszukuje posady 1. 5 ekspedjenta stróża portjera dozorcy zawiadowcy, woźnego kaucja 500 zł. później więcej Oferty Kurjer zdw 81 932

Blacharz - instalator
z 10 letnią praktyką poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 81 946

Freblanka
dyplomowana poszukuje posady do dzieci Zgłoszenia do Kurjera zdw 82 102

Gospodyni
samodzielna z dobremi świadectwami szuka posady od 1. 5. Oferty Kurjer zdw 82 090

Piekarz
który samodzielnie pracuje poszukuje posady. Stanisław Jarmuż, Gancewo wieś, poczta Damasławek. pow. Żnin. zdw 82 236

Starsza
osoba inteligentna wykształcona znająca gospodarstwo domowe przyjmie za skromnem wynagrodzeniem posadę u samotnej osoby albo do wyręczenia pani domu. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 82 235

Inteligentna
krawcowa, wyszywa, kocha wieś i dzieci oraz może wyręczyć panią domu, szuka odpowiedniej posady. Oferty Kurjer zdw 82 312

Kupiec
drogerzysta dyplom, młodszy poszukuje posady Dobroczyński, Ulanowo pow. Gniezno. zdw 82 232

Szofer - ślusarz
szuka posady za utrzymanie. — Adres Taszarek, Brzezno, powiat Czarnków zdw 82 229

Gospodyni - kucharka
poszukuje posady 1 maja. Oferty Kurjer zdw 82 143

Ekspedjentka
do składu rzeźnickiego poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 82 173

Panienka
z ukończoną szkołą wydziałową bardzo biegła w liczeniu poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 82 189

Panna
poszukuje posady ekspedjentki najchętniej w składzie kolonjalnym Oferty Kurjer zdw 82 299

Maszynistka
poszukuje posady Oferty Kurjer zdw 81 375

Poszukuję
posady do bezdzietnego małżeństwa z dobremi świadectwami lub do samotnej osoby zaraz lub od 1. 5. Oferty Kurjer zdw 82 006

Drogerzysta
dyplomowany, lat 26, dobry kupiec poszukuje posady kierownika wzgl. zastępstwa. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 81 805

Nauczycielka
doświadczona poszukuje zajęcia. Przygotowuje do klas młodszych. Ewentualnie wyjedzie na wieś. Górna Wilda 89, m 63, od godz. 10—2. zdw 79 945

Książkowa - bilansistka
z kilkuletnią praktyką przyjmie prowadzenie książkowości, godzinowo lub nadzór nad książkowością do celów podatkowych. — Oferty zdw 80 549

Nauczycielka
bardzo dobre rekomendacje i pozwolenie szuka posady zaraz lub później. Kurjer Poznański pod zdpw 80 570

Stenotypistka
pisząca biegle na mszynie, obeznana wszelkiemi pracami biurowemi szuka posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 80 927

Asystent technik
dentysta pierwszorzędna siła samodzielna kierownicza, z referencjami były prymarjusz Instytutu Dentystycznego poszukuje odpowiedniej posady od 1 maja wzgl. 15. ewentualnie z własnem urządzeniem. Oferty Kurjer zdw 81 490

Aptekarska
siła pomocnicza męska kilkuletnią praktyką, biegły w odrecznej sprzedaży, dobrze wpracowany, z dobremi referencjami, poszukuje zaraz względnie później posady. Oferty uprasza Kurjer zdw 81 806

Posługi
poszukuje. zdw 82 183

Dziewczyna
poszukuje posady d. 1. 5. do samotnej osoby lub do państwa bezdzietnych. Oferty Kurjer zdw 82 192

Dziewczyna
z długoletniemi dobremi świadectwami poszukuje posady. — Oferty Kurjer zdw 82 275

Dziewczyna
uczciwa szuka posady lub posługi Oferty do Kurjera zdw 82 291

Szofer
z dobremi świadectwami, 2 lata praktyki poszukuje posady. — Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 79 415

Pielęgniarka-masażystka
z długoletnią praktyką w klinikach zagranicą i w kraju. Najlepsze świadectwa i znajomość jezyka francuskiego poszukuje posady w dom, albo na wyjazd — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 81 928

Pokojowa
umiejąca również gotować z dobremi świadectwami poszukuje posady zaraz ewentualnie 1. 5. 31. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 732

Dobra
krawcowa, która pracowała samdzielnie, szuka odpowiedniej posady. Oferty Kurjer zdw 82 313

Złożę
500 kaucji za otrzymanie posady ślusarza, szofera, magazyniera lub innej. Oferty Kurjer zdw 82 670

Szlifierz
szkła i obkładacz luster, poszukuje posady zaraz lub później, miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 80 826

Ekspedjentka
bardzo dzielna, obeznana branżą maszyn do szycia haftem maszynowym, szuka posady, branża obojętna. Zgłoszenia Kurjer zdw 82 605

Dziewczyna
z samodzielnem gotowaniem szuka posady do wszystkiego od 1. 5. Oferty Kurjer zdw 82 614

Sierota
uczciwa, poszukuje posady do dzieci lub mniejszej rodziny. Zgł. Kurjer zdw 82 652

Kotlarz
w miedzi, obeznany z budową aparatów gorzelniczych i umontowaniem gorzelni poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 82 725

Poszukuję
posady nauczycielki prywatnej, znajomość języków miejscowość obojętna. Zgłoszenia Agencja Kurjera Poznańskiego, Gniezno 106. nw 9316

Panienka
z prowincji szuką posady do dzieci. Oferty Kurjer zdw 82 694

Szukam
posady we dworze celem wyuczenia się gospodarstwa domowego. Oferty Kurjer zdw 82 693

Kucharka
samodzielna z dobrem gotowaniem szuka posady w lepszym domu. Oferty Kurjer zdw 82 692

Fryzjerka
posiadająca aparaty do ondulacji trwałej (Gallia, Griesera) i suszenia wodnej, poszukuje odpowiedniej posady w Poznaniu od 1. 5. Zgłoszenia z podaniem wysokości, gwarancje. Chrapkowska, Kramarska 27. rw 13 821

Posługaczka
starsza, uczciwa szuka posady. — Oferty Kurjer zdw 82 679

Bufet
restauracyjny na własny rachunek przyjmie solidny kupiec Warunki do Kurjera zdw 82 750

Zecer
drukarz (Schweizerdegen), dzielny fachowiec, kalkulator, szuka samodzielnego ewentualnie kierowniczego stanowiska. Świadectwa pierwszorzędne. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 82 365

Kucharka
samodzielna, znająca dobrą kuchnię zaprawy, dobre świadectwa, szuka posady. Oferty Kurjer zdw 82 633

Szukam
posady jednej osoby do wszystkiego, polecenia, miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 635

Osoba
inteligentna, dobra gospodyni kucharka, dobra krawcowa, prasowanie męskiej bielizny, gospodarstwo miejskie i wiejskie, kochająca dzieci, poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 82 648

Gospodyni
w średnim wieku uczciwa, pracowita oszczędna, znająca kuchnię warszawską, gospodarstwo miejskie i wiejskie oraz wszelkie zaprawy poszukuje posady w mieście lub na wsi od 1 lub 15 maja. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 82 371

Inteligentna panienka
bardzo sumienna, znająca dobrze język polski, niemiecki, muzykalna przyjmie posadę na kilka godzin do dzieci starszych jako korepetytorka, młodsze przysposobi do klas wstępnych, względnie przyjmie posadę bony. Zgłoszenia Kurjer zdw 82 369

Rzutki zbożowiec
kawaler, lat 26, obeznany w handlu przemyśle młynarskim, ceramicznym, artykułów budowlanych, maszyn rolniczych zdolny organizator książkowy, korespondent w polskiem i niemieckiem, na stanowisku, które zmieni W potrzebie gwarancja. L. Zieliński, Nowemiasto, Pomorskie). zdw 82 023

Młodsza
panienka ukończyła szkołę handlową poszukuje posady początkującej stenotypistki w mieście lub na prowincji Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 83 374

Szofer
ślusarz trzeźwy i sumienny poszukuje posady zaraz lub później Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 81 844

Aptekarska
siła pomocnicza z dłuższą praktyką, biegła, obeznana z wszelkiemi pracami, taksowaniu, poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 81 899

Fryzjerski
dzielny pomocnik, zwolniony z wojska szuka posady. Winkler, Mosina, Garbarska. zdw 83 195

Prasowaczka
pierwszorzędna na bieliznę sztywną przyjmie w dom najchętniej nową. Oferty Kurjer zdw 81 825

Bona
inteligentna kochająca dzieci, z długoletnią praktyką, poszukuje posady 1. V Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 82 383

Za
sprzątanie, naprawę bielizny szukam spania Oferty Kurjer zdw 82 380

Dziewczyna
lat 27, szuka posady do dzieci. Zna haft i cerowanie. Zgłoszenia Kurjer zdw 82 345

Pokojowa
pracowała w pierwszorzędnych domach z szyciem poszukuje posady. Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 82 474

Osoba
skromna, lat 31, z powodu stosunków rodzinnych poszukuje posady do dzieci lub innej Znajomość, krój, szycie, prasowanie, gotowanie. (Maszyna krawiecka własna). Okolica obojętna Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 82 468

Ogrodnik
kawaler, lat 26, poszukuje posady zaraz. Znajomość kwiaciarstwa — warzywnictwa. — Zgłoszenia Fehler, Karmin, Ligota, powiat Pleszew. zdw 82 446

Pokojowa
inteligentna z dobremi świadectwami szuka posady, najchętniej na wieś. Oferty Kurjer zdw 82 393

Kucharka
dobrze polecona lub do wszystkiego poszukuje posady od 1. V. Oferty Kurjer zdw 82 392

Krawcowa
damska na elegancką garderobę damską poleca się w dom Oferty Kurjer zdw 82 411

Pomocnik
fryzjerski poszukuje posady. — Oferty Kurjer zdw 82 406

Panienka
inteligentna z lepszej rodziny poszukuje posady jako panna do dzieci lub do wyręczenia pani domu. Oferty Kurjer zdw 82 405

Szofer monter
praktyka 12 lat 5 lat w ostatniej posadzie, poszukuje pracy. Wskaże Kurjer zdw 82 404

Kucharka
poszukuje posady Oferty Kurjer zdw 82 450

Pielęgnarka
poszukuje posady do niemowlęcia zaraz Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 82 433

Panienka
poszukuje posady uczenicy do składu z utrzymaniem zaraz lub później. Zgłoszenia Kurjer zdw 82 397

Sierota
służąca poszukuje posady możliwie zaraz. Łaskawe oferty Kurjer zdw 82 499

Krawcowa
pierwszorzędna siła, krój, poszukuje posady, rekomendacje. Oferty Kurjer zdw 82 495

Inteligentna
panienka lepszego domu, miła, sumienna, znająca dobrze gospodarstwo domowe przyjmie posadę u starszej pani lub na majątku do wyręczenia pani domu. — Polecenia dobre, wynagrodzenia skromne Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 82 531

Piekarski
pomocnik mistrz lat 35 na samodzielnem stanowisku zmieni posadę zaraz lub później. Oferty Agentura Kurjera Poznańskiego Miłosław (Irena Czarczyńska). zdw 82 580

Młody pomocnik
ogrodniczy szuka posady najchętniej w zakładzie handlowym. — Oferty proszę skierować do Kurjera Pozn. zdw 82 529

Kucharka
poszukuje posady ewentualnie do wszystkiego od 1. 5. lub 15. 5. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 82 809

Biegła maszynistka
w niemieckim poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 79 598

Początkująca
biuralistka, która pracowała w biurze procesowem, pisząca na mszynie poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 589

Baczność!
Wdowa, czysta praczka poszukuje prania poza dom. 5 zł. dziennie. Zgłoszenia Kurjer zdw 82 715

1 000 zł
dam za utrzymanie lub wskazanie stałej posady. Oferty Kurjer zdw 82 714

Kasjerka
biuralistka, pisząca także na maszynie z praktyką poszukuje posady od 1 lub 15 maja. Zgłoszenia Kurjer zdw 82 612

Dziewczyna
poszukuje posady w restauracji do wszystkiego od 1. 5. Oferty Kurjer zdw 82 616

Dyrektryza
krojczyni, kwalifikowana z długoletnią praktyką w pierwszorzędnych salonach szuka posady. — Zgłoszenia Kurjer zdw 82 601

500 zł
kaucji dam za jakąkolwiek bądź pracę. Oferty Kurjer zdw 82 370

Buchalter
bilansista, Poznańczyk, wykształcenie średnie, język polski i niemiecki, praktyka w bankach w Poznańskiem i Małopolsce poszukuje od 1. 5. br. lub później odpowiedniej posady. Miejscowość obojętna. Łaskawe oferty Kurjer zdw 82 528

Uczciwa
dziewczyna poszukuje posługi lub innej pracy. Oferty Kurjer zdw 82 539

Panienka
dobremi świadectwami, władająca językiem polskim i niemieckim umiejąca szyć, cośkolwiek gotować, kochająca dzieci poszukuje posady do dzieci, pokojowej, lub do wszystkiego zaraz lub 1 maja. Oferty Kurjer zdw 82 512

Bieliźniarka
pierwszorzędna poza dom. Oferty Kurjer zdw 82 513

Dziewczyna
z porządnej rodziny, samodzielnem gotowaniem przyjmie posadę do mniejszej rodziny lub bezdzietnego państwa od 1. 5. 31. Oferty Kurjer zdw 82 625

Starsza
dzielna krawcowa szuka posady, również jako ekspedjntka. Oferty Kurjer zdw 82 314

Kucharka
samodzielna z dobremi i długoletniemi świadectwami (w ostatnim miejscu 16 lat) szuka pracy jako przychodnia. Oferty Kurjer zdw 82 519

Inwalida
wojenny żonaty z zawodu murarz szuka jakiejkolwiek posady, najchętniej za portjera, lub woźnego. Oferty Kurjer zdw 82 556

Inwalida
wojenny władający w słowie i piśmie językiem polskim i niemieckim poszukuje posady woźnego lub inkasenta. Oferty Kurjer zdw 82 554

Kucharka
z dobremi świadectwami sumienna poszukuje 1 5. posady kucharki lub do dwojga osób. Oferty do Kurjera zdw 82 552

Wdowa
w średnim wieku, znająca wszelką pracę domową, poszukuje spokojnej, samodzielnej posady jako gospodyni z dobremi świadectwami. Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer jw 5 876

Służąca
poszukuje posady do wszystkiego, bez prania. Oferty Kurjer zdw 82 794

Krawcowa
dzielna poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 82 785

Osoba
w średnim wieku, znająca gospodarstwo miejskie i wiejskie, szuka posady do samotnej osoby za skromnem wymaganiem. Miejscowość obojętna. Zgłoszenia Kurjer jw 5 878

Praczka
i prasowaczka z dobrem poleceniem przyjmuje pranie w dom i poza domem. Oferty Kurjer zdw 82 480

Poszukuję
posady w charakterze kucharki od 1. 5. najchetniej do Gdyni lub Warszawy. Oferty Kurjer zdw 82 479

Bona
freblanka, kochająca dzieci, kilkoletnia praktyka, dobre świadectwo, zna szycie, robótki poszukuje posady. Miejscowość obojętna Oferty Kurjer zdw 82 475

Kucharka
z dobrem pieczeniem i zaprawianiem poszukuje posady, najchetniej na majątek lub 1 osoby od 1. 5. 31 Oferty Kurjer zdw 82 484

Syn
uczciwych rodziców, lat 18, ukończył 4 klasy gimnazjum pragnie wyuczyć się techniki dentystycznej. Oferty Kurjer zdw 82 483

Panna
inteligentna skromna, z dobremi świadectwami, zna szycie i gospodarstwo domowe, poszukuje posady do dzieci od 1 maja w mieście lub na wsi. Oferty Kurjer zdw 82 321

Krawcowa
samodzielna z kilkoletnią praktyką szuka posady. Oferty Kurjer zdw 82 316

Czeladnik
kowal poszukuje posady zaraz lub 1 maja, miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 82 490

Cukiernik
dobry fachowiec piekarniowy, z dłuższą praktyką poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 82 329

Posługaczka
poszukuje posługi. Oferty Kurjer zdw 82 327

Bona wychowawczyni
z dobremi świadectwami poszukuje posady najchetniej do mniejszych dzieci od 1. 5. Zna język niemiecki szycie, robótki. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 82 323

Książkowa
lat 21 z prowincji, sumienna, porządnej rodziny dwuletni kurs szkoły handlowej, 5 lat praktyki, książkowość amerykańska, korespondencja, biegła maszynistka, poszukuje posady, najchętniej z utrzymaniem Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 82 333

Czeladnik fryzjerski
zdolny Małopolanin szuka pracy od 1. 5 najchętniej Poznań, Bydgoszcz, Grudziądz, celem udoskonalenia się w ondulacji. Rokosa, Kraków, Florjańska 20. zdw 81 542

Elew gospodarczy
energiczny rolnik, szkoła rolnicza z praktyką szuka posady we wzorowym majątku. Zgłoszenia Kurjer zdw 81 028

Wdowa
w średnim wieku, pracowita, lubiąca czystość, znająca dobrą, oszczędną kuchnię, również zaprawy, dobr. prasow. sztywnej bielizny Może się okazać chlubnemi świadectwami poszukuje posady zaraz ewentl. 1 maja do zarządu Poznańskie lub Pomorze. Oferty Kurjer zdw 82 083

Kucharka
z dłuższą praktyką, dobrze polecona szuka posady. Zgłoszenia do Kurjera zdw 82 080

Pokojowa
szuka posady chętnie do kasyna 1. 5 lub 15. 5. Oferty Kurjer zdw 82 111

Szofer - mechanik
z 4 letnią praktyką pewny w swym zawodzie, zna język polski i niemiecki poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 82 011

Posługaczka
dobrem gotowaniem poszukuje posługi Kurjer zdw 81 989

Sierota
umiejąca gotować, szyć poszukuje posady do wszelkich prac domowych. Oferty Kurjer zdw 81 999

Dziewczyna
znająca szycie i wszelką pracę domową poszukuje jakiejkolwiek posady. Oferty Kurjer zdw 81 807

W Warszawie
posadę zamienię na odpowiednią w Poznaniu ewentualnie poszukuję bez zamiany Fachowe wykształcenie książkowość, korespondencja polska niemiecka, stenografja biegła stenotypistka. Oferty Kurjer zdw 81 803

Wychowawczyni dochodząca
Inteligentna pani, władająca doskonale francuskim, niemieckim, muzykalna, znająca nowoczesne robótki, zajmie się zaraz dorosłą panienką i chłopcem. Referencje. Zgłoszenia listowe „Gościna", Marszałka Focha 21, pokój 1, telefon 63-12. zdw 81 790

Uczciwą
i bezwzględnie pewną wdowę do utrzymania porządku i opieki nad mieszkaniem na przychodnia polecę. Oferty Kurjer zdw 81 787

Pokojowa
poszukuje posady z dobremi świadectwami. Oferty Kurjer zdw 81 779

Kucharz
lat 36 z dobremi świadectwami, poszukuje posady samotnego w kasynie oficerskiem lub prywatnej. Ofetry Kurjer pod zdw 81 971

Dziewczyna
uczciwa z gotowaniem przyjmie posadę w lepszym domu od 1. — Oferty Kurjer zdw 82 067

Panienka
sierota, skromna, kochająca dzieci wraz szyciem i haftem przyjmie sadę. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 040

Gosposia
szuka posady do wszystkiego do skromnego domu. Oferty Kurjer zdw 82 072

2 panienki
inteligente poszukują posady do dzieci. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 029

Posługi
stałej poszukuję Oferty Kurjer zdw 82 016.

Dziewczyna
pracowita uczciwa z dłuższą praktyką, gotowaniem szuka posady w lepszym domu Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 82 015

Praczka
uczciwa, szuka prania. Oferty Kurjer zdw 82 013

Szwaczka
szuka posady w dom lub do pracowni. Oferty Kurjer zdw 82 012

Panienka
kochająca dzieci szuka posady zaraz lub od 1 5 Oferty Kurjer zdw 82 134

Panienka
poszukuje jakiejkolwiek posady za małem wynagrodzeniem. — Oferty Kurjer zdp 82 017/18

Dziewczyna
do wszystkiego bez gotowania szuka posady 1 maja. Oferty Kurjer zdw 82 154

Uczciwa
przychodnia kucharka poszukuje pracy. Oferty Kurjer zdw 82 156

Dziewczyna
do 2 osób do wszystkiego z szyciem szuka posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 82 155

Dziewczyna
uczciwa, poszukuje posady do wszystkiego zaraz lub później. Świadectwa dobre. Zgłoszenia Kurjer zdw 82 167

Praczka
poszukuje prania. zdw 81 778

Młody
kwalifikowany nauczyciel, władający językiem polskim i niemieckim, szuka jakiejkolwiek posady. Udzieli też lekcyj prywatnych. Oferty Kurjer zdw 82 169

Panienka
z lepszej rodziny przyjmie posadę do dzieci zaraz. Łaskawe oferty Kurjer zdw 81 468

Szofer
i monter trzeźwy i sumienny z praktyką dobremi świadectwami przy traktorach „Buldog" oraz przy innych maszynach rolniczych poszukuje posady Oferty Kurjer Poznański zdw 81 381

Kasjerka biuralistka
z bardzo dobrego domu poszukuje jakiejkolwiek posady Oferty Kurjer Poznański zdw 81 434

Szukam
posady z dobrem gotowaniem do prac domowych od 1. 5. Świadectwa bardzo dobre. Oferty Kurjer zdw 81 599

Szofer - mechanik
żonaty, z długoletnią praktyką i dobremi świadectwami poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 81 647

Sumienna
inteligentna młodsza szuka posady samodzielnego prowadzenia gospodarstwa u samotnej osoby od 1. 5 świadectwa bardzo dobre. Oferty Kurjer zdw 81 600

Kuchmistrz
hotelowo - restauracyjny pierwszorzędna siła poszukuje posady. Zgłoszenia do Kurjera zdw 81 312

Dziewczyna
poszukuje posady do prac domowych. Oferty Kurjer zdw 82 294

Krawcowa
poszukuje posady poza dom. — Oferty Kurjer zdw 82 301

Posługaczka
poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 82 258

Dziewczyna
uczciwa z gotowaniem poszukuje posady od 1 maja. Oferty Kurjer zdw 82 255

Urzędnik
gospodarczy lat 32 samotny, 10 letnią praktyką, w ostatniej posadzie pod Poznaniem polecenie tegoż właściciela, poszukuje od 1-go maja ewentualnie zaraz posady. Wymagania skromne. Oferty proszę składać do Kurjera zdw 82 253

Książkowa - bilasistka
pisząca na maszynie poszukuje posady za małem wynagrodzeniem. Oferty Kurjer zdw 82 262

Posługaczka
starsza poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 82 269

Praczka
czysta, szuka prania Zgłoszenia Kurjer zdw 82 208

Posługaczka
młoda, czysta, uczciwa, dobrze polecona może się zgłosić po południu od 5 do 7 Przecznica 9. I. drugie wejście do kuchni. zdw 83 214

Samodzielna
starsza dziewczyna poszukuje posady zaraz lub później. Oferty Kurjer zdw 82 220

Pokojowa
uczciwa, pracowita poszukuje posady lub do wszystkiego. Oferty Kurjer zdw 82 248

Przyjmę
torebki do klejenia tanio. Oferty Kurjer zdw 81 767

Elewka
z roczną praktyką w maj Podstolice przyjmie posadę pod dyspozycję od 1 5 Zgłoszenia Maj. Podstolice pod Września. zdw 81 590

Posługaczka
gotowaniem lub bez, zaraz. Słowackiego 44 I. prawo. zdw 81 404

Pomocnik
fryzjerski damsko-męski poszukuje posady na prowincji. Oferty Kurjer zdw 80 939

Posługi
poszukuje dziewczyna na cały dzień lub godzinami. Zgłoszenia Kurjer zdw 81 843

Posługaczka
poszukuje prania lub posługi. — Oferty Kurjer zdw 81 841

Służąca
pracowita, sumienna, przyjmie posadę od 1 maja do wszystkiego z cośkolwiek gotowaniem, najchętniej w Poznaniu Oferty Kurjer zdw 81 848

Kucharka
samodzielna samotna przyjmie posadę od 1. 5 chętnie w dużem przedsiębiorstwie. Oferty Kurjer zdw 81 847

Sierota
lat 17 szuka posady do wszystkiego zaraz lub 1 maja Oferty Kurjer zdw 81 855

Urzędnik podwórzowy
kawaler, zamiłowany hodowca obór i chlewn zarodowych, obeznany z pracą rolną i selectwem energiczny poszukuje posady na majątku za skromnem wynagrodzeniem Zgłoszenia Kurjer zdw 81 745

RABKA

pensjonat **„LILIANA“** w parku Zakładowym, otwarty cały rok, przyjmuje zgłoszenia na sezon letni. Telefon nr. 6. rw 28 908

Do 1 000
gotówki posiadam, wstąpię jako wspólnik do składu cukierków, artykułów piśmiennych lub wyrobów tytuniowych u samotnej osoby w Poznaniu, ewentualnie na prowincji. Zgłoszenia Kurjer zdw 82 790

Pszczelarz
pomocnik ogrodniczy poszukuje posady zaraz lub 1 maja. Jakób Walkowiak, Żydowo, poczta Rokietnica. zdw 82 731

Praczka
czysto pierze, prasuje przyjmie pranie poza dom. Zgłoszenia Kurjer zdw 82 730

Posady
inkasenta, podróżującego, szofera itp. poszukuję, posiadam własny dobry motocykl i dyplom szoferski. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 82 739

Posługi
poszukuję. Oferty Kurjer zdw 82 738

28 WOLNE MIEJSCA

4 panów, 2 pań
natychmiast poszukuję do wyszkolenia w doborowej pracy zewnętrznej. Warunek dobra wymowa i odpowiednia prezencja. Wykszkolenie bezpłatne. Posada stała. Wynagrodzenie dla początkujących 20—30 złotych dziennie, prócz tego udział w obrotach. — Zgłoszenia osobiste z dokumentami Pocztowa 31 a wysoki parter, lewo, poniedziałek od 3—6, wtorek 9—12 i 3—6 u Kierownika Okręgu. Pw 10 562-15.123

Akwizytorów
do ratalnej sprzedaży kompletów naczyń kuchennych we wszystkich miejscowościach poszukuje na wysoką prowizję firma śląska. Zgłoszenia osobiste i pisemne Poznań, ul. Jasna 12, II. piętro, lewo, telefon 65-86. zdw 82 833

Inteligentne
panie również z prowincji znajdą w okolicy zamieszkania oraz na wyjazd stałe, dobrze płatne zatrudnienie. Przy zdolnościach awans, wykszkolenie na miejscu. Zgłoszenia w poniedziałek i wtorek od 10—12, 3—6 Wały Jana III Nr. 12, parter, lewo. Pw 10 573-54.243

Dziewczynę
silną do wszystkich prac domowych poszukuje zaraz K. Przybyła, św. Marcin 22. Zgłoszenia od 11—12 w południe Pw 10 564-15.131

Apteka
na prowincji poszukuje od maja młodszego farmaceutę (kę) z prawem zastępstwa, niemieckie potrzebne. Panie lub panowie z skromniejszem wymaganiem — uprzejmi i obeznani z odręczną sprzedażą zechcą podać warunki i referencje pod dw 3355 do Kurjera Poznańskiego.

Dziewczyna
do dwuletniego dziecka do Gniezna potrzebna. Zgłoszenia: Poznań, Św. Wojciech 29, I., Pasikowska. zdw 82 795

Uczennica
do krawiectwa damskiego potrzebna. „Olimpja“, Ratajczaka 11 a. zdw 82 786

Pokojowa
umiejąca dobrze pisać potrzebna od maja. Dr. Leja, Słowackiego 38. zdw 82 814

Krawcy
damscy i krawczynie na płaszcze suknie i kostjumy na stałe zatrudnienie potrzebni. L. Sawicki, Piekary 1. zdw 82 724

Służąca
potrzebna od 1. Włódarczak, Rybaki 29. zdw 82 735

DZISIAJ W KINIE

Apollo: „Marokko“.
Aurora: „Tarzan, Król Dżungli“.
Casino: „Pat i Patachon w opałach“.
Colosseum: „Ofiary Testamentu“.
Corso: Człowiek morza i Stać — tu Eddie Polo.
Edison: „Zagłada od Wschodu“.
Harfa: „Biały pirat“.
Metropolis: „Kochajmy Się“ i rewja p. t. „Może narcyzcie wiosna?“
Odeon: „Maski Erwina Rejnera“.
Renaissance: „U wrót śmierci“, nadprogram „Upadek Paryża“.
Słońce: „Generał Crack“.
Stylowe: Przekleństwo krwi.
Tęcza: „Ramona“.
Wilsona: „Królowa bez korony“.

Apteka
na prowincji poszukuje zaraz lub o dł. 5. b. r. magistra poważnego (może być pół inwalida) z znajomością języka niemieckiego, który mógłby zarządzać apteką na stałe. Zgłoszenia uprasza się z podaniem referencyj i pretensyj przy wolnem utrzymaniu lub bez do Kurjera Poznańskiego pod dw 3 372

Kucharka
z dobremi świadectwami umiejąca zaprawiać, piec samodzielnie potrzebna od maja. Pierwszeństwo mają z ukończonym kursem i kilkoletnią praktyka. Wymagane własne umundurowanie kuchenne. Dr. Leja, Sowackiego 38. zdw 82 813

Poszukuje
się inteligentnej panienki do 4-letniego chłopca, przychodnią na cały dzień. Zgłoszenia z podaniem warunków do Kurjera zdw 82 815

Energicznego urzędnika
do działu prawnego poszukuje poważne przedsiębiorstwo handlowe w Poznaniu. Szczegółowe zgłoszenia w Kurjerze zdw 82 825

Magister farm.
z znajomością języka niemieckiego potrzebny od 1 maja rb. Łaskawe zgłoszenia z podaniem warunków uprasza Apteka w Barcinie pow. Szubin. zdw 82 231

Parkietówki
zaraz potrzebne. Wskaże Kurjer zdw 82 211

Dyrektryzy
zdolnej poszukuje się. Działyńskich 1, m. 12, pracownia zdw 82 224

Inteligentne
dobrze reprezentujące się panie poszukiwane jako przedstawicielki na bardzo pokupny nowoczesny artykuł na dogodnych warunkach. Zgłoszenia między 10—1 i 3—7 ul. Kramarska 27, I., prawo, nar Wielkiej. zdpw 82 337

Stały
uboczny zarobek, bez narażenia godności stanu dajemy pp emerytom, wojskowym, nauczycielom pocztmistrzom i pisarzom gminnym przy sprzedaży obligacji. Fachowość zbyteczna. Zgłoszenia Gospodarczy Zakład Kredytowy, Lwów, Wałowa 11 a. Pw 10 425 72.18

Szoferem
możesz zostać po ukończeniu najstarszych w Wielkopolsce Kursów Kierowców Samochodowych J. Piątkowskiego przy ul. Piotra Wawrzyniaka 28 30 telefon 78-80. zdw 81 748

Fryzjerstwa
pragnie się wyuczyć Marja Plutówna, Górna Wilda 82, IV. piętro. zdw 82 331

Gosposia
potrzebna, kuchnia warszawska. Matejki 50 m. 10. 5—7 po poł. zdw 82 247

Pomocnik
dzielny ekspedjent i dekorator, władający językiem polskim i niemieckim potrzebny zaraz lub od 1. 5. 31 do składu kolonjalno-delikatesowego. Zgłoszenia z odpisami świadectw i podaniem pensji przy wolnym stole i stancji do Kurjera Poznańskiego nw 9 304

Domokrążnym
po miastach i wsiach dostarczam miljonowy artykuł. Książyk, Poznań, Gajowa 4. zdw 82 376

Kierownik Oddziału
z branży kolonjalnej, energiczny i rzutki, znający dobrze teren Górnego Śląska z kaucją na pensję i prowizję natychmiast potrzebny. Zgłoszenia Kurjer zdw 82 359

Uczennica
potrzebna do krawiectwa. Rukowska 21, m. 11 zdw 82 352

Osoba
inteligentna, energiczna samotna, w średnim wieku, której mniej zależy na wynagrodzeniu, jak na dobrem traktowaniu potrzebna na majątek do zarządu domem. Zgłoszenia z życiorysem i fotografją uprasza się przesłać do Kurjera zdw 82 334

Uczennica
potrzebna wyższa. L. Olszewski, Półwiejska 11. zdw 82 646

Krawcowe
na płaszcze damskie przyjmie Roemer, Szewska 12. rw 13 834

Uczeń
instalatorski może się zgłosić. W. Kowalski, mistrz instalator, ul. Szkolna 11. rw 13 837

Panie
i panowie poszukiwani do domokrążnej sprzedaży bezkonkurencyjnego artykułu, który w każdym domu znaleźć się musi. T. Simon, Marszałka Focha 43. Pw 10 558-54.240

Dwaj
uczniowie handlowi 15—17 lat z Szkołą Wydziałową i możliwie ukończoną Handlową do hurtownego i detalicznego składu papieru zaraz poszukiwani. Zgłoszenia z życiorysem i odpisami świadectw do „Par“, Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. Pw 10 557-15.121

Służąca
z dobrem gotowaniem potrzebna Stankiewicz Stary Rynek 84. Pw 10 555 54.241

Maszynistki
po południu poszukuję. Życiorys, wymagania, Kurjer zdw 82 664

Samodzielne
na płaszcze kostjumy. Piekary 7, II., prawo. zdw 82 680

Zarobek
znaleźć mogą osoby inteligentne, wymowne. Informacje Łazarz, Mottego 2, mieszkanie 12. zdw 82 805

Szofer
z kilkuletnią praktyką z dobremi poleceniami poszukuje posady na taksówkę. Oferty Kurjer zdw 82 561

Krawcowa
dzielna potrzebna. Plac Bernadyński 4, mieszkanie 24. Zgłoszenia 18, godz. zdw 82 559

Służąca
uczciwa, z gotowaniem, dobre świadectwa, potrzebna. Przecznica 1a, mieszk. 7. zdw 82 571

Podróżujących
poszukujemy stale. Nowości stale. Znaczek załączyć. „Novitas“, Pocztowa 14, mieszkanie 2. zdw 82 706

Obowiązkowej
uczciwej i zdrowej służącej do dwojga dzieci poszukuje zaraz — Pawlicka, Fredry 2, II wejście, II. piętro. zdw 82 708

Ogrodnik
pejzażysta potrzebny zaraz. B. Anders, ul. św. Wawrzyńca 34. zdw 82 782

Uczennicę
przyjmie pracownia kapeluszy — Dąbrowskiego 38, skład 3. jw 5 877

FABRYKI SZKŁA UJŚCIE

Spółka Akcyjna
dawn. Friedr. Siemens
Ujście

produkują

MASZYNOWE BUTELKI DO PIWA

na pełno-automatycznej światowej sławy maszynie

OWENSA

oraz wyrabiają

BUTELKI

DO WÓDEK, WIN, LIKIERÓW WODY, LEMONIADY

BALONY, SŁOIKI DO MIODU

ZAMKNIĘCIA

pałąkowe i dźwigniowe

Przedstawicielstwo:

J. CYNKA, POZNAŃ, Al. Marcinkowskiego 24

Pw 10551-15.92

Maszyniarkę
na marynarki, płaszcze przyjmę. Łączka, Kozia 23, II. rw 13 817

Służąca
wiejska, starsza, umiejąca gotować, z własną pościelą, potrzebna 1 maja. Przystanowicz, Kobylepole browar. zdw 82 613

Służąca
młoda, zdrowa, czysta z dobrem gotowaniem tylko z dobremi świadectwami potrzebna. Pocztowa 21, mieszkanie 2. zdw 82 608

Służąca
potrzebna zaraz. Chwaliszewo 9, mieszkanie 14. zdw 82 587

Buchalteryjną
praktykę z wydoskonaleniem się na dzielnego bilansistę otrzyma, kto ładnie i poprawnie pisze, oraz dysponuje gotówką do 5 000 zł na pożyczkę dobrze zabezpieczoną. Pisemne zgłoszenia do Kurjera zdw 82 677

Szofer
inkasent na ciężarówkę Chevrolet z kaucją do 3 000 od zaraz potrzebny. Zgłoszenia Kurjer zdw 82 784

Kucharza
lub kuchmistrza ekspedjentki do bufetu dziewczyny do kuchni poszukuję do lepszej śniadalni. — Zgłoszenia wtorek od 18.30—20 27 Grudnia 15. zdw 82 802

Pań
i panów do sprzedawania domowego artykułu poszukuję. Kaucja 50 zł. Adres Kurjer zdw 82 685

Książkowa
z praktyką potrzebna 1. 5. Oferty z podaniem pensji odpisami świadectw uprasza Kurjer zdw 82 758

Dziewczyna
do wszelkich prac domowych potrzebna 1. 5. Górna Wilda 28, restauracja. zdw 82 772

Stenotypistka
biegła w stenografji potrzebna od 1 maja. Zgłoszenia z odpisem świadectw pod zdw 82 760

Potrzebne
2 zdolne ekspedjentki tylko z branży i uczenica. Plac Wolności 10, Łuczak. zdw 82 588

Dziewczyna
przychodnia do dzieci i uprzątania potrzebna. Jaszcz, Śniadeckich 7. zdw 82 590

Panny
sklepowej poszukuje natychmiast, retuszerki mają pierwszeństwo. Zakład portretów Röhrich, Grobla 1a. zdw 82 604

Dyrektryza
samodzielna potrzebna. Salon Mód „Henriette“, Ratajczaka 15. zdw 82 669

Zniżka cen osięgnęła najniższy poziom!!!

Bezcelowe jest zatem zwlekanie z zakupem

PIERZA I PUCHU!!!

Pierze gęsie darte od zł 6,- za 50 dkg
„ kacze „ od zł 3,- „ „ „
„ pospółkę na cele dekoracyjne od zł 1,50 „ „
Poduszki sypialne . od zł 12,—
Pierzyny solidne . . od zł 56,—
Spody „ . . od zł 36,—
Poduszki niemowlęce od zł 7,50
Materacyki wózkowe od zł 5,50

Olbrzymi wybór wsypek z pierzem na poduszki dekoracyjne!!!

Kołdry puchowe!

EMKAP-Poznań
M. MIELCAREK
Wrocławska 30 Tel. 5803

Pw 10 339-5.91

Odsprzedawcy
zarobią więcej jak 50% na naszych artykułach. Cennik bezpłatnie. „Dobrobyt“, Toruń, Franciszkańska 11 zdw 82 234

Gospodyni młodsza
potrzebna do średniego kasyna urzędniczego w śródmieściu zaraz Zgłoszenia Al. Marcinkowskiego 12 u portjera od 4—5 zdw 82 489

Potrzebna
od 1. 5. pielęgniarka do 2 dzieci ze zajmowaniem się gospodarstwem we wolnych chwilach. — Oferty Kurjer zdw 82 487

Propagandzistki
zgłosić się mogą. Wskaże Kurjer zdw 82 459

Potrzebna
od 1. 5 dziewczyna do wszystkiego (bez spania) z dobrem samodzielnem gotowaniem i zaprawianiem do lepszego domu na dobrą stałą posadę. Wymagane doskonałe świadectwa. Zgłoszenia z odpisem świadectw Kurjer zdw 82 403

Potrzebny
szewc na reparacje. Aleje Marcinkowskiego 5, m. 16. zdw 82 505

Dziewczyna - kucharka
samodzielna, uczciwa i skrzętna z dobrem gotowaniem, pieczeniem i zaprawianiem potrzebna do mleczarni na prowincję (miasto powiatowe. Zgłoszenia do Kurjera zdw 82 533

Parobek
do koni, uczciwy i czysty, zaraz poszukiwany. Osypka, mistrz rzeźnicki Katowice III, Wojciechowskiego 155. Tw 1 334

Krawcowa
z dobrem szyciem i dobrym krojem poszukiwane na prowincję do prywatnego domu. Zgłoszenia Kurjer zdw 82 532

Modniarka
młodsza potrzebna zaraz. W. Zaremba, Brusy (Pom.) zdw 82 527

Pani
potrzebna do rzeźnictwa, restauracji, miejsce wycieczkowe, kościelna wieś. 1.000—2.000 zł kaucji lub współnictwo. Posada stała. Oferty Kurjer zdw 82 525

Poszukuje
się do chorej pani panny, służącej, pielęgniarki, umiejącej dobrze szyć. Posada na wsi. — Uwzględnia się tylko najlepsze rekomendacje, które nadesłać należy do Kurjera zdw 82 523

Urodę kobiecą
konserwuje doskonali, odświeża, usuwa jej skazy i braki pierwszorzędny Gabinet Racjonalnej Kosmetyki „Madeleine“ D-rowej Magdaleny Poznańskiej Najnowsze paryskie metody. Najświeższe zdobycze współczesnej kosmetyki. Maquillage Udoskonalone barwienie włosów Trwałe przyciemnianie brwi Poznań ul. Franc. Ratajczaka 29, telefon 54-37. Warszawa, Mokotowska 32 telefon 808 37. zdw 68 513

Pw 10268-13.128

Humor zagraniczny

— Panie woźny, gdzie jest sala zawierająca dzieła malarza, którego nazwisko jest wypisane na ścianie?
(Gutierrez, Madryt). S. F.

Przedpłata na miesiąc maj 1931, za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku ilustr. „Ilustracja Poznańska“ i „Nowiny Sportowe“ w Poznaniu w eksped. zł 4.05, w agencjach w mieście zł 4.50, z odnoszeniem do domu w Poznaniu zł 4.70, z odnoszeniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 5.01 kwartalnie zł 15.03, pod opaską w Polsce zł 9.00, pod opaską w innych krajach zł 11.00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6-łamowej 30 gr. na stronie 4-łamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 75 gr, na stronie czwartej 120 gr, na stronie drugiej 150 gr, przed wiadomościami potocznemi 240 gr od 1-łamowego milim. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża, do wydania wieczornego do godz. 10, w dni przedświąt, do godz. 9 przedpołudn. Drobne ogłoszenia: słowo napisowe (tłuste) 30 gr, każde dalsze słowo 20 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada.

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami, materjał poświęcony danej uroczystości.

Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 4072, 2305, w niedziele, święta i nocą tylko 1476 i 3524. — P. K. O. Poznań nr. 200 149.